

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปริญญา

บริหารธุรกิจ

บริหารธุรกิจ

สาขา

คณะ

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า
ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Local Communities Participation in Wildlife Tourism Development
at Kuiburi National Park, PrachuapKhiri Khan Province

นามผู้วิจัย นางสาวศรีสุดา เพ็งสมบัติ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ธงชัย ศรีวรรณะ, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กาญจนา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบสิงห์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า
ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Local Communities Participation in Wildlife Tourism Development
at Kuiburi National Park, Prachuap Khiri Khan Province

โดย

นางสาวศรีสุดา เพ็งสมบัติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศรีสุตา เพ็งสมบัติ 2558: การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัฒน์ นนทนารักษ์, Ph.D. 155 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน
พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า
ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ของภาวะผู้นำการ
ปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) ศึกษาระดับอิทธิพล
ของภาวะผู้นำการปฏิรูป และปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน ที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของชุมชน
ท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
กลุ่มตัวอย่างเลือกจากชุมชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบพื้นที่ศึกษาจำนวน 360 คน สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์โมเดล
สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยการวัดระดับของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรม
ของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยาน
แห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป
ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดด้านพฤติกรรมของชุมชน
กับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น สูงสุด ($r = 0.89$) และ 3) การตรวจสอบความสอดคล้อง
ของแบบจำลองสมการโครงสร้างพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ ค่า RMSEA =
0.0964, SRMR = 0.0461 และ CFI = 0.981 โดยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้สามารถอธิบายความ
แปรปรวนถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยาน
แห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ร้อยละ 87.70

Srisuda Pengsombut 2015: Local Communities Participation in Wildlife Tourism Development at Kuiburi National Park, Prachuap Khiri Khan Province. Master of Business Administration, Major Field: Business Administration, Faculty of Business Administration. Thesis Advisor: Assistant Professor Phiphat Nonthanathorn, Ph.D. 155 pages.

The objectives of this research were to study 1) level of transformational leadership, community factor, the community behavior and the local communities participation in wildlife tourism development at Kuiburi National Park, Prachuap Khiri Khan Province. 2) relations of transformational leadership, community factor and the community behavior and the local communities participation in wildlife tourism development at Kuiburi National Park Prachuap Khiri Khan Province. 3) influence of transformational leadership, community factor and the community behavior on the local communities participation in wildlife tourism development at Kuiburi National Park Prachuap Khiri Khan Province. Questionnaires were used as instrument to sample 360 sampling from villagers living in communities around Kuiburi National Park. Data were analyzed using descriptive statistics, correlation coefficient analysis, exploratory factor analysis, and structural equation model analysis.

The research results indicated that 1) relationship among all factors on the local communities participation in wildlife tourism development at Kuiburi National Park were at the high level. 2) the path coefficient model yielded high statistically positive at 0.01 significant level. Community behavior and the local communities participation in wildlife tourism development at Kuiburi National Park showed the highest relationship ($\beta = 0.89$), 3) the consistency check of the structural equation model agreed with the empirical data. The model validation indicated that the causal model was fitted to the empirical data with RMSEA = 0.0964, SRMR = 0.0461, CFI = 0.981 The model accounted for 87.70 percent of the variance on the local communities participation in wildlife tourism development at Kuiburi National Park Prachuap Khiri Khan Province.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยความเมตตาจากบุคคลหลายท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล คำแนะนำ คำปรึกษาและสนับสนุนให้กำลังใจในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.ธงชัย ศรีวรรณนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.นาวัน มีนะกรรม และ อาจารย์ ผศ.ดร.พงษ์เทพ จันทรสุวรรณ ที่ได้คอยให้ความรู้ คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบความถูกต้องในการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงคอยกระตุ้นให้ทำงานอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้ได้บรรลุด้วยดี

กราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์ พล.อ.ท.สุรเชษฐ ทองสลาวย รศ.ดร.รองลาภ สุขมาสรวง ดร.ชวาล ทัพพิกรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสร้างและพัฒนา เครื่องมือการวิจัย รวมถึง นายพงศ์พันธ์ วิเชียรสมุทร นายอำเภอกุยบุรี และพี่น้องประชาชน อำเภอ กุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและมีส่วนให้การ วิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว และญาติพี่น้องทุกท่านที่ คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจในการศึกษา และการสนับสนุนในการทำวิจัยตลอดมาจนทำให้ ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น พยายามในการศึกษาจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนคณาจารย์ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตในหลายๆด้าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็น อย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศรีสุตา เพ็งสมบัติ

ตุลาคม 2558

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
-------------	-----

สารบัญภาพ	(6)
-----------	-----

บทที่ 1 บทนำ	1
--------------	---

ความสำคัญของปัญหา	1
-------------------	---

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
-------------------------	---

ขอบเขตของการวิจัย	5
-------------------	---

ประโยชน์ที่ได้รับ	6
-------------------	---

สมมติฐานในการวิจัย	6
--------------------	---

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
-----------------------	---

ข้อมูลพื้นฐานของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี	8
---------------------------------------	---

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี	19
---	----

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำการปฏิรูป	25
----------------------------------	----

แนวคิดและทฤษฎีปัจจัยชุมชน	27
---------------------------	----

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของชุมชน	29
--	----

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม	34
-----------------------------	----

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า	44
-------------------------------------	----

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
-----------------------	----

กรอบแนวความคิด	52
----------------	----

บทที่ 3 วิธีการวิจัย	53
----------------------	----

วิธีการเก็บข้อมูล	53
-------------------	----

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
----------------------------	----

การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
---------------------	----

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	61
----------------------------	----

การวิเคราะห์ข้อมูล	62
--------------------	----

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์	66
ผลการวิจัย	66
ข้อวิจารณ์	95
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	98
สรุปผลการวิจัย	99
ข้อเสนอแนะ	102
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	106
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	118
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	120
ภาคผนวก ค ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความน่าเชื่อถือ	132
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	134
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	137
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง	147
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	155

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การใช้ประโยชน์พื้นที่รอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี	14
2.2	จำนวนนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรี	18
2.3	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในเขตผังเมืองรวมชุมชนกุยบุรี พ.ศ. 2547	20
2.4	ความหนาแน่นของประชากร	21
3.1	จำนวนประชากรสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้	53
3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชนสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้	54
3.3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	61
3.4	ดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ของ Hu and Butler	63
3.5	ดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ของ Engel และ Moosbrugger	64
3.6	ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	65
4.1	จำนวนและร้อยละโครงสร้างของชุมชน	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.2	จำนวนและร้อยละลักษณะของชุมชน	71
4.3	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร	73
4.4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย	75
4.5	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูป	77
4.6	เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบภาวะผู้นำการปฏิรูป	78
4.7	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลปัจจัยชุมชน	81
4.8	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลพฤติกรรมของชุมชน	82
4.9	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	84
4.10	เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบการมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่น	85
4.11	แสดงค่าสหสัมพันธ์ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	89
4.12	เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้าง	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ที่ผ่านการปรับปรุง	92
4.14	แสดงชุดของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างแนวคิดภาวะ ผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน กับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (แนวคิดภาพรวม)	94
ตารางผนวกที่		
ค 1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	133
ง 1	ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน	135
ง 2	ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	136

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แผนที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	9
2.2	ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก	32
2.3	สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม	42
2.4	การมีส่วนร่วมทางเศรษฐศาสตร์	43
2.5	การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า	45
2.6	ขอบเขตการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า	46
2.7	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า	47
2.8	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพฯ	51
2.9	กรอบแนวความคิด	52
3.1	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
4.1	ความตรงเชิงโครงสร้างของภาวะผู้นำการปฏิรูป	77
4.2	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูปที่ผ่านการปรับปรุง	79

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.3	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลปัจจัยชุมชน	80
4.4	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลพฤติกรรมของชุมชน	82
4.5	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	84
4.6	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง	86
4.7	โมเดลความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชนและพฤติกรรมของชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาพรวม	88
4.8	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างแนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาพรวม	90
4.9	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างแนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปปัจจัยชุมชน และ พฤติกรรมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง	92
4.10	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูปปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว (แสดงเฉพาะตัวแบบโครงสร้าง)	93

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่	หน้า
จ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูป	138
จ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูปที่ผ่านการปรับปรุง	140
จ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการปัจจัยชุมชน	141
จ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการพฤติกรรมชุมชน	142
จ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	143
จ 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นของโมเดลการการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง	145
ฉ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า	148
ฉ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	151

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านการอนุรักษ์นั้นไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ง่ายนักในสังคมไทย ปัจจุบันการมีส่วนร่วมยังอยู่ในวงจำกัดและขาดความสมดุล เช่นความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อนุรักษ์ การประสานงานระหว่างผู้ประกอบการกับส่วนราชการตลอดจนร่วมมือระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้ควบคุมดูแลทรัพยากรเป็นต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเป็นลักษณะของการมีกิจกรรมรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายสินค้าและการให้บริการในการท่องเที่ยว มากกว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ที่ประชาชนมีการจัดตั้งกลุ่มและจัดการท่องเที่ยวกันเองโดยเสนอการท่องเที่ยวเยี่ยมชมชุมชนและพื้นที่อนุรักษ์ใกล้เคียง ปัจจุบันมีองค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในส่วนที่รับผิดชอบภายใต้กรอบที่มีอยู่อย่างกว้างๆ โดยการติดต่อประสานงานเท่าที่ต้องการเท่านั้น ยังไม่มีการประสานงานกันเป็นเครือข่ายที่ชัดเจน จึงมักเกิดปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวอยู่เสมอ (ศิริวรรณ วัชรพงษ์, 2546 อ้างใน วันชัย เรืองอุดม, 2544)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเป้าหมายที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนแบบองค์รวม โดยเน้นให้ความสำคัญแก่ประชาชนท้องถิ่นที่จะมีบทบาทในการกำกับดูแลการท่องเที่ยวได้มากขึ้น เห็นได้ว่าประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างมาก สามารถเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการท่องเที่ยวระดับต่างๆ อีกทั้งความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นมีความรักความหวงแหนพึงพิงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ มีอุตสาหกรรมย่อยและธุรกิจต่างๆ เกี่ยวข้องอีกมากมายที่เน้นการใช้แรงงาน จึงก่อให้เกิดอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับชุมชน เช่นการบริการเกี่ยวกับที่พักและอาหาร บริการให้เช่ารถและการรับจ้างอื่นๆ

ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น แม้ว่าการท่องเที่ยวภายในประเทศจะเติบโตขึ้นตามลำดับนับ ตั้งแต่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็น ผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนมูลค่านับแสนล้านบาท ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในทางตรงกันข้าม การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหลายๆ แห่งเสื่อมถอยลง การจัดการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

นอกจากนี้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมและวัฒนธรรม เมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวพัฒนาเพิ่มขึ้น ก็ย่อมต้องมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นเช่นกัน จึงมักเกิดปัญหาหรือผลกระทบในลักษณะที่เป็นวงกว้าง ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากตัวนักท่องเที่ยวที่ไร้ระเบียบและขาดจิตสำนึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่มุ่งหวังกอบโกยผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงผลเสียพยายามดำเนินธุรกิจโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย ยังอาจเกิดจากการขาดการจัดการที่ดี ขาดงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนา ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย และความไม่เคร่งครัดของผู้รักษากฎ ระเบียบ เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาในระดับต่างๆ เพื่อให้เกิดบูรณาการของการพัฒนาในแต่ละด้านแล้วก็ตาม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวก็เป็นปัญหาที่ยังต้องพิจารณาและรอการแก้ไข หากยังปล่อยไว้สภาพปัญหาดังกล่าวทวีความรุนแรงต่อไปอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวและสถานะแวดล้อมโดยรวม (ศิริวรรณ วัชรพงษ์, 2546)

กระแสการท่องเที่ยวของโลก มีแนวโน้มมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นักท่องเที่ยวหลายกลุ่มเริ่มให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ไม่ทำลายธรรมชาติและเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น หลายประเทศได้มีมุมมองที่สำคัญว่า การท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างขาดความระมัดระวังทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวจึงมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นการบริหารจัดการ และการเพิ่มคุณค่าของการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ แต่ได้พัฒนามาเป็นการหาความรู้ การทำทาสักยภาพทางร่างกายและจิตใจ รวมถึง การรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการจึงต้องปรับตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ถือเป็นการท่องเที่ยวกลุ่ม

เฉพาะรูปแบบหนึ่งที่ตอบกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติ และการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรและกิจกรรมเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐาน และเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยถือเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพักผ่อนกับธรรมชาติ และเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลักเป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปแล้วได้รับความเพลิดเพลิน ดินแดน ทำทาย ผจญภัย และได้ประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีผู้ประกอบการหลายรายหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบนี้ เช่น การพายเรือคายัค ล่องแก่ง ปีนเขา ไรด์ตัว ดูนก และเดินป่า เป็นต้น เหตุผลที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในไทย มาจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมที่สนุกและน่าตื่นเต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเป็นภาคส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวและมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ในหลายประเทศในทศวรรษที่ผ่านมา (Field, 2001; Wilkie and Carpenter, 1999) และได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลัก นักท่องเที่ยวจำนวนมากมีเหตุผลสำคัญสำหรับการเยี่ยมชมประเทศ / ภูมิภาค หรือขยายเวลาการพักผ่อนท่องเที่ยวออกไปคือการปรากฏตัวของสัตว์ป่าเช่นในประเทศแอฟริกาใต้ นักท่องเที่ยวสัตว์ป่าประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและนักท่องเที่ยวทั่วไป (Wilson and Tisdell, 2001)

ความต้องการสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ามาจากกลุ่มของผู้เข้าชมทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนเงินรายรับที่เกิดจากการท่องเที่ยวดังกล่าวจะแตกต่างกันไป จากการดูสัตว์ชนิดต่างๆตามสายพันธุ์ (Wilson and Tisdell 2003) จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและคนในท้องถิ่น (Tisdell and Wilson,) และจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ อาทิ นักดูนกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจะจ่ายเงินมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป (Sekercioglu, 2002) นอกจากนี้ร้อยละส่วนใหญ่ของผู้เข้าชมจะไม่ใช้เวลาพักผ่อนท่องเที่ยวออกไปหากไม่มีการปรากฏตัวของสัตว์ป่า สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขยายเวลาเที่ยวออกไปมักจะเป็นเพราะได้เห็นการปรากฏตัวของสัตว์ป่า (Wilson and Tisdell, 2003; Tisdell and Wilson, 2002)

การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรชีวภาพด้านสัตว์ป่าที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า เป็นการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน นำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งระดับท้องถิ่นและ

ระดับประเทศ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพพร้อมๆ ไปด้วยกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน), 2555)

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ตั้งอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อที่ประมาณ 969 ตารางกิโลเมตร หรือ 605,625 ไร่ มีลักษณะสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่อกเขาสลับซับซ้อน เป็นป่าผืนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกติดต่อกับชายแดนสหภาพพม่า และเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรี ประกอบด้วย ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าผสมผลัดใบ หนาแน่นด้วยพันธุ์ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจมากมาย ถือได้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายของสัตว์ป่าที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ความหลากหลายของระบบนิเวศ ส่งผลให้ประชากรของสัตว์ป่ามีความสำคัญต่อระบบนิเวศหลายชนิด อีกทั้งเป็นเขตรอยต่อทางสัตว์ภูมิศาสตร์ที่น่าสนใจเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด การท่องเที่ยวเป็นภารกิจหนึ่งของอุทยานแห่งชาติ ที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการทั้งเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับประสบการณ์นันทนาการที่ดี และการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่งกิจกรรมของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2548)

จากความสำเร็จถึงเหตุผลดังกล่าวพบว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าในประเทศไทยยังไม่มีแบบแผนและวิธีการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดการให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นกับภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา จึงมีความสำคัญและเหมาะสมที่จะทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า กับภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยของชุมชน ตลอดจนพฤติกรรมของชุมชน โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาชุมชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ชุมชนหมู่บ้านรวมไทย ชุมชนหมู่บ้านย่านซื่อ ชุมชนหมู่บ้านยางชุม ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจัดการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพพร้อมๆ ไปด้วยกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความมั่นคงของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการปฏิรูปของชุมชน ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูปของชุมชน ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยพฤติกรรมของชุมชน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเน้นที่ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ทำการศึกษาวิจัยชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีประชากรที่เป็นเป้าหมายของกลุ่มตัวอย่าง คือชุมชนบ้านรวมไทย ชุมชนย่านซื่อ และชุมชนบ้านยางชุม

ประโยชน์ที่ได้รับ

งานวิจัยนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของอุทยานแห่งชาติกุยบุรีให้สามารถบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าแบบบูรณาการ เกิดสัมพันธภาพอันดีในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าควบคู่กับการอนุรักษ์อย่างยั่งยืนต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 เมื่อพิจารณาพร้อมกันระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงศึกษาค้นคว้า และรวบรวมประมวลเนื้อหาสาระ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ข้อมูลพื้นฐานของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี
- 1.2 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่รอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำการปฏิรูป
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีปัจจัยชุมชน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของชุมชน
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.5 แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

อุทยานแห่งชาติหมายถึงที่ดินซึ่งรวมทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำ น้ำ ทะเลสาบเกาะ และชายฝั่งที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่มีสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจและมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ของบุคคลใด ที่มีใช้ทบทวนการเมือง ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าว ก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษา และความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป (พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504)

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 20ก วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2542 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 90 ของประเทศ ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมด 605,625 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ 969 ตารางกิโลเมตรสภาพพื้นที่โดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนเป็นป่าใหญ่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย ติดต่อกับชายแดนสหภาพพม่า และเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรี ประกอบด้วย ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าผสมผลัดใบ หนาแน่นด้วยพันธุ์ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจมากมาย เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด เพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ามิให้ถูกบุกรุกทำลายและใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สภาพทั่วไปของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี มีสภาพทั่วไปเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน แนวเขาขวางตัวในทิศเหนือ-ใต้เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรีอันเป็นเทือกเขาซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่าซึ่งมีสภาพพื้นที่แบ่งออกเป็นสองลักษณะ ได้แก่ พื้นที่แบบลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขา มีความลาดชันน้อยกว่าร้อยละ 35 มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 80-100 เมตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะถูกบุกรุกแผ้วถางทำไร่สับปะรดอ้อย และผักต่างๆ และพื้นที่แบบภูเขา ประกอบด้วยภูเขาสูงชัน ลาดชันประมาณร้อยละ 35 มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 750 เมตรขึ้นไป ประกอบด้วยเขา วังไทรดิ่งเขาหนองหว่า ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของลำห้วยลำธารหลายสาย เช่น ห้วยตะลุยแพรกเขาห้วยตะลุยแพรกซ้าย และคลองกุยบุรี อาณาเขตติดต่อพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แผนที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2549)

อาณาเขตของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ด้านทิศเหนือติดต่อกับแนวเขตปลอดภัยในราชการทหาร อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านทิศใต้ติดต่อกับบ้านห้วยเขา เขาน้อยหนองประคูด่านสิงขร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านทิศตะวันออกจะติดต่อกับบ้านเขาโป่ง บ้านหนองตาบุญ บ้านหนองน้ำขุน อำเภอสามร้อยยอด และบ้านวังน้อย ตำบลสามกระชาย หมู่บ้านรวมไทย หมู่บ้านย่านซื่อ บ้านยางชุม ตำบลหาดขาม และบ้านหนองกระทิง ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี บ้านบ่อนอก บ้านหนองปูลุท บ้านวังไทรตั้ง บ้านยุบพริก บ้านเฝ้าไร่ และบ้านห้วยเขา อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทิศตะวันตกติดต่อกับแนวเขตพรมแดนระหว่างประเทศไทย-สหภาพพม่า

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ถือได้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายของสัตว์ป่าที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ด้วยความหลากหลายของระบบนิเวศ ส่งผลให้มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์ป่า อีกทั้งเป็นเขตรอยต่อทางสัตวภูมิศาสตร์ที่น่าสนใจ สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยข้อมูลด้านสัตว์ป่าในพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับอุทยานแห่งชาติกุยบุรีได้ต่อไป

พื้นที่อุทยานแห่งชาติภูบรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ จุดชมโขลงช้างป่า น้ำตก แพรกตะคร้อ น้ำตกดงมะค่า น้ำตกผาไทร น้ำตกผาหมาหอน น้ำตกผาสวรรค์ แหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ชุมชนบ้านรวมไทย แหล่งท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมชุมชนกะเหรี่ยง และเส้นทางศึกษา ธรรมชาติภูบรี

สำหรับเส้นทางศึกษาธรรมชาติส่วนใหญ่มีสภาพป่าเป็นป่าดิบแล้ง นอกจากนี้ยังพบมูลช้าง ตามทางเดิน รอยเท้าช้าง โป่งที่ช้างและสัตว์อื่นๆ ใช้เป็นอาหารเสริม ตลอดจนมีกิจกรรมการส่อง สัตว์คือ การดูช้าง และที่สำคัญเส้นทางศึกษาธรรมชาตินี้อยู่ใกล้กับบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ด้วย ส่งผลให้บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติภูบรีมีศักยภาพทางนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง และยังคงได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่ไม่รุนแรง เนื่องจากยังคงมีนักท่องเที่ยว เข้าไปใช้ประโยชน์ในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติไม่มากนัก ดังนั้นจึงมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับน้อย แต่ทั้งนี้เพื่อรักษาสภาพทางธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด และเพื่อความ กลมกลืนของโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติตลอดเส้นทาง

จุดชมโขลงช้างป่า ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กร.1 (ป่ายาง) ซึ่งอยู่ห่างจาก ที่ทำการอุทยานแห่งชาติภูบรี ประมาณ 15 กิโลเมตร โดยสามารถเข้าชมโขลงช้างได้ตามบ่อต่างๆ ที่อุทยานแห่งชาติภูบรี ได้จัดไว้ เช่น บริเวณหุบคาอู่ หุบกระซัง หุบมะกูด หุบดาวิทย์ หุบดาคำ และ หน้าผาแปลงปลูกหญ้า พื้นที่แต่ละจุดที่ชมช้างป่าได้นั้น เป็นพื้นที่ที่อยู่สูงกว่าบริเวณที่ช้างออกหา กินและมีระยะห่างพอสมควร สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้ในมุมกว้างเกือบ 360 องศา ช้างป่าออก หากินในช่วงเวลาประมาณบ่ายสามโมงเย็นจึงควรขึ้นมาเตรียมตัวชมช้างในแต่ละจุดก่อน และพื้นที่ ในแต่ละบริเวณที่ชมช้างได้ ยังเป็นพื้นที่ที่แวดล้อมด้วยป่าธรรมชาติ อากาศเย็นสบาย สามารถ มองเห็นช้างได้อย่างชัดเจน จุดชมโขลงช้างป่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมปานกลาง ส่งผลให้มีศักยภาพของแหล่งนันทนาการอยู่ ในระดับปานกลาง และมีระดับของความรุนแรงของผลกระทบจากการท่องเที่ยวน้อย เนื่องจาก กิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และต้องอาศัยความเจียบสบ ในการชมดูช้างและสัตว์ป่าอื่นๆ

ข้อมูลด้านทรัพยากรสัตว์ป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อุทยานแห่งชาติกุยบุรีถือได้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายของสัตว์ป่าที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทยด้วยความหลากหลายของระบบนิเวศส่งผลให้ประชากรของสัตว์ป่ามีความสำคัญต่อระบบนิเวศหลายชนิดมีความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและเป็นเขตรอยต่อทางสัตว์ภูมิศาสตร์ที่น่าสนใจทั้งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ได้ทำการสำรวจข้อมูลด้านสัตว์ป่าเมื่อปี พ.ศ. 2548 พบว่ามีจำนวนสัตว์ป่าอย่างน้อย 186 ชนิด จำแนกตามหลักอนุกรมวิธานเป็น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีทั้งสิ้น 20 วงศ์ 38 ชนิด สัตว์ป่ากลุ่มนี้เป็นประเภทดำรงชีวิตเป็นสัตว์บกทั้งหมด และส่วนใหญ่หากินเวลากลางคืน ส่วนมากเป็นชนิดที่มีขนาดเล็ก และรองลงมาเป็นชนิดที่มีขนาดตัวปานกลาง นก 43 วงศ์ จำนวน 106 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานจำนวน 26 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจำนวน 19 ชนิด สามารถสรุปได้ดังนี้

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีทั้งสิ้น 20 วงศ์ 38 ชนิด สัตว์ป่าที่สำคัญ ได้แก่ ช้างป่า กระทิง วัวแดง สมเสร็จ เสือโคร่ง เสือไฟ ลิ่นขาว เสือดำ/เสือด้า หมาจิ้งจอก หมาใน หมีควาย หมีหมาเลี้ยงผาค่างแว่นถิ่นใต้ ลิงเสน กระจงควาย

นกมีทั้งสิ้น 43 วงศ์ 105 ชนิด สัตว์ป่าที่สำคัญ ได้แก่ ไก่ฟ้าหลังเงิน นกกก เป็ดแดง นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง นกหัวขวานสี่นิ้วหลังทอง นกแก้ว นกขุนแผนอกสีส้ม นกขุนแผนหัวแดง นกขุนทอง นกปรอดหัวโขน นกตะขาบทุ่ง นกกระเต็นน้อยหลังสีน้ำเงิน นกกระเต็นอกขาว นกจาบคาหัวเขียว นกบั้งรอกเล็กท้องแดง เหยี่ยวรุ้ง และนกกะจาบธรรมดา เป็นต้น การปรากฏของนกจำนวน 105 ชนิดในเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรี สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มได้แก่ นกประจำถิ่นมีมากที่สุดถึง 84 ชนิด นกอพยพย้ายถิ่นจำนวน 16 ชนิด นกประจำถิ่นและนกอพยพย้ายถิ่นจำนวน 5 ชนิด และนกอพยพผสมพันธุ์จำนวน 1 ชนิด คือ นกแคว้นเร็วธรรมดา

สัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบสัตว์เลื้อยคลานมีทั้งสิ้น 9 วงศ์ 26 ชนิด สัตว์ป่ากลุ่มนี้มีทั้งชนิดหากินเวลากลางวันและชนิดหากินเวลากลางคืน และมีรูปแบบการดำรงชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ ดำรงชีวิตเป็นสัตว์น้ำจำนวน 2 ชนิด ดำรงชีวิตแบบสะเทิน

น้ำสะเทินบก หรือมีพื้นที่หากินบริเวณใกล้เคียงแหล่งน้ำจำนวน 3 ชนิด และดำรงชีวิตเป็นสัตว์บกจำนวน 21 ชนิด กลุ่มสัตว์เลื้อยคลานมีจำนวนชนิดสูงกว่าสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก อีกทั้งมีความหลากหลายสูงกว่ามาก ประกอบไปด้วยพวกเต่าและตะพาบน้ำ 3 ชนิด จิ้งจกและตุ๊กแก 5 ชนิด กิ้งก่า 3 ชนิด จิ้งเหลน 3 ชนิด ตะกวด 1 ชนิด และงูชนิดต่างๆ อีก 11 ชนิด สัตว์ป่าที่สำคัญ ได้แก่ ตะพาบน้ำ เต่าหัวบั้ง จิ้งจกนิ้วยาวกัมพล กิ้งก่าหัวแดง แย้ได้ จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ ตะกวด งูเขียวหัวจิ้งจกป่า งูเขียวลายดอกหมาก งูสิงบ้าน งูจงอาง และเต่าเหลือง เป็นต้น

จากการศึกษาสัตว์ป่ากลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบทั้งสิ้น 5 วงศ์ 19 ชนิด สัตว์ป่ากลุ่มนี้ใช้ผิวหนังลำตัวแลกเปลี่ยนแก๊ส จึงต้องมีผิวหนังที่มีความชุ่มชื้นสูง และออกหากินในเวลากลางคืน ในระยะวัยอ่อนต้องอาศัยอยู่ในน้ำ สัตว์ป่าที่สำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่อังกรายลายเลอะ กบหนอง จงโคร่ง คางคกแคะระ กบทูต กบหัวขนาบุม กบอ่อง ปาดบ้าน อึ่งเพ้า อึ่งแม่หนาว อึ่งข้างดำ เป็นต้น

ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบปลาทั้งสิ้น 8 วงศ์ 17 ชนิด ปลาที่พบส่วนมากเป็นปลาในวงศ์ปลาตะเพียน พบจำนวน 9 ชนิด ชนิดที่พบมากที่สุดคือปลาสร้อยนกเขา

การคมนาคม

การเดินทางเข้าสู่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีสามารถเลือกเส้นทางและวิธีการเดินทางได้ทั้งทางรถยนต์ไฟฟ้าหรือเครื่องบินรายละเอียดดังนี้

1. รถยนต์ ใช้เส้นทางถนนจากกรุงเทพฯ ลงสู่ภาคใต้โดยผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกสายมีเส้นทางที่รถยนต์สามารถเดินทางเข้าไปยังพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีได้จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ประมาณหลักกิโลเมตรที่ 290 แยกขวาเข้าทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3217 (กุยบุรี-ยางชุม) ระยะทาง 18.8 กิโลเมตรจนถึงบ้านยางชุมแล้วแยกซ้ายตามถนนข้างอ่างเก็บน้ำยางชุมถึงบ้านย่านซื่อระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตรจากนั้นเลี้ยวไปทางแยกซ้ายระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตรถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

2. รถไฟฟ้าให้บริการที่ผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งสามารถสอบถามรายละเอียดตารางเดินรถได้จากสถานีรถไฟทุกสถานีเมื่อเดินทางถึงสถานีรถไฟประจวบคีรีขันธ์ จากนั้นจึงใช้เส้นทางโดยทางรถยนต์เข้าสู่พื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีต่อไป

3. เครื่องบิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสนามบิน 2 แห่งได้แก่ (1) สนามบินกองบิน 53 กองพลบินที่ 4 (2) ท่าอากาศยานหัวหิน (สนามบินบ่อฝ้าย)

สาธารณูปโภคบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีและพื้นที่ชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติ

ภายในรัศมี 3 กิโลเมตร จากแนวเขตอุทยานแห่งชาติ มีระบบสาธารณูปโภคต่างๆที่มีในพื้นที่ ได้แก่ ระบบไฟฟ้าประปา/น้ำใช้ ระบบการจัดการของเสีย ระบบติดต่อสื่อสารระบบไฟฟ้า อุทยานแห่งชาติกุยบุรีใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และมีเครื่องปั่นไฟสำรองจำนวน 1 เครื่อง

ระบบประปา/น้ำใช้ แหล่งน้ำใช้ภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมาจากอ่างเก็บน้ำโดยทำการปั้มน้ำเพื่อนำมาเก็บในถังพักน้ำจากนั้นจึงจะสูบขึ้นไปเก็บยังแท็งก์น้ำ

การจัดการขยะและน้ำเสียการจัดการขยะภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีนั้นจะทำการเก็บขนขยะมาแยกประเภทขยะส่วนระบบการจัดการน้ำเสียนั้นทางอุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีบ่อเกรอะบริเวณห้องน้ำเพื่อบำบัดน้ำเสียในเบื้องต้นก่อนปล่อยน้ำซึมลงดิน ส่วนชุมชนท้องถิ่น มีการกำจัดขยะด้วยการเผาตามแต่ละครัวเรือน เพราะขยะที่เกิดขึ้นมีจำนวนไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นขยะจากธรรมชาติ ส่วนการจัดการด้านน้ำเสียของชุมชน ส่วนใหญ่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย โดยจะทำการปล่อยน้ำเสียลงพื้นดิน และปล่อยลงคลองที่อยู่ใกล้เคียง แต่บางครัวเรือนซึ่งเป็นส่วนน้อยก็มีการใช้บ่อเกรอะ บ่อซึมสำหรับการบำบัดด้วย

ระบบติดต่อสื่อสารภายในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีไม่มีผู้โทรศัพท์สาธารณะไว้บริการดังนั้นระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ได้แก่ ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่และระบบวิทยุสื่อสารราชการเท่านั้น ส่วนในพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ทุก

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี

โดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีในระยะ 3 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนจำนวน 28 หมู่บ้าน จากการรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีพบว่า พื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี สามารถจำแนกประเภทการใช้ที่ดินในพื้นที่ได้ 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) พื้นที่ป่าไม้ (Forest Land) แบ่งตามประเภทสังคมป่าได้ ดังนี้ ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าผสมผลัดใบ ป่าเต็งรัง และป่าร่วนสอง 2) พื้นที่เกษตรกรรม (Agricultural Land) 3) แหล่งน้ำ 4) ไร่ร้าง และ 5) อื่นๆ ได้แก่ ท่งหญ้าตามธรรมชาติ รายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การใช้ประโยชน์พื้นที่รอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ตารางกิโลเมตร
1. พื้นที่ป่าไม้		
ป่าดิบชื้น	168,846.89	270.16
ป่าดิบแล้ง	362,711.35	580.33
ป่าผสมผลัดใบ	36,196.85	57.91
ป่าร่วนสอง	17,074.85	27.32
2. พื้นที่เกษตรกรรม	20,296.47	32.47
3. พื้นที่เปิดโล่ง	2.28	0.01
4. แหล่งน้ำ	39.41	0.06
5. อื่นๆ	456.89	0.73
รวม	605,625.00	969.00

ที่มา: การวิเคราะห์ข้อมูลโดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2549)

ชุมชนที่อยู่รอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี มีการประกอบอาชีพหลักที่หลากหลาย ที่พบมากที่สุดได้แก่การทำไร่ รองลงมาได้แก่ รับจ้างทั่วไป นอกจากนั้นยังมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ทำสวน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ สภาพเศรษฐกิจสังคมชุมชน พบว่า ชุมชนยังต้องการการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม เนื่องจากครัวเรือนส่วนหนึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่าย และอาชีพ

หลักของชุมชนได้แก่ เกษตรกรรม แต่พบว่ามีการเลี้ยงวัวบางส่วนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ทำให้มีประชาชนส่วนหนึ่งต้องยึดอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพหลัก

การพึงพิงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น

การพึ่งพิงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีนั้น จะมีบทบาทสำคัญที่จะนำเข้าสู่กระบวนการจัดการเชิงระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยชุมชนคิดว่าทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่นในพื้นที่ได้แก่ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ความสมบูรณ์/ความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์ป่า ศสนียภาพ/วิวทิวทัศน์ที่สวยงาม และความสวยงามของน้ำตก

สภาพชุมชนโดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีในระยะ 3 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนจำนวน 28 หมู่บ้านมีชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีจำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่บ้านป่าหมาก และบ้านโป่งไผ่จากการรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบว่ากิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่เป็นการรบกวนสมดุลของระบบนิเวศทั้งที่รบกวนในระดับต่ำจนถึงระดับสูงยังพบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ดังนั้นกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องถูกคัดเลือกรับพิจารณาในฐานะเป็นปัจจัยคุกคามต่อระบบนิเวศ ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนเพื่อจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งในส่วนของคุณภาพชีวิตของชุมชน และความยั่งยืนของระบบนิเวศ

การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเพื่อการเกษตรโดยชุมชนพบว่า ใช้พื้นที่ป่าเพื่อการปลูกสัตว์ โดยใช้ในการเลี้ยง โค และไก่ (สัตว์เลี้ยงเหล่านี้จะไปรบกวนต่อระบบนิเวศโดยเฉพาะสัตว์ป่าและพืชพรรณ) การเพาะปลูก การเก็บหาของป่า ประชาชนนิยมเก็บหาไม้ใช้ประโยชน์มี 9 ชนิด ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ไม้ไผ่ น้ำผึ้งป่า กล้วยไม้ป่า พันธุ์ไม้ป่าอื่น (นอกจากกล้วยไม้) ไม้รวก ผักป่า และไม้พื้น

แหล่งท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ประกอบด้วยสภาพธรรมชาติที่มีทัศนียภาพสวยงามเด่นชัดเฉพาะตัวอยู่หลายแห่ง ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พักผ่อนหย่อนใจ และศึกษาเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า โดยส่วนมากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทน้ำตก ที่เกิด

จากต้นน้ำกุ่มบุรี ได้แก่ น้ำตกห้วยดงมะไฟ และน้ำตกผาหมาหอน นอกจากนี้ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติอยู่ในบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ และสันมะค่าซึ่งเป็นจุดชมทัศนียภาพที่สวยงามของอุทยานแห่งชาติ รายละเอียดมีดังนี้

น้ำตกห้วยดงมะไฟเป็นน้ำตกที่เกิดจากต้นน้ำกุ่มบุรีแพรกขวา มีลักษณะเป็นผาลาดชันลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ มีจำนวนทั้งหมดประมาณ 15 ชั้น น้ำตกชั้นที่สวยงามที่สุดคือ น้ำตกชั้นที่ 9 มีความสูงประมาณ 5 เมตร กว้างประมาณ 3 เมตร ส่วนน้ำตกที่มีความสูงมากที่สุด ได้แก่ น้ำตกชั้นที่ 14 และน้ำตกชั้นที่ 15 ซึ่งมีความสูงประมาณ 12-15 เมตร โดยมีลักษณะเป็นหินแกรนิต และมีแอ่งน้ำให้เล่นได้

น้ำตกผาหมาหอนเป็นน้ำตกที่เกิดจากต้นน้ำกุ่มบุรีแพรกซ้ายเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นผาลาดชันเกือบเป็นแนวตั้งฉาก มีทั้งหมด 3 ชั้น โดยชั้นที่ 1 มีความสูงประมาณ 30 เมตร กว้างประมาณ 4 เมตร น้ำตกชั้นที่ 2 มีความสูงประมาณ 40 เมตร กว้างประมาณ 4-5 เมตร และน้ำตกชั้นที่ 3 มีความสูงประมาณ 60 เมตร และมีความกว้างประมาณ 10 เมตร ซึ่งน้ำตกแห่งนี้จะมีน้ำไหลตลอดปี และบริเวณด้านล่างเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้ลงเล่นน้ำได้ และบริเวณพื้นล่างมีพันธุ์ไม้จำนวนมาก เช่น เฟิร์น ปาล์ม หลากชนิดเหมาะแก่การเดินชมศึกษาสภาพธรรมชาติและพักผ่อนหย่อนใจ

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติอยู่ในบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ รวมระยะทางศึกษาธรรมชาติประมาณ 2.5 กิโลเมตรโดยตลอดเส้นทางประกอบด้วยป่าดิบแล้ง มีสิ่งที่น่าสนใจ เช่น ถ้ำวัลย์ ไทร จุดชมทิวทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีร่องรอยของช้างป่าให้พบเห็นได้ทั่วไป ทั้งกองมูลและรอยเท้าช้าง หากต้องการศึกษาสภาพการดำรงชีวิตของช้างป่าสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กร.1 (ป่ายาง) หมู่ที่ 7 ตำบลหาดขาม อำเภอกุ่มบุรี เวลาที่เหมาะสมในการชมช้างป่าอยู่ในช่วง 16.00-18.00 น.

เส้นทางศึกษาธรรมชาติส่วนใหญ่มีสภาพป่าเป็นป่าดิบแล้ง นอกจากนี้ยังพบมูลช้างตามทางเดิน รอยเท้าช้าง ไปที่ช้างและสัตว์อื่นๆ ใช้เป็นอาหารเสริม ตลอดจนมีกิจกรรมการส่องสัตว์ คือ การดูช้าง และที่สำคัญเส้นทางศึกษาธรรมชาตินี้อยู่ใกล้กับบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติด้วย ส่งผลให้บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติกุ่มบุรีมีศักยภาพทางนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง และยังคงได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่ไม่รุนแรง เนื่องจากยังคงมีนักท่องเที่ยวเข้าไป

ใช้ประโยชน์ในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติไม่มากนัก จึงมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับดำรงสภาพทางธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด

ประเภทของแหล่งนันทนาการ กิจกรรมนันทนาการ และระดับการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ
2. กิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสม คือ เดินศึกษาธรรมชาติ ดูสัตว์ป่า ชมทัศนียภาพป่าและถ้ำรูป
3. ระดับการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม คือ ใช้ประโยชน์ในลักษณะเข้าไป-เย็นกลับ หรือแบบพักค้างแรม
4. จุดชมโขลงช้างป่า และกระทิง ตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ กร.1 (ป่ายาง) ซึ่งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ประมาณ 15 กิโลเมตร โดยสามารถเข้าชมโขลงช้างได้ตามบ่อต่างๆ ตามที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีได้จัดไว้ เช่น บริเวณหุบตาอู๋ หุบกระซัง หุบมะกูด หุบตาวิทย์ หุบตาคำ และน้ำผาแปลงปลูกหญ้า พื้นที่แต่ละจุดที่ชมช้างป่าได้นั้น เป็นพื้นที่ที่อยู่สูงกว่าบริเวณที่ช้างออกหากินและมีระยะห่างพอสมควร สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้ในมุมกว้างเกือบ 360 องศา ช้างป่าออกหากินในช่วงเวลาประมาณบ่ายสามโมงเย็น ควรขึ้นมาเตรียมตัวชมช้างในแต่ละจุดก่อน และพื้นที่ในแต่ละบริเวณที่ชมช้างได้ ยังเป็นพื้นที่ที่แวดล้อมด้วยป่าธรรมชาติ อากาศเย็นสบาย สามารถมองเห็นช้างได้อย่างชัดเจน จุดชมโขลงช้างป่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมปานกลาง ส่งผลให้มีศักยภาพของแหล่งนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับของความรุนแรงของผลกระทบจากการท่องเที่ยว น้อย เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า และต้องอาศัยความเจียมสงบในการชมดูช้าง

กิจกรรมของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่รอบๆ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี เช่น นั่งพักผ่อน/รับประทานอาหาร เล่นน้ำตก ชมวิวทิวทัศน์ เดินเที่ยวในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ดูนก ถ่ายภาพ และส่องสัตว์ เป็นต้น

สถิณักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เข้ามาเที่ยวจำนวนมาก จากการรวบรวมสถิณักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552–2555 ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชรายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

ปี พ.ศ.	ไทย (คน)	ต่างชาติ (คน)	รวม (คน)
2552	3,540	324	3,866
2553	7,037	450	7,487
2554	10,731	679	11,410
2555	8,114	1,479	9,593

ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (2556)

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

การเดินทางท่องเที่ยวมายังอุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบว่านักท่องเที่ยวนิยมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์เสาร์-อาทิตย์จำนวนมาก รองลงมาก็คือการมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเทศกาลที่ติดต่อกันหลายวัน แต่ที่น่าสนใจคือ นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมาก่อน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาเที่ยวแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าอุทยานแห่งชาติกุยบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีเพียงความสำคัญในระดับชุมชนท้องถิ่นใกล้เคียงเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญต่อชุมชนที่อยู่ห่างไกลอีกด้วย นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่ายานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติกุยบุรีส่วนใหญ่เป็นรถตู้เช่า และกลุ่มนักท่องเที่ยวมีความตั้งใจที่จะมาเที่ยวมาก ทั้งนี้สิ่งที่เป็นแรงจูงใจในการมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี เป็นเพราะว่าชอบความสวยงามและความร่มรื่นของแหล่งท่องเที่ยว และเป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยมาเที่ยวจึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการมาเที่ยว

แหล่งข้อมูลที่สำคัญของนักท่องเที่ยวต่อการมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติกุยบุรีคือ กลุ่มเพื่อนเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับกลุ่มที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยนั่นคือ ส่วนใหญ่มากับกลุ่มเพื่อน นักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติ

กัญหรืออย่างน้อย 1-2 วัน และค้างคืน มากกว่านักท่องเที่ยวที่มาเช้า-เย็นกลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาได้เข้าไปใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในการมาเที่ยว แหล่งที่นักท่องเที่ยวเรียนรู้ในขณะที่อยู่ในพื้นที่ก็คือเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

กิจกรรมของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่รอบๆ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี เช่น นั่งพักผ่อน/ รับประทานอาหาร เล่นน้ำตก ชมวิวทิวทัศน์ เดินเที่ยวในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ดูนก ถ่ายภาพ และส่องสัตว์ เป็นต้น

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

การตั้งถิ่นฐานและการกระจายตัวของชุมชนกุยบุรี

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอำเภอกุยบุรี ส่วนใหญ่เกาะกลุ่มเรียงรายไปตามแนวถนนสายหลัก คือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ถนนสายรองที่แยกจากถนนสายหลักทั้งสองฝั่งโดยเฉพาะถนนกุยบุรีสามัคคีซึ่งเป็นย่านศูนย์กลางการค้าของชุมชน มีตลาดสดและอาคารพาณิชย์กรรมเกาะกลุ่มกันอยู่หนาแน่นในเขตเทศบาล สถานที่ราชการส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมถนนเพชรเกษม ส่วนย่านพักอาศัยนั้นกระจายอยู่ทั่วไปทั้งบริเวณริมถนนสายหลักสายรองและบริเวณรอบนอกซึ่งเป็นพื้นที่ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ในเขตผังเมืองรวมทั้งหมดซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์

การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน

ชุมชนอำเภอกุยบุรีมีการใช้ประโยชน์ของที่ดินทั้งในส่วนที่เป็นที่ดินสำหรับพื้นที่อาศัยตั้งอยู่หนาแน่นบริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) และริมถนนกุยบุรีสามัคคี โดยที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยในเขตผังเมืองรวม มีพื้นที่ประมาณ 1,907.17 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.35 ของพื้นที่ ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ได้แก่ อาคารร้านค้า ตลาด ธนาคาร ปั๊มน้ำมัน ฯลฯ ที่อยู่โดยรอบเขตเทศบาล มีพื้นที่ประมาณ 95.41 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 72 แห่ง อยู่ในเขตเทศบาล และ นอกนั้นอยู่รอบนอกเขตเทศบาล มีพื้นที่ทั้งหมด 88.71 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา มีสถาบันการศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 14 แห่ง แยกเป็นในเขตเทศบาลและนอกเขต มีพื้นที่ทั้งหมด 126.63

ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของพื้นที่ ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา มีศาสนสถาน จำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง เป็นศาสนาพุทธ 10 แห่ง เป็นศาสนาอิสลามในศาสนาคริสต์ 1 แห่ง มีพื้นที่ทั้งหมด 145.17 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ ในเขตผังเมืองรวมชุมชน กุยบุรี มีสถานที่ราชการ 19 แห่ง โดยกระจายตัวอยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 มีพื้นที่ประมาณ 3.86 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.001 ของพื้นที่ ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและที่ว่าง เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลายชนิดซึ่งนำมาใช้ในการบริโภค และทำการแปรรูปเป็นสินค้าเพื่อการส่งออก อันได้แก่ สับปะรด อ้อย วานหางจะเข้ มะพร้าว ฯลฯ ทั้งนี้ ยังมีการทำปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่ดินประเภทเกษตรกรรม มีพื้นที่ประมาณ 49,514.85 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.59 ของพื้นที่ ที่ดินประเภทถนนและเขตทางรถไฟ ซึ่งได้แก่ เขตทางรถไฟ และถนนต่างๆ มีพื้นที่รวมทั้งหมด 1,283.92 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.26 ของพื้นที่ ที่เหลือก็เป็นพื้นที่ของทะเล และแม่น้ำลำคลอง ซึ่งได้แก่ ทะเล แม่น้ำลำคลองสาธารณะต่างๆ มีพื้นที่รวม 8,094.93 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.23 ของพื้นที่ รายละเอียดดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันในเขตผังเมืองรวมชุมชนกุยบุรี พ.ศ. 2547

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1. ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย	1,907.17	3.35
2. ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม	95.41	0.16
3. ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	88.71	0.15
4. ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา	126.63	0.22
5. ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา	145.17	0.25
6. ที่ดินประเภทสถาบันราชการ	3.86	0.001
7. ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและที่ว่าง	49,514.85	80.59
8. ที่ดินประเภทถนนและเขตทางรถไฟ	1,283.92	2.26
9. ทะเล และ แม่น้ำลำคลอง	8,094.93	14.23
รวม	61,436.85	100

ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (2554)

ขนาดและความหนาแน่นของประชากร

อำเภออุบลรัตน์ มีขนาดและความหนาแน่นของประชากรประมาณ 17,885 คน เป็นประชากรที่พักอาศัยอยู่ในเขตเมือง จำนวน 9,830 คน หรือร้อยละ 54.96 ของประชากรรวม มีประชากรที่พักอาศัยอยู่ในเขตชนบทประมาณ 8,055 คนหรือร้อยละ 45.04 ของประชากรรวม และมีความหนาแน่นโดยเฉลี่ยประมาณ 197 คน ต่อตารางกิโลเมตร หรือ 0.31 คนต่อไร่ โดยที่มีความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาลประมาณ 365 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร หรือ 6 คนต่อไร่ รายละเอียดสรุปดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ความหนาแน่นของประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ทั้งหมด		จำนวน ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
		ตร.กม.	ไร่				
1	บ้านหนองเกด	7	4,375	200	412	405	817
2	บ้านไร่บน	12	7,500	366	678	727	1,405
4	บ้านโป่งกะสัง	32	20,000	321	612	606	1,218
5	บ้านยางชุม	21	13,125	154	317	332	649
6	บ้านยางชุมเหนือ	47	29,375	439	734	728	1,462
7	บ้านรวมไทย	217	135,625	560	1,017	1,023	2,040
8	บ้านพุดอน	25	15,625	54	92	88	180
9	บ้านย่านซื่อ	114	71,250	253	455	445	900
10	บ้านท่าดักน้ำ	5	3,125	127	287	279	566
11	บ้านเขาดกน้ำ	13	8,125	68	131	141	272
รวม		504	315,000	2,805	5,289	5,365	10,654

ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (2550) (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2550)

อาชีพหลักของชุมชนท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีอาชีพหลัก คือ การเกษตรกรรม การประมง และอุตสาหกรรมการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ในตำบลหาดขามมีอาชีพขายถั่วลิสงกันมาบุกเบิกพื้นที่เพื่อ ประกอบอาชีพการเกษตรในอดีตจะมีการถางป่าเพื่อปลูกพืช เช่น พริก ฝ้าย นุ่น ในที่ลุ่มก็จะทำนาข้าว เพื่อบริโภค ต่อมาได้มีโรงงานอุตสาหกรรมอ้อย และสับปะรด เพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรมและมีการ พัฒนาการปลูกสับปะรดขึ้นอย่างกว้างขวาง ทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรมสับปะรด เกิดขึ้นในพื้นที่ อำเภอกุยบุรี ประชาชนในตำบลหาดขามมีพื้นที่ในการเกษตรแบ่งตามการปลูกพืช

ชุมชนท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ามีอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายประการที่ค้นพบโดยบังเอิญจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ระดับการศึกษา/ทักษะ/การฝึกฝน โอกาสในการจ้างงานการเข้าหาแหล่งเงินทุนจำนวนนักท่องเที่ยวและการเข้าถึงนักท่องเที่ยวความตระหนักในผลที่ตามมาจากการท่องเที่ยวความสนใจของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวการเข้าถึงแหล่งข้อมูล อำนาจและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ปัจจัยอื่นๆ ที่ค้นพบในลักษณะของความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มาจากความเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ได้แก่ การขาดการศึกษาเล่าเรียน และเงินทุน สำหรับโครงการการท่องเที่ยวของท้องถิ่นดั้งเดิมมีข้อจำกัดในโครงสร้างพื้นฐานมีทัศนคติเชิงลบและการขึ้นอยู่กับราชการหรือรัฐบาลขาดการผูกมัด และการควบคุมตนเอง โดยชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมวัฒนธรรม และศาสนา ดั้งเดิม

การรับรู้ของชุมชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

ชุมชนท้องถิ่นอาจพิจารณาว่าสัตว์ป่าเป็นทรัพยากรที่มีค่า เพื่อประโยชน์ของตนเองในการบริโภค หรือใช้ประโยชน์นี้เป็นส่วนของตน หรือเพื่อเป็นสินค้า ซึ่งเป็นลักษณะขัดแย้งทางอ้อมกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าในวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการท่องเที่ยวอยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี

จุดแข็งของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่าที่หลากหลาย น้ำตก มีการรวมตัวของชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด และเจ้าหน้าที่จากอุทยานแห่งชาติกุยบุรี รวมทั้งชุมชนท้องถิ่นที่อยู่บริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ให้ความร่วมมือทั้งในด้านการอนุรักษ์ และส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้สภาพธรรมชาติของระบบนิเวศ และป่าไม้ที่ยังคงค่อนข้างสมบูรณ์ อีกทั้งสัตว์ป่าโดยเฉพาะช้างมีอยู่อย่างชุกชุม รวมทั้งมีสัตว์ใหญ่และสัตว์ที่หายากถึง 5 ชนิด ได้แก่ ช้าง กระต่าย วัวแดง เสือ และสมเสร็จ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก หน่วยงานราชการหลายแห่ง รวมทั้งภาคเอกชน เข้ามาร่วมเป็นเครือข่าย เพื่อสร้างอาหารและแหล่งน้ำสำหรับสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่

จุดอ่อนของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

ศักยภาพของการจัดการในการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ยังคงเป็นจุดอ่อน ทั้งเจ้าหน้าที่และชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี โดยเฉพาะเรื่องของภาษาต่างประเทศซึ่งมีการใช้น้อยมากนอกจากนี้สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักและร้านอาหารยังไม่พร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างจริงจัง และยังขาดผู้ประสานงานในด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมาย อาทิ ป้ายบอกทาง ป้ายให้ความรู้สื่อความหมาย ยังคงเป็นจุดอ่อนในการบริหารจัดการอย่างเห็นได้ชัด จึงสอดคล้องกับการที่ต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ากับยุทธศาสตร์การสื่อความหมาย เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี และยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

ผู้ประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า และขาดองค์ความรู้และหลักการที่ชัดเจน หน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้เตรียมการและมีการวางแผนในการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ายังไม่ชัดเจน รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ป่า จำนวนเจ้าหน้าที่กับการ

ดูแล ป้องกันและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อยเกินไป ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่มีและยังไม่เพียงพอ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลและให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งหมายรวมถึงเจ้าหน้าที่ ไกด์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า รวมทั้งยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมและพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนรอบเขตอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

โอกาสของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

การมีกรอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เข้ามาทำให้หลายฝ่ายสนใจและอยากเห็นการท่องเที่ยวมีความเด่นขึ้น บวกกับกระแสการใส่ใจด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติที่มีมากขึ้นในปัจจุบัน ถ้ามีการฟื้นฟูสภาพป่าดี มีการบริหารและการจัดการที่ดี ปรับปรุงแหล่งอาหาร และน้ำของสัตว์ป่า อีกทั้งการให้อาเภอห้วยหินเป็นตัวแทนการท่องเที่ยวเข้ามายังอุทยานแห่งชาติกุยบุรี พร้อมกันนี้การที่จะมีรถไฟความเร็วสูงมาถึงอำเภอห้วยหิน ยังเป็นการเชื่อมต่อ และส่งเสริมโอกาสด้านการท่องเที่ยวที่ดีอีกด้วย ประกอบกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในยุคใหม่ให้เป็นประโยชน์ น่าจะเป็นโอกาสที่ดีของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี การตามรอยโครงการพระราชดำริให้ช้างอยู่กับคน โอกาสที่จะได้เห็นสัตว์ป่าได้ง่ายตามธรรมชาติ

อุปสรรคของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

การที่มีการท่องเที่ยวเข้ามามากเกินไปในอนาคต อาจทำให้กระบวนการบริการต่างๆ ช้าลง ไม่ทั่วถึง หรืออาจทำให้จำนวนสัตว์ป่าลดลงหรือหายไป การบุกรุกที่ดินและภัยแล้งที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงขึ้น การที่ยังไม่มีแนวเขตที่ชัดเจนในการป้องกันไม่ให้สัตว์ทำลายพืชผลของชาวบ้าน การอพยพย้ายถิ่นของสัตว์ป่าด้วยการแสวงหาแหล่งอาหารใหม่ ปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมากคือ ด้านความปลอดภัยขณะที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวชมสัตว์ป่า ควรจะต้องมีระบบการระวังและป้องกัน ที่จะไม่ให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวแม้แต่เพียงครั้งเดียว ซึ่งถ้าเกิดขึ้นจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้การที่นักท่องเที่ยวไม่เคารพในระเบียบ กฎ กติกาที่กำหนดให้ปฏิบัติตามก็จะเป็นอุปสรรคที่เห็นได้ชัดเจน ผู้มีส่วนได้เสียต้องเอาใจจริงเอาใจและร่วมมือทำงานอย่างเป็นระบบกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันและควบคุมให้ได้ ระบบนิเวศจะต้องคงอยู่ และการทำร้ายสัตว์ป่าโดยมนุษย์จะต้องไม่เกิดขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำการปฏิรูป

Burns (1978 อ้างใน พงษ์เทพ จันทสุวรรณ, 2554) ได้นำเสนอผลงานการศึกษาภาวะผู้นำ โดยมีรากฐานมาจากการงานของ Downton และ Zaleznik ซึ่ง Burns ได้เสนอความคิดว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม (Leader-Followers Interaction) นั้น สามารถมีลักษณะได้สองแบบ คือ แบบแลกเปลี่ยน (Transactional) และแบบแปลงสภาพ (Transforming) โดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามแบบแลกเปลี่ยนนั้น จะมีความสัมพันธ์ที่อยู่บนรากฐานของการแลกเปลี่ยนสิ่งที่มีมูลค่า ซึ่งสิ่งที่มีมูลค่านั้นอาจจะเป็นได้ทั้งแบบ มีมูลค่าทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือทางอารมณ์ ในขณะที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำแบบแปลงสภาพ (Transforming Leadership) และผู้ตามนั้น จะเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่บนรากฐานของแรงจูงใจ (Motivation) ความมีคุณธรรม (Morality) และแรงบันดาลใจทางจริยธรรม (Ethical Inspirations) ของผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อผู้ตามในแง่ที่ทำให้ผู้ตามมีสิ่งดังกล่าวข้างต้นสูงมากขึ้น ตามทัศนะของ Burns ภาวะผู้นำแบบแปลงสภาพ จะเน้นไปที่ การมีเป้าหมายที่ไกลกว่าและเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ของผู้ตาม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ตามมากกว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ในทางกลับกัน ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน จะมุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนประโยชน์ส่วนตนของผู้ตาม และด้วยเหตุนี้จึงมี ข้อจำกัดทั้งในแง่ของขอบเขต (Scope) และผลกระทบ (Impact) ต่อผู้ตาม แต่ภาวะผู้นำแบบแปลง สภาพ จะสร้างให้ผู้ตามมีความตระหนักในด้านคุณธรรมและจริยธรรม จนนำมาสู่การปฏิบัติและ โน้มน้าวผู้ตามให้ก้าวข้ามพ้นผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อบรรลุในสิ่งที่ดีกว่า (Antonakis and House, 2002 อ้างใน พงษ์เทพ จันทสุวรรณ, 2554)

Bass (1985 อ้างใน พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2556) ได้เสนอทฤษฎีภาวะผู้นำการปฏิรูปโดยอาศัยพื้นฐานแนวความคิดของเบิร์นส์ แต่ไม่ได้สอดคล้องไปทั้งหมด เบสส์ได้ขยายงานของเบิร์นส์ ด้วยการให้ความสำคัญกับผู้ตามมากกว่าความต้องการของผู้นำ และมีรายละเอียดที่เพิ่มมากขึ้น โดยกำหนดให้ผู้นำการปฏิรูปพยายามที่จะเปลี่ยนสภาพหรือเพิ่มพลังผู้ตามโดยการทำให้พวกเขาตระหนักในความสำคัญและคุณค่าในผลลัพธ์ของงานเป็นอย่างมาก หรือ ยกระดับความต้องการของผู้ตามหรือชักจูงให้พวกเขาเห็นแก่องค์กรมากกว่าการสนใจของตนเอง ซึ่งผู้นำจะยกระดับวุฒิภาวะและอุดมการณ์ของผู้ตามที่เกี่ยวข้องให้มีผลสัมฤทธิ์การบรรลุกิจการแห่งตน ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมองค์กรและผู้อื่นรวมถึงช่วยกระตุ้นความหมายของงานและพัฒนาความต้องการทางศีลธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้นด้วย ซึ่งผลจากการมีอิทธิพลทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นและ

เคารพในตัวผู้นำ และได้รับการสนใจในการทำงานต่างๆ ได้มากกว่าที่คาดหวังในตอนแรก (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2545; พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2556)

Bass (1985) พบว่าทิศทางการแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำจะออกมาในสัดส่วนของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปหรือเชิงเป้าหมายมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ งาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และวัฒนธรรมองค์กร และคุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำเอง ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำมีองค์ประกอบรวมทั้งหมด 7 องค์ประกอบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ องค์ประกอบภาวะผู้นำการปฏิรูปจำนวน 4 องค์ประกอบ ภาวะผู้นำการปฏิบัติมี 2 องค์ประกอบ และสุดท้ายการไม่มีผู้นำมี 1 องค์ประกอบ คือ การปล่อยเสรีไม่มีการแลกเปลี่ยนการปฏิรูปมีดังนี้

1) การกระตุ้นภูมิปัญญา (Intellectual Stimulation) ผู้นำการปฏิรูปไม่เพียงท้าทายสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ยังสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างผู้ตาม ผู้นำจะส่งเสริมให้ผู้ตามค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการทำสิ่งต่างๆ และหาโอกาสใหม่ในการเรียนรู้

2) การพิจารณาเชิงปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) ผู้นำการปฏิรูปสนับสนุนและส่งเสริมผู้ตามอย่างแตกต่างเป็นรายบุคคล โดยเปิดโอกาสทางการสื่อสารให้ผู้ตามสามารถเข้าพบเพื่อเสนอความเห็นต่างๆ และผู้นำก็สามารถที่จะแสดงถึงการรับรู้การกระทำประโยชน์ของผู้ตามแต่ละคนได้โดยตรง ผู้นำให้ความสนใจต่อบุคคลปฏิบัติต่อพนักงานแต่ละคนเป็นเอกเทศ ฝึกสอนและให้คำปรึกษา

3) การจูงใจด้วยแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) ผู้นำการปฏิรูปมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถเชื่อมต่อไปยังผู้ตาม นอกจากนี้ยังสามารถช่วยให้ผู้ตามได้รับประสบการณ์ที่จูงใจและนำหลงใหลในการเติมเต็มเป้าประสงค์ต่างๆ ผู้นำการปฏิรูปมีการสื่อสารด้วยความคาดหวังสูง ใช้สัญลักษณ์เพื่อมุ่งเน้นความพยายามแสดงจุดมุ่งหมายที่สำคัญด้วยวิธีการธรรมดา

4) ความเสน่ห์หรืออิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (Charisma or Idealized Influence) ผู้นำการปฏิรูปที่หน้าตาเป็น “แบบอย่าง” สำหรับผู้ตาม เนื่องจากผู้ตามจะมีความไว้วางใจและนับถือผู้นำ ดังนั้นเขาจะเลียนแบบผู้นำและอุดมคติภายใน ผู้นำการปฏิรูปจัดเตรียมวิสัยทัศน์และสำนึก ของพันธกิจ ปลุกฝังความภูมิใจ ให้ความนับถือและไว้วางใจ

แนวคิดและทฤษฎีปัจจัยชุมชน

ชุมชน/ท้องถิ่น เป็นฐานหลักของสังคม การพัฒนาระดับชุมชนและท้องถิ่นให้เข้มแข็ง น่ายั่งยืน และปลอดภัย มีพัฒนาการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ทั้งด้านสังคม การศึกษา สุขภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาวะที่ดี ชุมชนจะเข้มแข็ง น่ายั่งยืน และพึ่งตนเองได้ ต้องอาศัยความรับผิดชอบ การเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนอาศัยความร่วมมือและข้อมูลทางวิชาการจากหน่วยงานในท้องถิ่นและหากทุกชุมชน/ท้องถิ่นมุ่งมั่นดำเนินการอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยก็จะพัฒนาอย่างมีทิศทาง เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุด

ปัจจัยชุมชน เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางการอุปโภค สาธารณสุข การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งปัจจัยชุมชนนั้นมีหลากหลาย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยชุมชนที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสรุปความหมายของปัจจัยชุมชนดังนี้

ลัญญา ลัญญาวิวัฒน์ (2523) ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” หมายถึงองค์การทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่งที่ปวงสมาชิกสามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่และสามารถแก้ปัญหาส่วนใหญ่ในชุมชนของตนเองได้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526) ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” หมายถึงพื้นที่อันเป็นที่อยู่อาศัยของคน และกลุ่มของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นโดยมีความสนใจมีเป้าหมายวัตถุประสงค์และจุดหมายในการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ประเวศ วะสี (2541) ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” หมายถึงการที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกันมีความเอื้ออาทรต่อกันมีความพยายามทำอะไรร่วมกันมีการเรียนรู้ร่วมกันใน

การกระทำซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสารกันจากความหมายโดยรูปศัพท์และความหมายทางวิชาการที่กล่าวมาแล้วอาจจะให้ความหมายของชุมชนได้ว่าหมายถึงกลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกันเช่นครอบครัวละแวกบ้านหมู่บ้านตำบลหรือเรียกเป็นอย่างอื่นมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันมีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกันมีความผูกพันเอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกันร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน

องค์ประกอบของชุมชน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุมชนออกเป็น 4 ประการ คือ 1) ประชากรจำนวนหนึ่ง 2) สถาบันทางสังคม 3) องค์การทางสังคม 4) อาณาเขตทางภูมิศาสตร์ จากแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและองค์ประกอบของชุมชนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำเอาองค์ประกอบต่างๆ ของชุมชนมาประยุกต์เป็นปัจจัยชุมชนในด้านที่ต้องการศึกษา เช่น การติดต่อสัมพันธ์กันของสมาชิก การที่บุคคลในชุมชนจะสร้างความสัมพันธ์กันได้ก็ต้องผ่านทางการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2523, เฉลียว บุรีภักดี และคณะ, 2545) องค์ประกอบต่างๆล้วนแต่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญภายในชุมชนเช่น

1. โครงสร้างพื้นฐานในชุมชนที่จะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาของชุมชนเช่นการมีอุปกรณ์การสื่อสารต่างๆภายในชุมชนโครงการพัฒนาชุมชนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆภายในชุมชนเป็นต้น
2. การติดต่อสื่อสารในชุมชนคือการที่คนในชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกันและการสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์เพราะเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งโดยผ่านทางช่องทางของการสื่อสารต่างๆ ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อชุมชน
3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนด้านต่างๆเพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้สามารถนำความรู้ที่ได้มาจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนนี้มาถ่ายทอดความรู้ให้แก่อนทำให้เป้าหมายของชุมชนหรือกลุ่มคนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2543)

4. การมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นการร่วมมือพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายร่วมกัน โดยคนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในชุมชนด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านประเพณีวัฒนธรรมนั้นล้วนแต่มีความสำคัญต่อชุมชนทั้งสิ้น

ดังนั้นปัจจัยชุมชนด้านโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การติดต่อสื่อสารในชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในหลายๆ ปัจจัยที่มีความสำคัญกับชุมชน และน่าจะเอื้อต่อการจัดการความรู้ในชุมชนไม่มากนัก และจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยชุมชนที่น่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐานในชุมชน 2) การติดต่อสื่อสารในชุมชน และ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของชุมชน

พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์จะสังเกตได้หรือสังเกตไม่ได้ก็ตาม พฤติกรรมที่สังเกตได้ เช่น กิริยาหรือการกระทำที่แสดงออกเห็นได้ทั้งด้วยการพูด การกระทำ กิริยาท่าทางของบุคคล ส่วนพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้เช่น ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ หรือจากสิ่งเร้า ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ความตระหนัก ทศนคติ เป็นต้น (Hillhard, 1996 อ้างใน อรุษา จันทรวิจ, 2544)

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำอันเกิดจากการกระตุ้น หรือถูกจูงใจจากสิ่งเร้าต่างๆ การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้ใช้กระบวนการ กลั่นกรอง ตัดแต่ง และตั้งใจ ที่จะทำให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นได้สัมผัสและรับรู้ ทั้งนี้เราจะเห็นได้ว่ามีพฤติกรรมจำนวนมาก แม้จะกระทำด้วยสาเหตุหรือจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่ลักษณะของปฏิกริยา ท่าทางอาจแตกต่างกัน เมื่อเวลา สถานที่ หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ความแตกต่างที่เกิดขึ้นล้วนแต่ผ่านกระบวนการคิด และการตัดสินใจอันประกอบด้วยอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลนั้นๆ (สุรพล พยอมเข็ม, 2545)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของชุมชน ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ด้านการรับรู้ ความตระหนัก และผลประโยชน์ที่ได้รับ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสรุปความหมายของพฤติกรรมดังนี้

แนวคิดด้านการรับรู้

ชูชัย สมิทธิไกร (2553 อ้างถึง Schiffman and Kanuk, 2007) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการซึ่งบุคคลมีการเลือก จัดระเบียบ และแปลความหมายของสิ่งเร้า ให้กลายเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความสอดคล้องกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กระบวนการมองโลกรอบตัวของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลอาจจะมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่มีสิ่งเร้าเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ความต้องการ ค่านิยม หรือประสบการณ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการรับรู้ของนักวิชาการอื่นที่ว่า การรับรู้หมายถึง การรับรู้ คือการจัดระเบียบข้อมูล (Organization) และการตีความ (Interpretation) โดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์เดิม (สุวรี ศิวะแพทย์, 2549 อ้างถึง Baron, 1989) และคือ กระบวนการที่บุคคลใช้สมองแปลความหมายสิ่งเร้าที่รับสัมผัส โดยอาศัยความจำและความคิดในการแปลความหมายนั้น (กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2552)

กระบวนการรับรู้

ชูชัย สมิทธิไกร (2553) กล่าวว่า กระบวนการการรับรู้ของบุคคลเกิดขึ้นต่อเนื่องจากการรู้สึก (sensation) ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ รวม 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเลือกรับรู้ (Perceptual Selection) หมายถึง บุคคลมีการเลือกว่าจะรับรู้สิ่งเร้าใดบ้างในสถานการณ์ทั่วไป บุคคลจะได้รับสิ่งเร้าจำนวนมากมาย แต่จะเลือกให้ความสนใจแก่สิ่งเร้าเพียงไม่กี่อย่างเท่านั้น เช่น สี กลิ่น รส ขนาด รูปทรง และการได้ยินเสียงต่าง ๆ นานา แต่จะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งเร้าที่ตนเองให้ความสนใจและต้องการเท่านั้น สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับรู้ของผู้บริโภค ประกอบด้วย

- 1.1 ลักษณะของสิ่งเร้า (Nature of the stimulus) หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น รูป รส กลิ่น เสียง ย่อมจะทำให้ผู้บริโภคใส่ใจรับรู้

1.2 ความคาดหวัง (Expectation) ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะรับรู้คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ตามความคาดหวังของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตของตนเอง รวมทั้งการได้รับคำบอกเล่าของบุคคลหรือสื่อต่างๆ

1.3 แรงจูงใจ (Motive) ผู้บริโภคมักจะรับรู้สิ่งต่างๆ ตามแรงผลักดันหรือความต้องการของตน ยิ่งระดับความต้องการนั้นสูงมากเท่าใด ก็จะทำให้ผู้บริโภคใส่ใจต่อสิ่งเร้าที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองมากขึ้น

2. การจัดระเบียบการรับรู้ (Perceptual Organization) หมายถึง การที่ผู้บริโภคมีการจัดสิ่งเร้าเป็นหมวดหมู่หรือเป็นกลุ่ม และรับรู้สิ่งเร้าเหล่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้บริโภคได้รับรู้สิ่งเร้าต่างๆ แยกออกจากกันเป็นส่วนย่อยๆ แต่จะรับรู้โดยพยายามจัดกลุ่มสิ่งเร้าให้มีความหมายตามความเข้าใจของตน การจัดระเบียบการรับรู้ดังกล่าวเป็นไปตามหลักจิตวิทยา เกสทอลต์ (Gestalt Psychology) โดยประกอบด้วยหลักการดังต่อไปนี้

2.1 หลักภาพและพื้น (Figure and Ground) หมายถึง การจัดระเบียบการรับรู้ซึ่งมีการระบุว่าสิ่งใดคือภาพและสิ่งใดคือพื้น ภาพเป็นส่วนที่บุคคลมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีความชัดเจนและโดดเด่นอยู่ด้านหน้า แต่พื้นจะมีลักษณะที่ไม่ชัดเจนและอยู่ด้านหลัง

2.2 หลักความคล้ายคลึงกัน (Similarity) หมายถึง การจัดระเบียบการรับรู้โดยอาศัยความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง สี หรือขนาด

2.3 หลักการต่อเติมสิ่งที่ขาดหายไป (Closure) หมายถึง การที่บุคคลมีการจัดระเบียบการรับรู้โดยการต่อเติมภาพที่ไม่สมบูรณ์ ให้กลายเป็นภาพที่มีความสมบูรณ์

2.4 หลักความใกล้ชิด (Proximity) หมายถึง การจัดระเบียบสิ่งเร้าเป็นกลุ่มๆ โดยอาศัยความใกล้ชิดกันของสิ่งเร้า

2.5 หลักความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง การจัดระเบียบโดยอาศัยความต่อเนื่องของสิ่งเร้า ทำให้เกิดภาพที่มีความหมาย

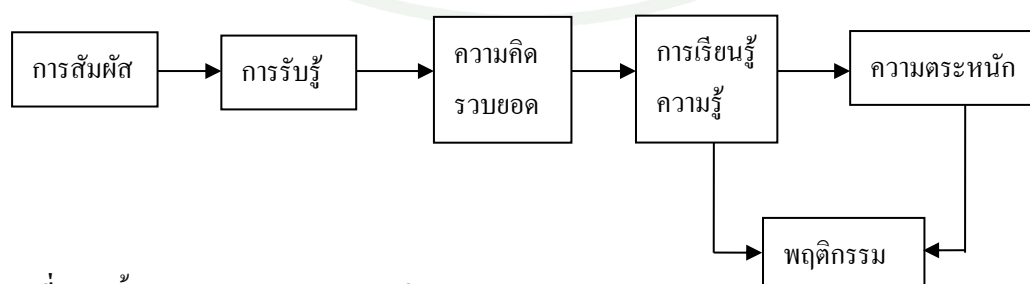
3. การแปลความหมาย (Interpretation) หมายถึง การตีความของมนุษย์ว่าสิ่งเร้าที่รับสัมผัส นั้นคืออะไร หรือมีความหมายอย่างไร โดยการแปลความหมายนั้นผสมผสานกันระหว่างข้อเท็จจริง ที่ได้รับและอารมณ์ความรู้สึก ในบางครั้ง สิ่งเร้าที่บุคคลได้รับอาจมีลักษณะคลุมเครือ เนื่องจาก สาเหตุต่างๆ เช่น การเห็นไม่ชัดเจนหรือเห็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ การได้ยินเสียงเบาเกิดไป ในกรณี เช่นนี้ บุคคลมักจะมีการแปลความหมายในทางที่ตอบสนองต่อความต้องการ ความคาดหวัง

แนวคิดความตระหนัก

ความตระหนัก หมายถึง ความรู้สึกใคร่ครวญว่ามีความจำเป็นต้องทำหรือเห็นด้วยหรือคล้อย ตามจนแสดงออกได้ในลักษณะการปฏิบัติ (Bloom, 1971) หรือเป็นความสำนึก (Consciousness) ซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับสภาวะที่บุคคลได้รับความรู้ ได้รับรู้ หรือได้ประสบการณ์ต่างๆ แล้ว มีการประเมินค่าและความตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อสิ่งนั้นๆ (Defleur, 1978) ซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความสำนึก ความรู้สึกนึกคิดและความปรารถนาต่างๆของบุคคลต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยมีเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมในสังคม หรือสิ่งเร้า จากภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก (เริงชัย กงสง, 2547)

กระบวนการเกิดความตระหนัก

Good (1973) กล่าวถึง กระบวนการเกิดความตระหนักว่า เป็นผลมาจากกระบวนการทาง ปัญญา (Cognitive Process) กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับสัมผัสสิ่งเร้าแล้ว จะเกิดการรับรู้ เมื่อเข้าใจในสิ่งเหล่านั้น คือ เกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มี ความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างก็จะ นำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้นๆ ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก
ที่มา: Good (1973)

กล่าวโดยสรุป กระบวนการเกิดความตระหนัก เกิดจากการที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมแล้วเกิดการรับรู้ แล้วนำไปสู่การเรียนรู้ และความตระหนักตามลำดับ ซึ่งการเรียนรู้และเกิดความตระหนักจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะแสดงการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

บัณฑิต จุฬาศัย (2528) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคล มี 3 ประการ ได้แก่

1. ประสบการณ์ การรับรู้ขึ้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทั้งในอดีตที่ผ่านมา และในชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องราวใดๆขึ้นขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ประสบการณ์ที่ได้พบเห็น จะมีผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดการรับรู้ในระดับต่างๆ
2. ความใส่ใจและการให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้ ซึ่งแปรเปลี่ยนได้หลายระดับ ตั้งแต่ความจำเป็น ความต้องการ ความคาดหวัง ความสนใจ และอารมณ์
3. ลักษณะรูปแบบของเรื่องที่จะรับรู้ นอกจากการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความเอาใจใส่ และการให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้แล้ว ยังขึ้นขึ้นกับรูปแบบของสิ่งหรือเรื่องที่จะรับรู้ เนื่องจากความตระหนักของแต่ละบุคคลขึ้นขึ้นกับการรับรู้ของบุคคลนั้นๆ

ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของมนุษย์นั้น สามารถจำแนกออกได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) ปัจจัยภายนอก ที่ประกอบด้วยสิ่งเร้าต่างๆ ที่ส่งผลให้บุคคลสนใจรับรู้ และนำไปสู่ความรู้สึก ตระหนักต่อสิ่งนั้น (2) ปัจจัยภายใน ที่เกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ และนำไปสู่ความสนใจ การสังเกต และการพิจารณาที่จะส่งผลให้เกิดความตระหนักต่อไป

แนวคิดด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ

Smith (1790) เป็นผู้วางรากฐานแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ จากแนวความคิดของเขาพบว่าอันที่จริงแล้วการที่จะบรรลุถึงจุดสุดยอดแห่งความเจริญรุ่งเรืองได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 2

ประการคือ ประการแรกบุคคลแต่ละคนมีความสนใจในผลประโยชน์ของตนเอง ประการที่สองการมีระบบตลาดเสรี ซึ่งถ้าหากมีทั้ง 2 ประการนี้แล้วไม่เพียงแต่ความพอใจของแต่ละบุคคลจะสูงสุดเท่านั้น แต่สวัสดิการของสังคมเป็นส่วนรวมก็จะสูงสุดด้วย บุคคลแต่ละคนต่างก็แสวงหาสิ่งที่เขาพึงประสงค์ แต่เนื่องจากบุคคลบางคนอาจมีสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในครอบครองมากกว่าหรือน้อยกว่าที่เขาปรารถนา ดังนั้นแต่ละบุคคลจะได้รับความพอใจเพิ่มขึ้นโดยการแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างกัน สิ่งนี้ย่อมเป็นความจริงสำหรับระบบเศรษฐกิจเป็นส่วนรวมด้วย ดังนั้นการค้าเสรีจะเป็นสิ่งนำไปสู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสวัสดิการทางเศรษฐกิจที่สูงสุดของสังคม และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้เป็นผลเนื่องมาจากการแบ่งงานกันทำ (division of labor) หากการแลกเปลี่ยนเป็นไปโดยเสรีแล้ว ระบบเศรษฐกิจย่อมจะดำเนินงานโดยมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่การที่จะเป็นเช่นนี้ได้ไม่เพียงแต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนโดยเสรีเท่านั้น เงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดเสถียรภาพก็คือ การแข่งขัน ซึ่งตามทัศนะของ Smith นั้น เมื่อบุคคลแต่ละคนดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง การแข่งขันย่อมทำให้เกิดดุลยภาพขึ้นในระบบเศรษฐกิจเสมอ

Smith (1970) เชื่อในปรัชญาของความสนใจในผลประโยชน์ของตนเองและการแข่งขันโดยเสรีว่า เป็นสิ่งที่จะทำให้สังคมได้รับผลประโยชน์สูงสุด ในเรื่องของความมั่งคั่งของประเทศ เขาพบว่าประเทศจะเจริญมั่งคั่งไม่ได้อยู่ที่การมีอำนาจหรือการมีโลหะมีค่ามาก ๆ แต่อยู่ที่การมีผลผลิตสินค้าและบริการที่เป็นประโยชน์ออกมาเสนอขายแก่ประชาชนในตลาด และการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินไม่มีผลอย่างใดในระยะยาวต่อผลผลิตและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ควรจะต้องหามาตรการที่จะเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของแรงจูงใจทางบวกที่จะมีต่อแรงงานและทุน

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะนอกจากจะเปิดโอกาสแก่คนในชุมชนได้มีโอกาสร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนตามสภาพปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน รวมทั้งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะแล้ว ยังเป็นการใช้ศักยภาพของชุมชนในการเกื้อหนุนให้เกิดการบูรณาการของการมีส่วนร่วมในหลายๆด้าน อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอาชีพ การเมือง การปกครอง การสร้างความเท่าเทียมกัน ความเสมอ

ภาคในชุมชน เป็นต้น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของดังนี้

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (participation) เป็นความร่วมมือร่วมใจ (cooperation) และความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม รวมถึงการประสานงาน (coordination) ความรับผิดชอบ (responsibility) ความรู้สึกผูกพันในการทำงานและการทำให้เชื่อถือไว้วางใจ ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ ร่วมมือร่วมใจ โดยกระทำการงานดังกล่าวในช่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่เหมาะสมกับกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้เชื่อถือไว้วางใจได้

ยุพาพร รูปงาม (2545) อ้างถึง Erwin, (1976) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของ บุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

นรินทร์ ชัยพัฒน์พงศา (2546) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วม การตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมี อิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

จิต นิลพานิช และ กุลธณ ธนาพงศธร (2532) ระบุว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขึ้นตอนใดขึ้นตอน หนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแท้จริงและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุก ขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี ส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการ

ตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2550 ตามมาตรา 76-81 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2549)

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจทางการเมืองวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมการเมืองรวมทั้งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76)
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เองตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งจัดทำบริการสาธารณะ (มาตรา 78)
3. ส่งเสริมและสนับสนุนมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมสาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ในการสงวนบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (มาตรา 79)
4. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (มาตรา 81)

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และทบวงมหาวิทยาลัย (2546) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนด นโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการ

รับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนร่วมใน การควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือ ชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และ โครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชน มีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

Cohen and Uphoff (1977) ได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมว่ามี 3 มิติ (Dimensions) โดยมีมิติการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วยประเด็นคำถามดังนี้

1. มีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็น (Cohen and Uphoff, 1980)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Whose) ได้แก่การมีส่วนร่วมกับชาวบ้านผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเจ้าหน้าที่ต่างชาติ(จากองค์กรที่ให้ทุนเป็นต้น) ทั้งนี้ให้พิจารณาคูณลักษณะทาง

ประชากรสังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้ามีส่วนร่วมในเรื่องอายุเพศสถานภาพครอบครัวระดับการศึกษา ระดับชั้นทางสังคมอาชีพระดับรายได้ระยะเวลาที่อยู่อาศัยการถือครองที่ดิน

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง (How) โดยพิจารณาจาก การมีส่วนร่วมเกิดจากการถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือแรงจูงใจ โครงสร้างชุมชน ช่องทางการมีส่วนร่วมเช่น การมีส่วนร่วมโดยผ่านปัจเจกชนหรือผ่านกลุ่ม การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม (ผ่านตัวแทน) การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ระยะเวลา (Duration) ความต่อเนื่องของกิจกรรม ขอบข่าย (Scope) ความครอบคลุมของกิจกรรม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มีลักษณะแตกต่างกันไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ดำเนินการโดยลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ปรากฏเช่นการร่วมคิดร่วมศึกษาวางแผนดำเนินการตัดสินใจควบคุมติดตาม ประเมินผลร่วมลงทุนและร่วมรับผลประโยชน์ซึ่งสามารถดำเนินการโดยผ่านช่องทางทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยตรงได้แก่การเป็นสมาชิกกรรมการประธานหรือผู้นำผู้เข้าร่วมประชุม ผู้ออกเงินเป็นต้นส่วนทางอ้อมได้แก่การเลือกตั้งผู้แทน

เงื่อนไขการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1977) กล่าวว่า การที่ประชาชนจะเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมหรือไม่เข้าร่วมนั้นมีเงื่อนไขหลายประการที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งอาจเป็นไปได้ด้วยความเต็มใจหรือถูกบีบบังคับหรือผลักดันให้เข้าไปมีส่วนร่วมดังนั้นเงื่อนไขในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

1. ลักษณะของโครงการโดยพิจารณาจากความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยีทรัพยากรที่ต้องการลักษณะประโยชน์ที่ได้รับความเชื่อมโยงของโครงการความยืดหยุ่นของโครงการการเข้าถึงการบริหารจัดการโครงการและการครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานโครงการ

2. สภาพแวดล้อมของงานหรือกิจกรรมตามโครงการในปัจจุบันต่างๆได้แก่ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพเศรษฐกิจการเมืองสังคมวัฒนธรรมและด้านประวัติศาสตร์ (องค์การสหประชาชาติ, พงษ์ธร จันทรสวัสดิ์, 2540 อ้างถึง United Nations, 1981)

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยทั่วไปแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการมากพอสมควรอย่างไรก็ตามข้อดีของการมีส่วนร่วมคือการก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆดังนี้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2545)

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจกระบวนการปรึกษาหารือกับประชาชนช่วยให้เกิดความกระฉับในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้นๆ
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมาตั้งแต่ต้นในการดำเนินงานสามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้
3. การสร้างฉันทามติ (Consensus Building) โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ
4. ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้นซึ่งจะได้รับความร่วมมือจากประชาชน
5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง
6. ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนและการพัฒนาชุมชนหลายประการได้แก่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญสอดคล้องกับปรัชญาแนวความคิดและหลักการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการกระจายอำนาจนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชนทำให้ดำเนินการพัฒนาชุมชนได้ตรงกับ

ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและชุมชนเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลกลุ่มและองค์กรในชุมชนให้มีประสิทธิภาพเป็นการสร้างความพึงพอใจร่วมกันทำให้การพัฒนา มีความชอบธรรมทำให้เกิดความรักหวงแหนรับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชนถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนให้ประสบผลสำเร็จเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเพราะการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาของคนในชุมชนโดยคนในชุมชนและเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริงรัฐบาลเป็นเพียงผู้สนับสนุนในบางส่วนเท่านั้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดประโยชน์ที่หลากหลายทั้งด้านตัวบุคคลสังคมชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่างๆโดยเป็นไปตามวิธีการมีส่วนร่วมแต่ละประเด็นซึ่งในภาพรวมก่อเกิดประโยชน์ต่อตัวบุคคลในการพัฒนาศักยภาพสังคมชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเองเกิดความรักหวงแหนรับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชนเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจสร้างงานตามติดกระแสการต่อต้านหลีกเลี่ยงความขัดแย้งลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาที่มีการรวมพลังเกิดความสัมพันธ์เป็น การแบ่งเบาภาระของชาติซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันภัยกระจายอำนาจสู่ประชาชนท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

การดำเนินงานพัฒนาหรือกิจกรรมโครงการใดๆก็ตามสิ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจเข้ามามี ส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการทั้งด้านปัจจัยตัวบุคคลองค์กรและชุมชนทั้งนี้ภาครัฐ จำเป็นต้องคำนึงถึงการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆของชุมชนเพื่อให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และ เกิดการพัฒนาที่ดีเกิดผลดีต่อชุมชนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมเกิดจากความศรัทธาที่มีต่อความ เชื่อถือบุคคลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง อำนาจบิบบังคับที่เกิดจากคนที่มีความอำนาจเหนือกว่าทำให้เกิดการบิบบังคับให้มีส่วนร่วมในการ กระทำต่างๆ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2527)

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองการ ปกครองและความปลอดภัย 2) ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่นโดยเฉพาะผู้นำ 3) ปัจจัยที่เป็นรางวัล ตอบแทนเช่นค่าตอบแทนแรงงานเงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์ 4) ปัจจัยภายในตัวบุคคลได้แก่

ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวมความรู้สึกเกรงใจไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี

อนุภาพ อธิลาภ (2528) เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่ความเกรงใจผู้ที่มีสถานภาพที่สูงกว่าความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวกความเชื่อในตัวผู้นำความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของราชการคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่างความไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อมการยอมรับในอำนาจรัฐและฐานะทางเศรษฐกิจ

ธวัช เบญจาทิกุล (2539) เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามี 5 ประการได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม และด้านจิตวิทยาทางสังคม

วันชัย วัฒนศัพท์ (2543) อ้างถึง (Creighton, 2005) พบว่าการที่คนเราจะพิจารณาว่าตนได้รับผลกระทบและเลือกที่จะมีส่วนร่วมในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 6 ประการคือ (1) ความใกล้ชิดปัญหา (2) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (3) การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอยหรือบริการ (4) ประเด็นทางด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม (5) ค่านิยม (6) อำนาจที่ได้รับการมอบหมายตามกฎหมาย

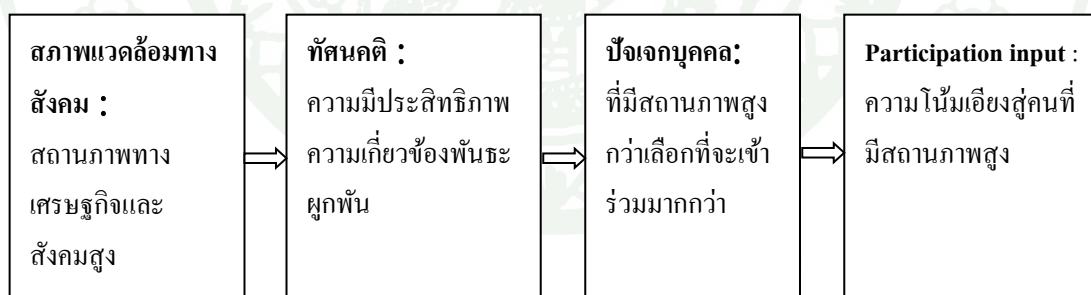
สำหรับนักวิชาการต่างประเทศ ไชยชนะ สุธธิวรชัย (2536) ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการคือ 1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจในการเห็นว่าจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป 2) ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ทุกคน และทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรงควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจนเพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพเป็นจริงของตนและกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

สุวรรณมานะ โรจนานนท์ (2542) ได้อธิบายว่าการกระทำของมนุษย์ (Action of Anyone) จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกซึ่งวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดความคิดความเชื่อค่านิยมของบุคคล ในขณะที่ นอฮาน วุฒิกรรมรักษา (2526) พบว่าอายุเพศการศึกษาขนาดครอบครัวอาชีพรายได้ และ

ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับ วัชรภรณ์ เอี่ยมสะอาด (2545) ที่พบว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมได้แก่ลักษณะของบุคคลคืออายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษาถิ่นที่อยู่อาศัยระยะเวลาในท้องถิ่น ค่านิยมและทัศนคติ

ศรินภา สถาพรวนา (2541) อธิบายการมีส่วนร่วมที่ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีทางจิตวิทยาทางสังคม (Socio – psychological theory) เป็นการอธิบายว่าบุคคล จะใช้การมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนเป้าหมายของตนเองด้วยการใช้ต้นทุนที่ต่ำที่สุดและก่อให้เกิดผล สูงสุดโดยเป้าหมายนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรืออาจเป็นความสนใจส่วนตัวในวงแคบดังที่ Verba และ Nie กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่พลเมืองพยายามที่จะมี อิทธิพลต่อรัฐบาลให้ปฏิบัติในทางที่พลเมืองนำเสนอ” โดยเหตุผลก็คือการตัดสินใจเข้าร่วมของ บุคคลเป็นผลมาจากแรงผลักดันทางสังคม (Social Forces) ที่กระทบต่อความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับ ชีวิตทางการเมืองของเขาโดยเฉพาะความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการกระทำต่างๆที่เขาอาจจะกระทำแนวคิด จิตวิทยาสังคมมีองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมซึ่ง Verba และ Nie เรียกว่า “Socio-economic Status Model” (สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม) ดังแสดงดังนี้ไว้ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม

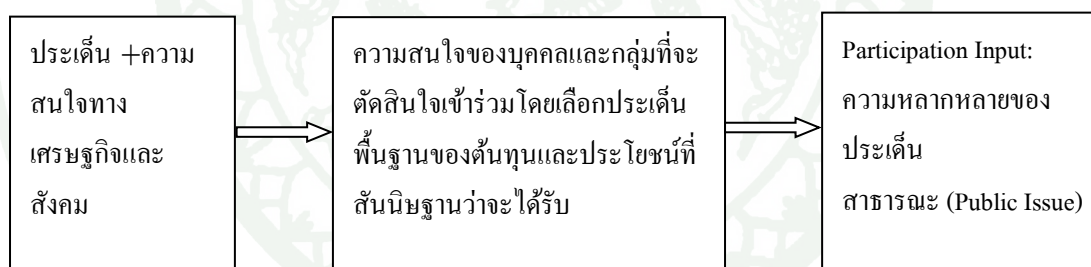
ที่มา: Verba and Nie (1999)

จากภาพที่ 2.3 ตัวแบบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของ Verba และ Nie สามารถอธิบายได้ว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลซึ่งในที่นี้ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่พัฒนาทัศนคติแบบพลเมืองของบุคคลคือความมีประสิทธิภาพทางการเมืองความเกี่ยวข้องทางการเมืองและพันธะผูกพันทางการเมืองทำให้ปัจเจกบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ

สังคมสูงจะเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าปัจเจกบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าดังนั้น ปัจจัยนำเข้าของการมีส่วนร่วมจึงมีความโน้มเอียงไปยังบุคคลที่มีสถานภาพสูง

1.2 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Theory) ซึ่งตามแนวคิดของ Barnes and Kaase (1995) กล่าวว่า “เหตุผลสำคัญที่ทำให้บางคนมีส่วนร่วมและบางคนไม่มีส่วนร่วมก็คือผู้เข้าร่วมได้พิจารณาแล้วว่าการกระทำนั้นมีแนวโน้มว่าจะนำประโยชน์มาให้มากกว่าต้นทุนที่ใช้ไป”

แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีสถานภาพสูงสะท้อนให้เห็นถึงการลงทุนที่บุคคลมีในทางเศรษฐกิจและสังคมและการที่เขาต้องการรักษาหรือหาแหล่งทางการเงินที่จะนำมาใช้ได้การจัดองค์กรและการติดต่อที่เป็นผลประโยชน์ต่อกิจกรรมของเขาในทางตรงกันข้าม หากบุคคลไม่มีทรัพยากรและอำนาจไม่มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่บรรลุจุดมุ่งหมายแม้จะมีความต้องการมากยากจนไม่มีบ้านอยู่หรือตกงานเขาก็อาจจะเห็นว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นไม่คุ้มค่าซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวสามารถสร้างตัวแบบการมีส่วนร่วมทางเศรษฐศาสตร์ (The Economic Model of Participation) แสดงต้นทุน-ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐศาสตร์

ที่มา: Barnes and Kaase (1995)

จากภาพที่ 2.4 สามารถอธิบายได้ว่าประเด็นและความสนใจทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลหรือกลุ่มจะทำให้บุคคลหรือกลุ่มนั้นๆ ตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมโดยเชื่อว่าประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมจะมากกว่าต้นทุนที่ใช้ไปนอกจากนี้การที่จะอธิบายการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมคนหนึ่งๆ ยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Milieu) ที่สามารถส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ของบุคคลว่าอะไรคือสิ่งที่เขาสนใจ

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า หมายถึงกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรด้านสัตว์ป่าที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนา ตลอดจนนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าให้ดำรงอยู่ได้ เป็นการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพพร้อมๆ ไปด้วยกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน), 2555)

การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเป็นภาคส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวและมีการเติบโตอย่างรวดเร็วในหลายประเทศในทศวรรษที่ผ่านมา คัดกลายเป็นอุตสาหกรรมหลัก นักท่องเที่ยวจำนวนมากมีเหตุผลสำคัญในการเยี่ยมชมประเทศ / ภูมิภาคหรือขยายเวลาการพักผ่อนท่องเที่ยวออกไปคือการปรากฏตัวของสัตว์ป่า เช่นในประเทศแอฟริกาใต้ นักท่องเที่ยวสัตว์ป่ามีทั้งผู้เชี่ยวชาญและนักท่องเที่ยวทั่วไป Wilson and Tisdell (2001)

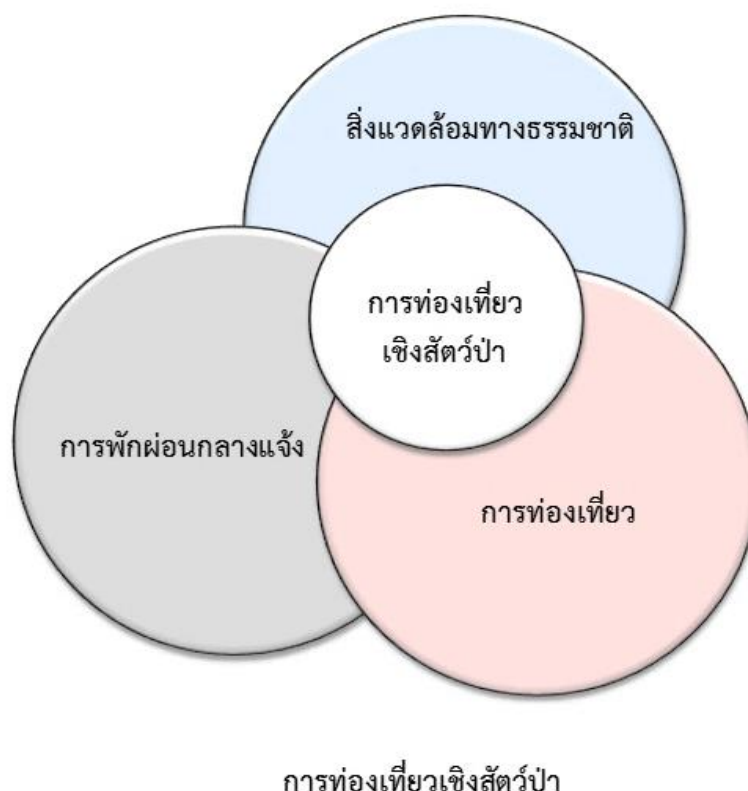
จำนวนเงินรายรับที่เกิดจากการความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าแตกต่างกันไปจากการดูสัตว์ชนิดต่างๆตามสายพันธุ์ Wilson and Tisdell (2003) จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและคนในท้องถิ่น และจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ อาทิ นักดูนกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจะจ่ายเงินมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ของผู้เข้าชมจะไม่ใช้เวลาพักผ่อนท่องเที่ยวออกไปหากไม่มีการปรากฏตัวของสัตว์ป่า สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขยายเวลาเที่ยวออกไปมักจะเป็นเพราะได้เห็นการปรากฏตัวของสัตว์ป่า (Wilson and Tisdell, 2003; Tisdell and Wilson, 2002)

การประมาณการในการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าส่วนใหญ่จะเป็นการประมาณการด้านค่าใช้จ่าย (เท่ากับรายได้ที่ได้รับของผู้รับ) ในการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ตัวอย่างเช่น ประมาณค่าใช้จ่ายจากการดูวาฬทั่วโลกเพียงอย่างเดียวเป็นเงิน 1,049 ล้านดอลลาร์สหรัฐ Filion *et al*, (1994) ประมาณการว่าอย่างน้อยร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

Tisdell (2001) มีข้อสังเกตด้านคุณลักษณะทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวสัตว์ป่าว่าประกอบด้วยปัจจัยได้แก่ (1) รายได้ที่เพิ่มขึ้น (2) การศึกษาที่สูงขึ้น (3) การมีเวลาว่างเพื่อการพักผ่อนเพิ่มขึ้น (4) การพัฒนาด้านการขนส่ง (5) ค่าใช้จ่ายที่ลดลงของอุปกรณ์สนับสนุนการเมื่อ

เปรียบเทียบกับรายได้ และ (6) การพัฒนาเศรษฐกิจโดยทั่วไป มีอัตราเร่งความต้องการที่จะใช้พื้นที่ธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในเวลาเดียวกัน ในขณะที่ความต้องการใช้พื้นที่ธรรมชาติได้เพิ่มขึ้นและอุปทานลดน้อยลงเนื่องจากที่ดินที่ได้รับจัดสรรเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ การขยายตัวเพื่อที่อยู่อาศัย รีสอร์ทและเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมการบริโภคจากการที่ประชากรที่เพิ่มขึ้น หากเปรียบเทียบแล้ว การอนุรักษ์พื้นที่ธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ จนอาจจะมีกรณีการปรับพื้นที่ที่พัฒนาแล้วบางส่วนให้อยู่ในสภาพที่เป็นธรรมชาติมากขึ้นแสดงหลักฐานของออสเตอร์เลียสนับสนุนข้อสรุปดังกล่าว ซึ่งใช้ได้กับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า และสอดคล้องกับข้อสังเกตของ (Rankin and Sinden, 1971)

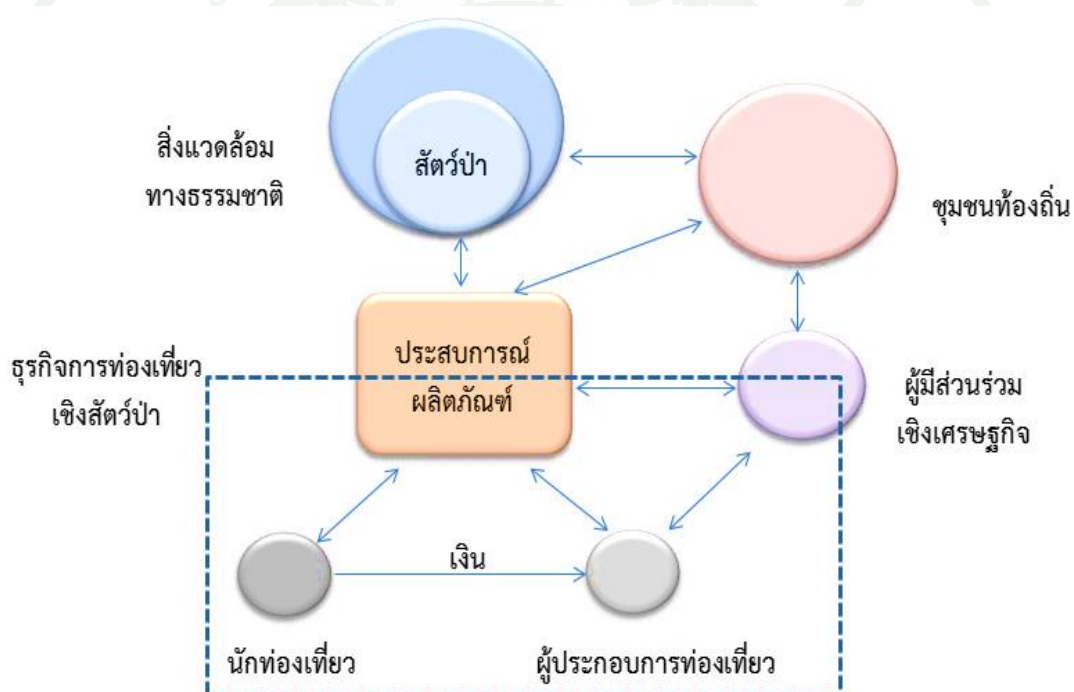
Higginbottom, Karen. ed. (2004) เสนอบริบทการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า โดยเสนอว่าการท่องเที่ยวแยกจากแต่ทับซ้อนบางส่วนกับการพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากมีส่วนองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับที่พัก ดังภาพ 2.5

ภาพที่ 2.5 การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

ที่มา: แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า พ.ศ. 2557-2559 สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน) 2556

การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าควรพิจารณาครอบคลุมประเด็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอุปสงค์อุปทาน เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อทรัพยากร สิ้นค้าร่วม (common good) ซึ่งหมายถึง สัตว์ป่า อีกทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมพิจารณา เพื่อทราบแนวโน้มการเกิดผลปฏิกิริยาเชิงลบหรือบวก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในระบบ ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าซึ่งมีลักษณะขยายครอบคลุมไปถึงสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ การขนส่ง ที่พัก แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าควรบ่งบอกถึงลักษณะภูมิศาสตร์ของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ปฏิสัมพันธ์กับนิเวศในภูมิภาค ชุมชนท้องถิ่น และเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ามีประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจต่อภูมิภาคและต่อสัตว์ป่า ชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ดังภาพที่ 2.6

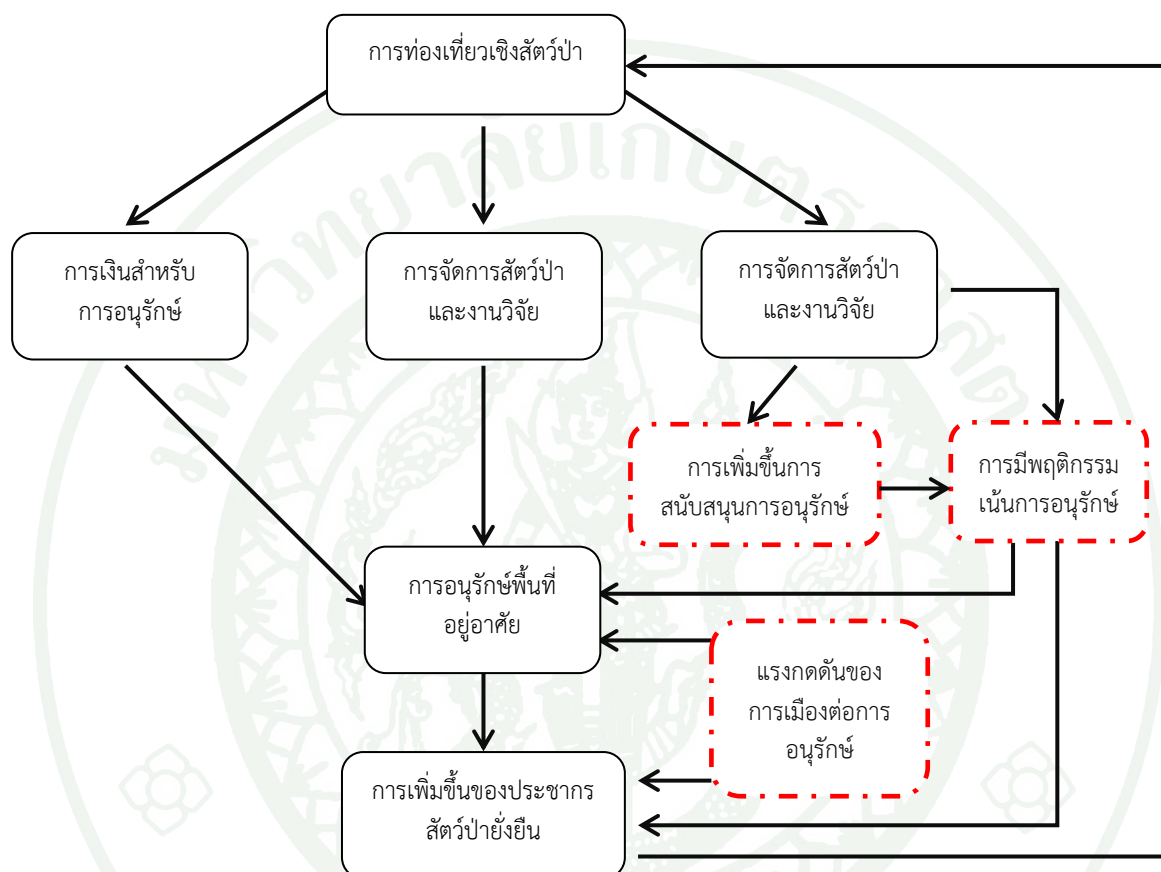
ขอบเขตของแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.6 ขอบเขตการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน) (2556)

สำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าควรมีงานวิจัยสนับสนุน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตั้งใจดูแลและควบคุมสัตว์ป่าต่างๆ รวมทั้งถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อบรรลุเป้าหมายของการอนุรักษ์ โดยมีผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือมีนักท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง

สัตว์ป่า ส่วนการใช้เงินรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ควรจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่อ สนับสนุนผู้ปฏิบัติในการจัดการด้านสัตว์ป่า หรือบริจาคให้แก่องค์กรต่างๆ ที่สนับสนุนและดำเนิน กิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า ดังภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน) (2556)

ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน

ความยั่งยืนเป็นสิ่งที่ควรเป็นเป้าหมายร่วมกันของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า และบทบาทของชุมชนท้องถิ่นควรได้รับการยอมรับ ซึ่งความยั่งยืนนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน “สำหรับการท่องเที่ยวที่จะอยู่รอดนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้น” (Ap and Crompton, 1998)

เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าสร้างความยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นและอุทยานแห่งชาติ จำเป็นต้องเข้าใจร่วมกันถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการรับรู้ของชุมชน และการสนับสนุน สำหรับการท่องเที่ยวสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า และตัวของสัตว์ป่า ในหลายมิติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความยั่งยืนอย่างยาวนานของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าและกุญแจสำคัญสู่ความยั่งยืนขึ้นอยู่กับ การเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวของท้องถิ่น และผลประโยชน์เหล่านั้นจะต้องได้รับการยอมรับ และเปรียบเทียบ ซึ่งใช้น้ำหนักของ ผลได้เสีย หรือ ต้นทุน หรือ ข้อเสียเปรียบต่างๆเป็นเกณฑ์ โดยที่ความยั่งยืนของสายพันธุ์ของสัตว์ป่าจะต้องไม่ถูกระทบในทางลบจากการท่องเที่ยวอีกทั้งการท่องเที่ยวจะต้องส่งผลในทางบวกในเชิงเศรษฐกิจสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น

การรับรู้ของชุมชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

ชุมชนท้องถิ่นอาจพิจารณาว่าสัตว์ป่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีประโยชน์ต่อชุมชนสำหรับการบริโภค หรือเพื่อเป็นสินค้า ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 และการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าเพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการท่องเที่ยวนั้นเพื่อการอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าในบางครั้งอาจเกิดข้อขัดแย้งขึ้นระหว่างกลุ่มที่เน้นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กับกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของประสบการณ์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า และ/หรือบางครั้งให้ความสำคัญกับกำไร หรือความคุ้มค่าทางธุรกิจของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ส่วนในประเทศที่มีการพัฒนาน้อย ข้อขัดแย้งมักเกิดขึ้นระหว่างชุมชนท้องถิ่นและกลุ่มนักอนุรักษ์ ซึ่งมักเป็นเรื่องของความต้องการการนันทนาการของผู้ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ากับความต้องการในการอนุรักษ์ จึงเป็นที่ยอมรับเพิ่มขึ้นเรื่อยต่อองค์ประกอบหลักของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในการทำความเข้าใจ และการให้ความร่วมมือต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า จากความแตกต่างเหล่านี้ จึงทำให้เกิดความพยายามที่จะส่งเสริมให้มีการสนับสนุน และการร่วมมือจากกลุ่มที่มีมุมมองแตกต่างกัน ผ่านการมีส่วนร่วมแบบแข่งขันจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าสิ่งที่เห็นชัดเจนที่สุดใน 2 ทศวรรษที่ผ่านมาคือการเห็นพ้องในเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ว่า การท่องเที่ยวและการอนุรักษ์จะไปด้วยกันได้ดีขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมเสมือนหนึ่งกับการมอบอำนาจ ให้ประชาชนในบริบท

ของชุมชนในระดับท้องถิ่น การพัฒนาจากล่างสู่บน การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ามักพบปัญหาว่า การลงทุนทำธุรกิจท่องเที่ยวไม่ได้มาจากระดับชุมชนท้องถิ่น แต่มาจากการลงทุนของบุคคลภายนอกท้องถิ่น หรือมาจากการลงทุนของทุนต่างชาติ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมจึงจำเป็นจะต้องเกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกันในทุกๆระดับ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ความร่วมมือ เป็นความเกี่ยวข้องอันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วม แต่การร่วมมือนั้นเป็นการตัดสินใจ และควบคุมเรื่องการท่องเที่ยวร่วมกันในลักษณะที่ชุมชนท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนทุนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถม ทรัพย์เจริญ (2524) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร พบว่าปัจจัยด้านเพศ รายได้การศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย ส่วนปัจจัยด้านอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย

ทับทิม สุวรรณประภา (2541) ศึกษาความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสภาพของถ้ำเชียงดาวยังไม่ประสบปัญหาใดๆที่มีความรุนแรงและยังไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาหรือฟื้นฟูมากนัก นอกจากนี้ยังพบว่าความคาดหวังของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอาชีพ ระยะเวลา ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกองค์กรทางสังคมและภูมิลำเนา ด้านความต้องการมีส่วนร่วมประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านแรงจูงใจทางเศรษฐกิจการเป็นสมาชิกองค์กรทางสังคมแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน และภูมิลำเนา ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์ (2538) ศึกษาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรี กาญจนบุรี พบว่าสมาชิกกลุ่มสตรีกาญจนบุรี มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมขั้นตอนร่วมปฏิบัติมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น การได้รับการสนับสนุนจากสามี การได้รับข่าวสารและการติดต่อกับบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แต่ปัจจัยด้านอายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

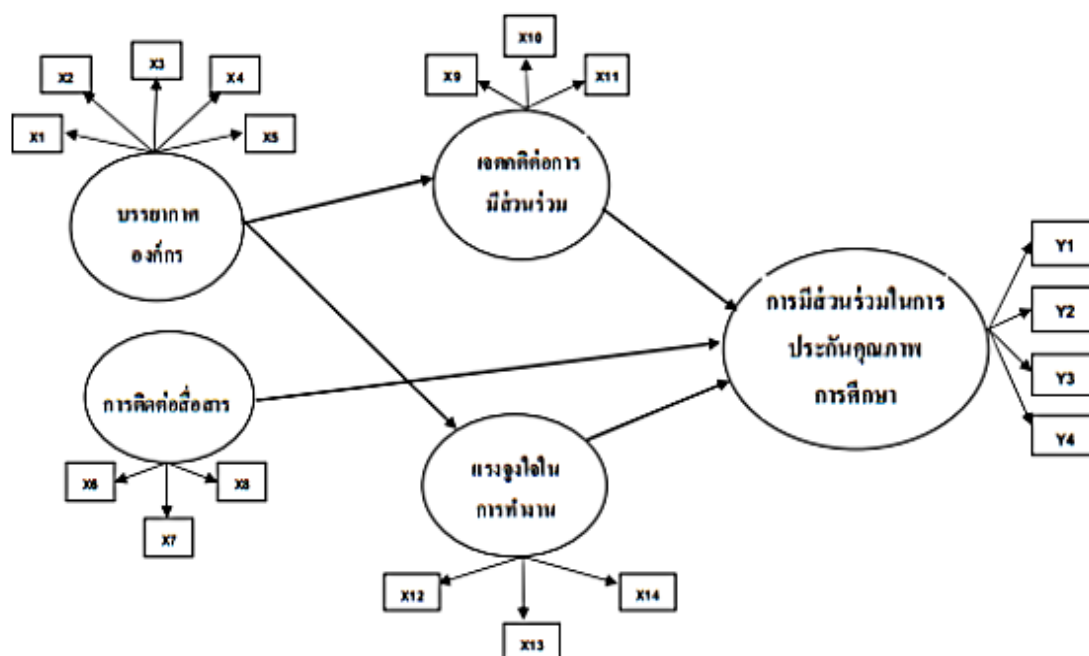
สุรินทร์ สุริยวงศ์ (2538) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านทุ่งยาง จังหวัดลำพูน พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยเข้าใจว่าป่าชุมชนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ป่าชุมชนเป็นศูนย์กลางในการผลิตที่มีชาวบ้านเป็นเจ้าของ และเป็นผู้จัดการ มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน แต่การมอบให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหรือผู้นำหมู่บ้านในการพิจารณากิจกรรมต่างๆในการอนุรักษ์ป่าชุมชน และนำมาแจ้งให้ที่ประชุมของชาวบ้านทราบแล้วให้คำรับรอง ส่วนปัญหาและอุปสรรคของชาวบ้านในการดำเนินงานป้องกันและอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพียงแต่ต้องการให้รัฐเอาใจใส่และมีความจริงใจในเรื่องของป่าชุมชนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สุวรรณี คงทอง (2536) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชน ในท้องที่อำเภอเลิเกา จังหวัดตรัง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนน้อย จากการวัดการมีส่วนร่วม 8 ด้านได้แก่ประชุมวางแผน เก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ปลูกป่าชายเลนชุมชนดูแลรักษาป่าชายเลน ชุมชนปลูกซ่อมบำรุงป่าชายเลน ประชาสัมพันธ์ประสานงานกับหน่วยงานราชการและอื่นๆ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างเด่นชัดคือ อาชีพ รองลงมาได้แก่การได้รับข่าวสาร การเป็นสมาชิกกลุ่ม เพศ และการศึกษาตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ป่าชายเลนได้แก่การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ พื้นที่ปลูก ขาดความร่วมมือและการแนะนำที่ดีจากเจ้าหน้าที่

อโนทัย เพียรคงชล (2541) ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนท้องถิ่นมีความต้องการในการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 6 กิจกรรม

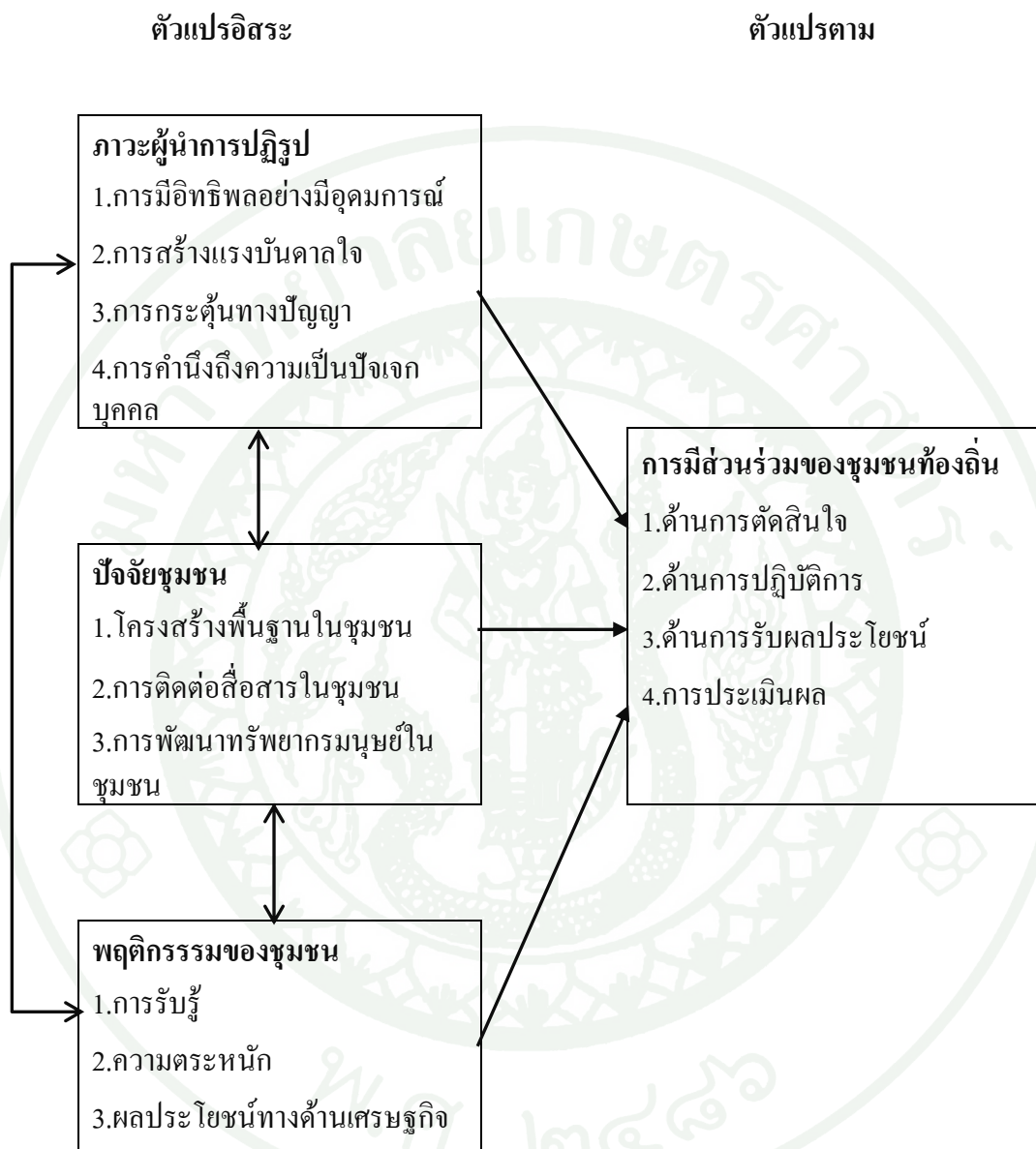
ได้แก่ การเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ การจัดบริการด้านพาหนะรับ-ส่ง การจัดบริการด้านที่พัก การจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัดบริการด้านการแสดงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และการจัดบริการด้านการจำหน่ายของที่ระลึก โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการเพิ่มอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่พิทักษ์อุทยานแห่งชาติมากขึ้นเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและลักลอบล่าสัตว์ป่า ตลอดจนรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เชิญผู้แทนประชาชนท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมรับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการปรับปรุงถนนที่จะไปยังหมู่บ้าน เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนท้องถิ่น

เนตรรุ้ง อยู่เจริญ (2553) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพฯ พบว่าบรรยากาศองค์กร และการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา และมีอิทธิพล ทางตรงจากการติดต่อสื่อสาร เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน

ภาพที่ 2.8 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพฯ
ที่มา: เนตรรุ้ง อยู่เจริญ (2553)

กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 2.9 กรอบแนวความคิด

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นแบบเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ ใช้การวัดในลักษณะการเก็บข้อมูลแบบครั้งเดียว ด้วยการใช้แบบสอบถาม จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การวัดความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

วิธีการเก็บข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ได้แก่ ชุมชนบ้านรวมไทย ชุมชนย่านซื่อ และชุมชนบ้านยางชุม รวมทั้งหมดจำนวน 3,589 คน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ.2550) รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านรวมไทย	560	1,017	1,023	2,040
2	บ้านย่านซื่อ	253	455	445	900
3	บ้านยางชุม	154	317	332	649
รวม		967	1,789	1,800	3,589

ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (2554)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงมีความสำคัญยิ่ง ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น กำหนดว่าอย่างน้อยที่สุดควรมี 100 ตัวอย่างขึ้นไปแต่ที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 200 ตัวอย่าง (Loehlin, 1992) ส่วน Hoyle (1995) กล่าวว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถใช้อย่างน้อยที่สุด 100 -200 ตัวอย่าง

Kline (2011) กล่าวว่าด้วยแบบสมการ โครงสร้าง เป็นเทคนิคที่ต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ควรกำหนดให้มีขนาด 200 ตัวอย่างขึ้นไปและ Bollen (1989) แนะนำว่าจำนวนตัวอย่างควรมีประมาณ 20 ตัวอย่างต่อตัวแปรทำนาย 1 ตัว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดของนักวิจัยหลายท่านมาคำนวณและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อมีความเพียงพอในการวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูง การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนค่าพารามิเตอร์หรือตัวแปรทั้งสิ้น 14 พารามิเตอร์ หากใช้อัตราส่วน 20 ต่อ 1 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 280 ตัวอย่าง แต่เพื่อให้ได้ค่าสถิติที่ดี ผู้วิจัยจึงแจกแบบสอบถามเป็นจำนวน 400 ชุด และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากชุมชน จึงกำหนดสัดส่วนจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนรายละเอียดดังตารางที่ 3.2 โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนตัวกลุ่มอย่างในแต่ละชุมชน} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชนสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านรวมไทย	2,040	56.84	228
2	บ้านย่านซื่อ	900	25.08	100
3	บ้านยางชุม	649	18.08	72
รวม		3,589	100.00	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นเครื่องมือใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากชุมชนที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ชุมชนหมู่บ้านรวมไทย ชุมชนหมู่บ้านย่านซื่อ และชุมชนหมู่บ้านยางชุม นอกจากนี้จะดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ สังคมและเศรษฐกิจของประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ สถานภาพทางสังคม อาชีพ รายได้ ความเกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติกุยบุรี โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) และเติมข้อความ (open-ended) โดยมีการสร้างคำถามทั้งสิ้น 10 ข้อ ดังนี้

- 1) สถานที่อยู่อาศัย เป็นคำถามที่ออกแบบสอบถามแบบเติมคำตอบ โดยผู้ตอบแบบสอบถาม เติมชื่อของหมู่บ้าน และอำเภอที่อยู่อาศัย
- 2) เพศ เป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้คำถามในลักษณะแบ่งกลุ่ม (Nominal Scale) มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ชายหรือหญิง ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น
- 3) อายุ เป็นคำถามที่ออกแบบโดยการสร้างคำถามในลักษณะเรียงอันดับ มีคำตอบให้ 6 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น
- 4) การศึกษาสูงสุด เป็นคำถามที่ออกแบบโดยการสร้างคำถามในลักษณะเรียงอันดับ มีคำตอบให้ 7 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น
- 5) จำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นคำถามที่ออกแบบสอบถามแบบเติมคำตอบ โดยผู้ตอบแบบสอบถาม เติมจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยรวมตัวผู้ตอบแบบสอบถามด้วย
- 6) อาชีพ เป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้คำถามในลักษณะแบ่งกลุ่ม มีคำตอบให้เลือก 11 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

7) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นคำถามที่ออกแบบโดยการสร้างคำถามในลักษณะเรียงอันดับ มีคำตอบให้ 6 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

8) สมาชิกกลุ่ม/กรรมการ/ผู้นำ เป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้คำถามในลักษณะแบ่งกลุ่ม มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ เป็นหรือไม่เป็น ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

9) ส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า เป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้คำถามในลักษณะแบ่งกลุ่ม มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ มีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

10) ลักษณะความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า เป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้คำถามในลักษณะแบบเลือกตอบ(Nominal Scale) มีคำตอบให้เลือก 12 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการปฏิรูปเป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้การสร้างคำถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คำตอบจะมีให้เลือกอยู่ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลงค่าเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยแบ่งขั้นตอนของคำถามเป็น 4 ขั้นตอนคือ

- 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 1 – 5)
- 2) การสร้างแรงบันดาลใจ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 6– 10)
- 3) การกระตุ้นทางปัญญา จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 11– 15)
- 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 16 – 20)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยชุมชนที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ซึ่งเป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้การสร้างคำถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คำตอบจะมีให้เลือกอยู่ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลงค่าเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยแบ่งขั้นตอนของคำถามเป็น 3 ขั้นตอนคือ

- 1) โครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 1 – 4)
- 2) การติดต่อสื่อสารในชุมชน จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 5 – 9)
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 10–15)

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้การสร้างคำถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คำตอบจะมีให้เลือกอยู่ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลงค่าเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยแบ่งขั้นตอนของคำถามเป็น 3 ขั้นตอนคือ

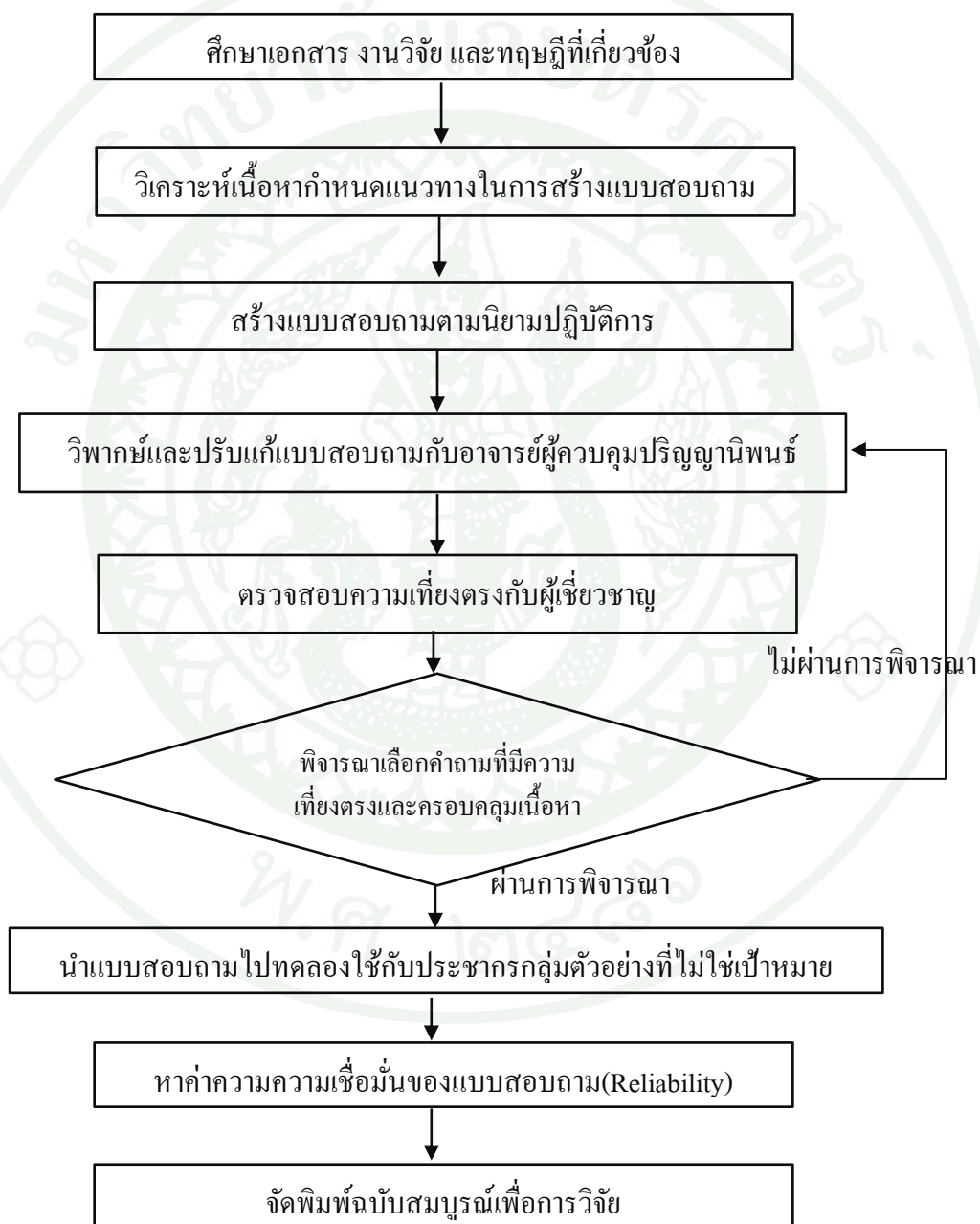
- 1) การรับรู้ จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 1 – 10)
- 2) ความตระหนัก จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 11 – 15)
- 3) ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 16 – 20)

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีซึ่งเป็นคำถามที่ออกแบบโดยใช้การสร้างคำถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คำตอบจะมีให้เลือกอยู่ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลงค่าเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยแบ่งขั้นตอนของคำถามเป็น 4 ขั้นตอนคือ

- 1) การตัดสินใจ จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 1 – 6)
- 2) การปฏิบัติการ จำนวน 8 ข้อ (ข้อ 7 – 14)
- 4) การรับผลประโยชน์ จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 15–24)
- 5) ติดตามและประเมินผล จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 25–30)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ถึงส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามในการวิเคราะห์ตัวแปรด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังกล่าวตามภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากภาพที่ 3.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยตัวแปรที่เน้นได้แก่ ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยทฤษฎี หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนงานวิจัยดังกล่าว

ขั้นที่ 3 สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 85 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาวิพากษ์กับอาจารย์ที่ควบคุมปริญญา นิพนธ์ พร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำ

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบความเที่ยงตรงกับผู้เชี่ยวชาญจำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามให้เหมาะสมกับนิยามโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามนิยาม

ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยาม

โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item – total Correlation)

ขั้นที่ 7 นำแบบสอบถามมาทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) เป็นรายองค์ประกอบของตัวแปรแฝงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อให้เกิดความถูกต้องและน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทดสอบค่า Cronbach Alpha ค่าที่สูงแสดงถึงความน่าเชื่อถือที่มาก ค่าที่ได้ควรอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

ขั้นที่ 8 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามจำนวนที่ต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูล 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดจากการสำรวจภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถาม เช่น ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยและเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์รวมทั้งรายละเอียดของการวิจัยให้ทราบ พร้อมทั้งประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติต่างๆที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาทดสอบกับกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ศึกษาจากวารสาร เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น งานศึกษาวิจัยจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช เอกสารข้อมูลจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เอกสารจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เอกสารวิชาการ เป็นต้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้เกิดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเพื่อนำมาทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เลือกพิจารณาจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 คือภาวะผู้นำการปฏิรูป ส่วนที่ 3 คือปัจจัยชุมชน ส่วนที่ 4 พฤติกรรมของชุมชน และส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีค่าความเชื่อมั่นสรุปได้ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร		ค่าความเชื่อมั่น
1	ภาวะผู้นำการปฏิรูปของผู้นำชุมชน	
	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	0.867
	การสร้างแรงบันดาลใจ	0.775
	การกระตุ้นทางปัญญา	0.786
	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	0.774
2	ปัจจัยชุมชน	
	โครงสร้างพื้นฐาน	0.826
	การติดต่อสื่อสารในชุมชน	0.814
	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน	0.885
3	พฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน	
	การรับรู้	0.712
	ความตระหนัก	0.737
	ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ	0.893
4	การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว	
	การตัดสินใจ	0.927
	การปฏิบัติการ	0.910
	การรับผลประโยชน์	0.914
	ด้านการติดตามและประเมินผล	0.939

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ นำข้อมูลมาลงรหัส และตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item-objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 มาใช้ เพื่อตัดสินใจได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมหรือมีความตรงเชิงเนื้อหาหรือไม่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายองค์ประกอบของตัวแปรแฝงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อให้เกิดความถูกต้องและน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทดสอบค่า Cronbach Alpha ค่าที่สูงแสดงถึงความน่าเชื่อถือที่มาก ค่าที่ได้ควรอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

3. การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis: CFA) เนื่องจากได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตและตัวแปรแฝงไว้ก่อนแล้ว ในการตัดสินใจจะเลือกองค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ (t-value มากกว่า 1.96) แสดงว่าโมเดลวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรแฝงควรมีค่ามากกว่า 0.50 (สุกมาส อังสุโชติ และคณะ, 2551)

การวิเคราะห์เครื่องมือเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL มีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอค่าทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลด้วยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ไม่เกิน 3.00 (ค่าสมบูรณ์) และค่าความโด่ง ไม่เกิน 7.00 (ค่าสมบูรณ์) (Curran, West and Finch (1996))

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์

3. การตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินประสิทธิภาพของแบบจำลองพิจารณาจากความตรง คือ ความสามารถของตัวแปรที่ใช้วัดตัวแปรแฝง โดยพิจารณาจากความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ ซึ่งควรมีค่านัยสำคัญทางสถิติ t-value มากกว่า 1.96 และควรมีค่าความเที่ยง Average Variance Extracted (AVE) มากกว่า 0.50 (Daimantopoulos and Siguaw 2000)

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) ทั้งนี้ Hu และ Bentler (1999) ได้สรุป ดัชนีที่ใช้ในการวัดความสอดคล้องของโมเดลให้ใช้อย่างน้อยสองดัชนีดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของ Hu and Bentler

Fit Index Combination	Combinational Rules
NNFI (TLI) and SRMR	NNFI of 0.96 or higher and an SRMR of 0.09 or lower
RMSEA and SRMR	RMSEA of .06 or lower and a SRMR of 0.09 or lower
CFI and SRMR	CFI of 0.96 or higher and a SRMR of 0.09 or lower

ที่มา: Hu and Bentler (1999)

Engel and Moosbrugger (2003) ได้สรุปดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของ Engel และ Moosbrugger

Fit Measure	Good Fit	Acceptable Fit
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 2df$	$2df < \chi^2 \leq 3df$
p value	$.05 < p \leq 1.00$	$.01 \leq p \leq .05$
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$2 < \chi^2/df \leq 3$
$RMSEA$	$0 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 < RMSEA \leq .08$
p value for test of close fit ($RMSEA < .05$)	$.10 < p \leq 1.00$	$.05 \leq p \leq .10$
Confidence interval (CI)	close to $RMSEA$, left boundary of CI = .00	close to $RMSEA$
$SRMR$	$0 \leq SRMR \leq .05$	$.05 < SRMR \leq .10$
NFI	$.95 \leq NFI \leq 1.00^a$	$.90 \leq NFI < .95$
$NNFI$	$.97 \leq NNFI \leq 1.00^b$	$.95 \leq NNFI < .97^c$
CFI	$.97 \leq CFI \leq 1.00$	$.95 \leq CFI < .97^c$
GFI	$.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI < .95$
$AGFI$	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$, close to GFI	$.85 \leq AGFI < .90$, close to GFI

ที่มา: Engel and Moosbrugger (2003)

จากตารางที่ 3.4 และ 3.5 ของ Engel and Moosbrugger ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ดังดังนี้

1. ค่า ไค-สแควร์ (χ^2) ในการทดสอบต้องการให้ค่าสถิติไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) เพื่อใช้ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหากปรับแล้วยังพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติให้พิจารณาดัชนีตัวอื่นๆประกอบ

2. ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งควรมีค่าต่ำกว่า 3 แต่ Wheaton *et al.* (1977) cited in Hooper (2008) ได้แนะนำว่าช่วงที่ยอมรับได้ให้ไม่เกิน 5 ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ไว้ว่าควรมีค่าต่ำกว่า 5

3. ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root mean Square error of APPROXIMATION: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่สอดคล้องของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรซึ่งค่า RMSEA ควรมีค่าต่ำกว่า 0.10

4. ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized root mean Square residual: SRMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดล มีค่าน้อยกว่า 0.10 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ค่า Nonnormal fit index (NNFI) เป็นค่าที่บอกความสอดคล้องของโมเดล หากพบว่ามีค่ามากกว่า 0.95 แต่ไม่เกิน 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6. ดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative fit index: CFI) ใช้เปรียบเทียบโมเดลเชิงสมมติฐานการวิจัยว่ามีความสอดคล้องสูงกว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด ค่าที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ 0.95 แต่ไม่เกิน 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์สรุปได้ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ค่าสถิติที่เกี่ยวข้องในการประเมินความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	ระดับการยอมรับ
χ^2/df	≤ 5
RMSEA	มีค่าน้อยกว่า 0.10
90% CI on RMSEA	left boundary of CI ≤ 0.10
SRMR	มีค่าน้อยกว่า 0.10
NNFI	มีค่ามากกว่า 0.95
CFI	มีค่ามากกว่า 0.95

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึง ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมชุมชน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาค่าประกอบของตัวแบบจำลองตามทฤษฎี และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามทฤษฎี และพิจารณาความสัมพันธ์ อิทธิพลระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยต่างๆ สรุปผลการวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. อักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปร

ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous latent variable) ได้แก่

TF แทน ภาวะผู้นำการปฏิรูป โดยวัดจากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ

TF_INF	แทน	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
TF_INS	แทน	การสร้างแรงบันดาลใจ
TF_IS	แทน	การกระตุ้นทางปัญญา
TF_ID	แทน	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

CF แทน ปัจจัยชุมชน โดยวัดจากตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร คือ

CF_STR	แทน	โครงสร้างพื้นฐาน
CF_COMM	แทน	การติดต่อสื่อสาร
CF_HR	แทน	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

BHV แทน พฤติกรรมของชุมชน โดยวัดจากตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร คือ

BHV_PCT	แทน	การรับรู้
BHV_AWN	แทน	ความตระหนัก
BHV_EBF	แทน	ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous latent variable) ได้แก่

PAR แทน การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยวัดจากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ

PAR_DEC	แทน	การตัดสินใจ
PAR_OPER	แทน	การปฏิบัติการ
PAR_BEH	แทน	การรับผลประโยชน์
PAR_EVA	แทน	การติดตามและประเมินผล

2. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Min	แทน	ค่าต่ำสุด
Max	แทน	ค่าสูงสุด
SKEW	แทน	ค่าความเบ้ (skewness)
KUR	แทน	ค่าความโด่ง (kurtosis)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach alpha)

λ	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
t-value	แทน	ค่าสถิติที
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (SQUare multiple correlation) หรือสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
ρ_c	แทน	ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรแฝง (Construct reliability)
ρ_v	แทน	ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (average variance extracted)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไคสแคว์
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of freedom)
RMSEA	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์
SRMR	แทน	ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
NNFI	แทน	Nonnormal fit index
CFI	แทน	ดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ

ลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ทั้งนี้ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 372 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเหลือแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของโครงสร้างชุมชน

ข้อมูลโครงสร้างชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	207	57.50
หญิง	153	42.50
รวม	360	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลโครงสร้างชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	11	3.06
21-30 ปี	53	14.72
31-40 ปี	69	19.16
41-50 ปี	110	30.56
51-60 ปี	102	28.33
มากกว่า 60 ปี	15	4.17
รวม	360	100.00
การศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	232	64.44
มัธยมศึกษาตอนต้น	42	11.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	37	10.27
อนุปริญญา/เทียบเท่า	9	2.48
ปริญญาตรี	36	10.00
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.11
รวม	360	100.00
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	234	65.00
4-6 คน	114	31.70
7-9 คน	7	1.90
10-12 คน	5	1.40
มากกว่า 12 คน	0	0.00
รวม	360	100.00
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	137	38.06
เกษตรกร (ทำนา/ทำไร่/ทำสวน/เลี้ยงสัตว์)	125	34.72

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลโครงสร้างชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้าง (ภาคเอกชน)	44	12.22
ข้าราชการ	29	8.06
ลูกจ้าง (ภาครัฐ)	6	1.67
กิจการส่วนตัว	5	1.39
นักเรียน/นักศึกษา	5	1.39
ไม่มีงานประจำ	4	1.11
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	4	1.11
ข้าราชการเกษียณ	1	0.28
อื่นๆ	0	0.00
รวม	360	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	88	24.44
10,001-15,000 บาท	217	60.28
15,001-20,000 บาท	21	5.83
20,001-25,000 บาท	24	6.67
25,001-30,000 บาท	3	0.83
มากกว่า 30,000 บาท	7	1.94
รวม	360	100.00

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.1 พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 ระยะเวลาอาศัยในชุมชนระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.36 อายุเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.56 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.44 จำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 65.05 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 38.06 และมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของลักษณะชุมชน

ข้อมูลลักษณะชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่อยู่อาศัย		
หมู่บ้านรวมไทย	203	56.39
หมู่บ้านย่านชื้อ	91	25.28
หมู่บ้านยางชุม	66	18.33
รวม	360	100.00
ระยะเวลาที่อาศัย		
1-10 ปี	16	4.44
11-20 ปี	39	10.83
21-30 ปี	57	15.83
31-40 ปี	139	38.62
มากกว่า 40 ปี	109	30.28
รวม	360	100.00
ตำแหน่งในชุมชนสมาชิก/กรรมการ/ผู้นำของชุมชน		
ไม่เป็น	254	70.56
เป็น	106	29.44
รวม	360	100.00
ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี		
ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง	202	56.10
มีส่วนเกี่ยวข้อง	158	43.90
รวม	360	100.00
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี		
สมาชิกมูลนิธิ องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	158	22.97
อาสาสมัครชุมชนให้ความช่วยเหลือด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ	105	15.26

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
อาสาสมัครชุมชนให้บริการข้อมูล และความช่วยเหลือ	94	13.66
นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว		
บริการถ่ายภาพนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมสัตว์ป่า	85	12.35
อื่นๆ	62	9.012
มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	46	6.69
บริการเช่ารถยนต์นำเที่ยว	41	5.96
จำหน่ายอาหาร-เครื่องดื่ม	31	4.51
บริการเช่าที่พัก-ค้างแรม	29	4.22
ผลิตอาหาร-เครื่องดื่ม จำหน่ายแก้อาหาร	17	2.47
ผลิตของฝาก ของที่ระลึก	11	1.60
จำหน่ายของฝาก ของที่ระลึก	9	1.31
รวม		100.00

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.2 พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนหมู่บ้านรวมไทย จำนวน 203 คนคิดเป็นร้อยละ 53.39 รองลงมาเป็นชุมชนหมู่บ้านย่านซื่อ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 25.28 และชุมชนหมู่บ้านยางชุม จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ตามลำดับ ไม่มีตำแหน่งหรือเป็นสมาชิกหรือเป็นกรรมการของชุมชน 254 คนคิดเป็นร้อยละ 70.56 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 ทั้งนี้ชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกของมูลนิธิ องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า

ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ของตัวแปรเพื่อทำการตรวจสอบลักษณะการกระจายและแจกแจงของตัวแปร ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	MIN	MAX	SKEW	KUR
ภาวะผู้นำการปฏิรูป						
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.53	0.48	3.00	5.00	-1.04	0.38
การสร้างแรงบันดาลใจ	4.40	0.45	3.00	5.00	-0.86	0.52
การกระตุ้นทางปัญญา	4.34	0.42	3.00	5.00	-0.81	0.90
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.46	0.43	3.00	5.00	-1.17	1.09
ปัจจัยชุมชน						
โครงสร้างพื้นฐาน	4.34	0.52	2.75	5.00	-0.91	1.13
การติดต่อสื่อสาร	4.32	0.43	3.20	5.00	-0.30	-0.99
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.17	0.50	2.67	5.00	-0.48	-0.49
พฤติกรรมของชุมชน						
ด้านการรับรู้	4.20	0.35	3.00	5.00	-0.15	-0.27
ด้านความตระหนัก	4.31	0.43	3.00	5.00	0.05	-0.93
ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ	4.32	0.48	2.60	5.00	-0.13	-0.93
การมีส่วนร่วมของชุมชน						
ด้านการตัดสินใจ	4.33	0.54	2.00	5.00	-0.82	1.59
ด้านปฏิบัติการ	4.23	0.51	3.00	5.00	-0.31	-0.49
ด้านการรับผลประโยชน์	4.25	0.49	2.90	5.00	-0.21	-0.29
ด้านการติดตามและประเมินผล	4.28	0.55	2.67	5.00	-0.46	-0.07

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.3 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของตัวแปรที่ศึกษาอยู่ในช่วง 4.17 ถึง 4.53 ส่วนใหญ่อยู่ระดับสูง โดยตัวแปรของภาวะผู้นำการปฏิบัติที่มีการคำนึงถึงการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูงที่สุด ($M = 4.53$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.35 ถึง 0.55 และเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปรในภาพรวมอยู่ในช่วง -1.17 ถึง 0.05 ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นลบ (เบ้ซ้าย) ซึ่งหมายความว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยซึ่งไม่เกิน 3.00 (ค่าสมบูรณ์) และเมื่อพิจารณาค่าความโด่งพบว่า ในภาพรวมอยู่ในช่วง -0.99 ถึง 1.59 ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นบวก (ราบกว่าปกติ) ซึ่งช่วงค่าตัวเลข -3.0 ถึง + 3.0 จะแสดงถึงการกระจายข้อมูลใกล้เคียงโค้งปกติ (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

ตารางที่ 4.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

	TF_INF	TF_INS	TF_IS	TF_ID	CF_STR	CF_COMM	CF_HR	BHV_PCT	BHV_AWN	BHV_EBF	PAR_DEC	PAR_OPER	PAR_BEf	PAR_EVA
TF_INF	1													
TF_INS	.704**	1												
TF_IS	.504**	.646**	1											
TF_ID	.777**	.781**	.696**	1										
CF_STR	.463**	.613**	.628**	.556**	1									
CF_COMM	.489**	.627**	.569**	.541**	.721**	1								
CF_HR	.514**	.707**	.615**	.590**	.703**	.736**	1							
BHV_PCT	.312**	.505**	.500**	.392**	.552**	.650**	.704**	1						
BHV_AWN	.299**	.403**	.481**	.312**	.546**	.579**	.565**	.743**	1					
BHV_EBF	.349**	.539**	.544**	.433**	.614**	.670**	.712**	.828**	.792**	1				
PAR_DEC	.452**	.413**	.441**	.343**	.647**	.582**	.607**	.624**	.639**	.659**	1			
PAR_OPER	.413**	.475**	.480**	.440**	.589**	.674**	.745**	.719**	.613**	.726**	.758**	1		
PAR_BEf	.377**	.506**	.487**	.428**	.494**	.629**	.737**	.754**	.704**	.753**	.663**	.824**	1	
PAR_EVA	.379**	.445**	.503**	.430**	.578**	.681**	.660**	.744**	.638**	.720**	.635**	.835**	.823**	1
A	.867	.775	.786	.774	.826	.814	.885	.712	.737	.893	.927	.910	.914	.939

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

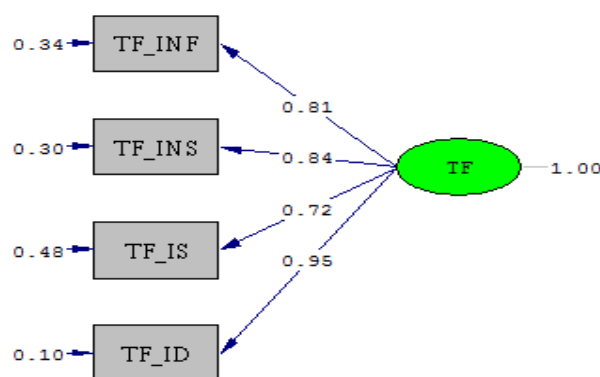
จากตาราง 4.4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรสังเกตพบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการติดตามประเมินผล (PAR_EVA) กับตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้านการปฏิบัติ (PAR_OPER) มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย เท่ากับ 0.835 รองลงมาตัวแปรพฤติกรรมของชุมชนด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ(BHV_EBF) กับพฤติกรรมของชุมชนด้านการรับรู้ (BHV_PCT) กับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย เท่ากับ 0.828 และตัวแปรของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEV) กับตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้านการปฏิบัติ (PAR_OPER) กับ มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย เท่ากับ 0.824

การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1. คือการศึกษาถึงระดับของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลวัดด้วยตัวแปรสังเกตด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทั้งนี้ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 4 โมเดล ได้แก่ โมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูป โมเดลการวัดปัจจัยชุมชน โมเดลการวัดพฤติกรรมของชุมชน และ โมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูป

ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ตัวแปรแฝงภาวะผู้นำการปฏิรูป ของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่รอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ที่วัดจากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF), การสร้างแรงบันดาลใจ (TF_INS), การกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS), การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID)

Chi-Square=25.06, df=2, P-value=0.00000, RMSEA=0.179

ภาพที่ 4.1 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูป

จากภาพที่ 4.1 เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.95 โดยมีด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID) มากที่สุด เท่ากับ 0.95 รองลงมาคือ ด้านการสร้างความเข้มแข็ง (TF_INS) เท่ากับ 0.84 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF) เท่ากับ 0.81 และด้านการกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS) เท่ากับ 0.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูป

Variables	λ	θ	t-value	R^2	ρ_c	ρ_v
TF_ID	0.95**	0.10	23.23	0.90	0.90	0.70
TF_INS	0.84**	0.30	19.15	0.70		
TF_INF	0.81**	0.34	18.31	0.66		
TF_IS	0.72**	0.48	15.53	0.53		
$\chi^2 = 25.06, df = 2, P = 0.0000, RMSEA = 0.179, NNFI = 0.924, CFI = 0.975, RMR = 0.006$						

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 4.5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกต (R^2) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.53 ถึง 0.90 ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงสุดคือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID) ซึ่งทุกค่า LAMBDA (λ) มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่าโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูปมีความเที่ยงตรงเชิงสูง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (p_v) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.70 (มากกว่า 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝงซึ่งก็คือตัวแปรด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป)

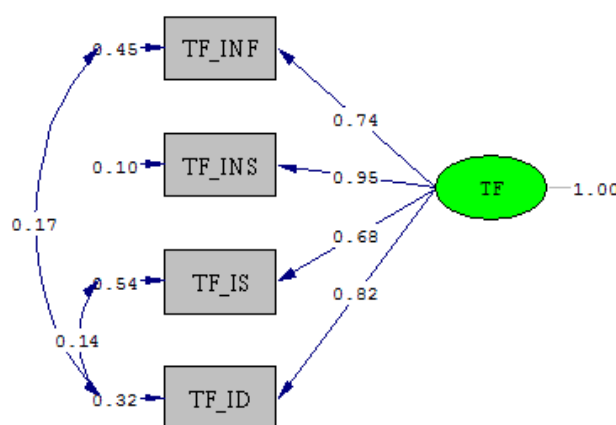
สรุปได้ว่าการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูป มีทั้งความเที่ยงตรงเชิงผู้เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) เท่ากับ 0.90 (มากกว่า 0.60) ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF) การสร้างแรงบันดาลใจ (TF_INS) การกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID)

การพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าดัชนี χ^2/df เท่ากับ 12.530 ซึ่งมีค่ามากกว่า 5 ซึ่งแสดงว่าตัวแบบไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ และค่า RMSEA เท่ากับ 0.179 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.08 แสดงว่าให้เห็นว่าตัวแบบนั้นยังไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ ค่าดัชนีพบว่า NNFI เท่ากับ 0.924 ซึ่งแสดงว่าตัวแบบไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ ส่วนค่าดัชนีอื่น CFI เท่ากับ 0.975, SRMR เท่ากับ 0.031 พบว่ามีค่าดัชนีอยู่ในระดับที่ดี แสดงว่าตัวแบบนั้นยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บได้ ภายใต้บริบทที่กำลังศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบภาวะผู้นำการปฏิรูป

ค่าดัชนี	ระดับการยอมรับ	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 3 DF$	25.062	X
df		2	
χ^2/df	≤ 5	12.531	X
RMSEA	< 0.10	0.179	X
SRMR	≤ 0.10	0.031	✓
NNFI (TFI)	≥ 0.95	0.924	X
CFI	≥ 0.95	0.975	✓

จากการวิเคราะห์ข้างต้นเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูปโดยรวม มีเพียงบางองค์ประกอบที่ถูกทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติภายใต้บริบทที่กำลังศึกษา จึงต้องผ่านการปรับปรุงเพื่อให้ได้ตัวแบบที่เหมาะสม (Model fit) ซึ่งพิจารณาจากค่า Modification Index (MI) โดยในที่นี้เลือกปรับที่ค่าการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF) สัมพันธ์ กับ การกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS) ดังภาพที่ 4.2

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพที่ 4.2 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูปที่ผ่านการปรับปรุง

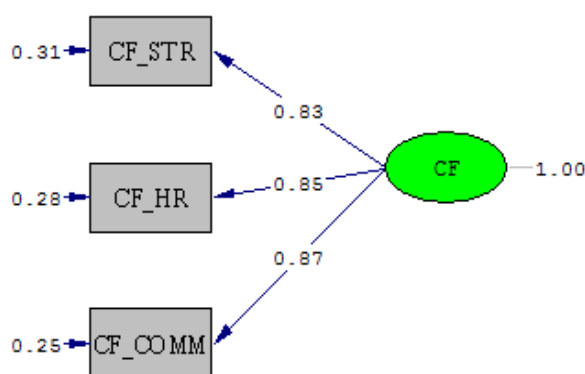
จากภาพที่ 4.2 เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวหลังจากที่มีการปรับปรุงโมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูปแล้ว พบว่ามีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.68 ถึง 0.95 โดยการสร้างแรงบันดาลใจ (TF_INS) เท่ากับ 0.95 ความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID) มากที่สุด เท่ากับ 0.82 รองลงมาคือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF) เท่ากับ 0.74 และการกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS) เท่ากับ 0.68 ตามลำดับ

การพิจารณาการพิจารณาดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองภาวะผู้นำการปฏิรูปที่ผ่านการปรับปรุงสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า χ^2/df ค่า RMSEA ค่า SRMR ค่า NNFI และค่า CFI ทุกค่าอยู่ในระดับดีเยี่ยม (Perfect Fit) สรุปได้ว่าตัวแบบนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บได้ภายใต้บริบทที่กำลังศึกษาได้ในระดับดีมาก

ดังนั้นสรุปได้ว่าการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูปมีทั้งความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าและความน่าเชื่อถือ ทางโครงสร้าง และสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (TF_INF) การจงใจด้วยแรงบันดาลใจ(TF_INS) การกระตุ้นภูมิปัญญา(TF_IS) และการพิจารณาเชิงปัจเจกบุคคล(TF_ID)

2. การความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยชุมชน

ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ตัวแปรแฝงของปัจจัยชุมชน ที่วัดจากตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) ด้านการติดต่อสื่อสาร (CF_COMM) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (CF_HR)

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพที่ 4.3 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลปัจจัยชุมชน

จากภาพที่ 4.3 เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.83 ถึง 0.87 โดยมีตัวแปรสังเกตด้านการติดต่อสื่อสาร (CF_COMM) มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 0.87 รองลงมา ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (CF_HR) เท่ากับ 0.85 และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) เท่ากับ 0.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลปัจจัยชุมชน

Variables	λ	θ	t-value	R^2	ρ_c	ρ_v
CF_COMM	0.87**	0.25	19.55	0.75	0.89	0.72
CF_HR	0.85**	0.28	18.88	0.71		
CF_STR	0.83**	0.31	18.37	0.69		
$\chi^2 = 0.000, df = 0, P = 1.0000, RMSEA = 0.000, NNFI = 0.0000, CFI = 0.000, RMR = 0.000$						

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 4.7 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกต (R^2) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.69 ถึง 0.75 ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงสุดคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร (CF_COMM) รองลงมาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (CF_HR) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) ตามลำดับ ซึ่งทุกค่า LAMBDA (λ) มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่าโมเดลปัจจัยชุมชนมีความเที่ยงตรงเชิงคู่เข้า

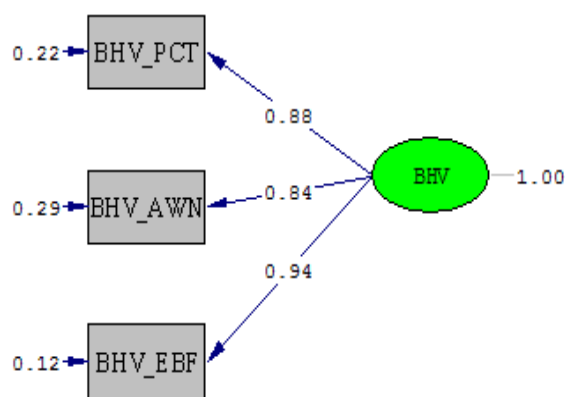
เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_v) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.72 (มากกว่า 0.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝงซึ่งก็คือตัวแปรปัจจัยชุมชน)

ดังนั้นสรุปได้ว่าการวัดปัจจัยชุมชน มีทั้งความเที่ยงตรงเชิงคู่เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (ρ_c) เท่ากับ 0.89 (มากกว่า 0.60) ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) ด้านการติดต่อสื่อสาร (CF_COMM) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (CF_HR)

การพิจารณาดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่าแบบจำลองของปัจจัยชุมชนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่า χ^2 / df ค่า RMSEA ค่า SRMR ค่า NNFI และค่า CFI ซึ่งทุกค่าอยู่ในระดับดีเยี่ยม (Perfect Fit) สรุปได้ว่าตัวแบบนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บได้ภายใต้บริบทที่กำลังศึกษาได้ในระดับดีมาก

3. การความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดพฤติกรรมของชุมชน

ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ตัวแปรแฝงพฤติกรรมของชุมชนที่วัดจากตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร คือ ด้านการรับรู้ (BHV_PCT) ด้านความตระหนัก (BHV_AWN) ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (BHV_EBF)

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพที่ 4.4 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลพฤติกรรมของชุมชน

จากภาพที่ 4.4 เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.94 ถึง 0.84 โดยมีตัวแปรสังเกตด้าน ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (BHV_EBF) มากที่สุดเท่ากับ 0.94 รองลงมา ด้านการรับรู้ (BHV_PCT) เท่ากับ 0.88 และด้านความตระหนัก (BHV_AWN) เท่ากับ 0.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลพฤติกรรมของชุมชน

Variables	λ	θ	t-value	R^2	ρ_c	ρ_v
BHV_EBF	0.94**	0.12	22.89	0.88	0.92	0.79
BHV_PCT	0.88**	0.22	20.68	0.77		
BHC_AWN	0.84**	0.29	19.35	0.71		
$\chi^2 = 0.000, df = 0, P = 1.0000, RMSEA = 0.000, NNFI = 0.000, CFI = 0.000, RMR = 0.000$						

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกต (R^2) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.71 ถึง 0.88 ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงสุดคือ ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (BHV_EBF) รองลงมาด้านการรับรู้ (BHV_PCT) และด้านความตระหนัก (BHV_AWN) ตามลำดับ ซึ่งทุกค่า LAMBDA (λ) มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่าโมเดลพฤติกรรมของชุมชนมีความเที่ยงตรงเชิงสูง

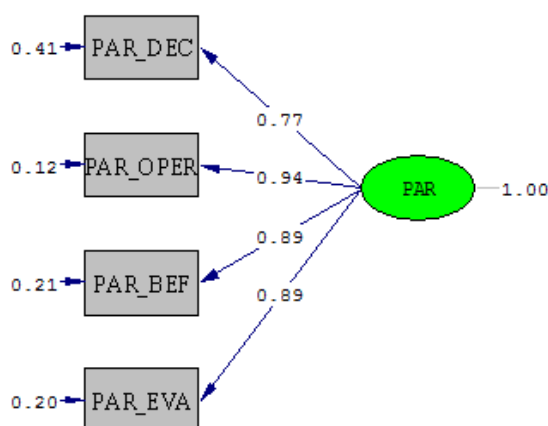
เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (p_v) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.79 (มากกว่า 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝงซึ่งก็คือตัวแปรด้านพฤติกรรมของชุมชน)

ดังนั้นสรุปได้ว่าการวัดปัจจัยชุมชน มีทั้งความเที่ยงตรงเชิงสูงและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) เท่ากับ 0.92 (มากกว่า 0.60) และสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร คือ ด้านการรับรู้ (BHV_PCT) ด้านความตระหนัก (BHV_AWN) ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (BHV_EBF)

การพิจารณาการพิจารณาดัชนีความเหมาะสม (Fit Indices) ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองของพฤติกรรมชุมชนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า χ^2 / df ค่า RMSEA ค่า SRMR ค่า NNFI และค่า CFI ซึ่งทุกค่าอยู่ในระดับดีเยี่ยม (Perfect Fit) สรุปได้ว่าตัวแบบนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บได้ภายใต้บริบทที่กำลังศึกษาได้ในระดับดีมาก

4. การความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ตัวแปรแฝงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ที่วัดจากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ ด้านการตัดสินใจ (PAR_DEC) ด้านการปฏิบัติการ (PAR_OPER) ด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEFF) ด้านการติดตามและประเมินผล (PAR_EVA)

Chi-Square=32.15, df=2, P-value=0.00000, RMSEA=0.205

ภาพที่ 4.5 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

จากภาพที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.77 ถึง 0.94 โดยการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ (PAR_OPER) มากที่สุด เท่ากับ 0.94 รองลงมาคือ ด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEF) ด้านการติดตามและประเมินผล (PAR_EVA) ทั้งสองตัวแปรมีค่าเท่ากันเท่ากับ 0.89 และด้านการตัดสินใจ (PAR_DEC) เท่ากับ 0.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

Variables	λ	θ	t-value	R^2	ρ_c	ρ_v
PAR_OPER	0.94**	0.12	23.41	0.88	0.93	0.77
PAR_BEF	0.89**	0.21	21.29	0.79		
PAR_EVA	0.89**	0.20	21.42	0.80		
PAR_DEC	0.77**	0.41	16.95	0.59		

$\chi^2 = 32.151$, $df = 2$, $P = 0.000$, RMSEA= 0.205, NNFI= 0.930, CFI = 0.977, RMR = 0.0064

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกต (R^2) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.59 ถึง 0.88 ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติการ

(PAR_OPER) รองลงมา ด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEF) ด้านการติดตามและประเมินผล (PAR_EVA) และด้านการตัดสินใจ (PAR_DEC) ซึ่งทุกค่า LAMBDA (λ) มีค่าแตกต่างจากศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่าโมเดลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความเที่ยงตรงเชิงถ่วงเข้า

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (p_v) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.77 (มากกว่า 0.50) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลกระทบต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝงซึ่งก็คือตัวแปรด้านพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการวัดปัจจัยชุมชน มีทั้งความเที่ยงตรงเชิงถ่วงเข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) เท่ากับ 0.93 (มากกว่า 0.60) และสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ ด้านการตัดสินใจ (PAR_DEC) ด้านการปฏิบัติการ (PAR_OPER) ด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEF) ด้านการติดตามและประเมินผล (PAR_EVA)

การพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าดัชนี χ^2/df เท่ากับ 16.076 ซึ่งมีค่ามากกว่า 5 แสดงว่าตัวแบบไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ และค่า RMSEA เท่ากับ 0.205 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.08 ค่าดัชนี NNFI เท่ากับ 0.930 มีค่าน้อยกว่า 0.950 แสดงว่าให้เห็นว่าตัวแบบนั้นยังไม่มี ความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ และค่าดัชนีอื่น CFI เท่ากับ 0.977, SRMR เท่ากับ 0.023 พบว่ามีค่าดัชนีอยู่ในระดับที่ดี แสดงว่าตัวแบบนั้นยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บภายใต้บริบทที่ศึกษา ดังตารางที่ 4.10

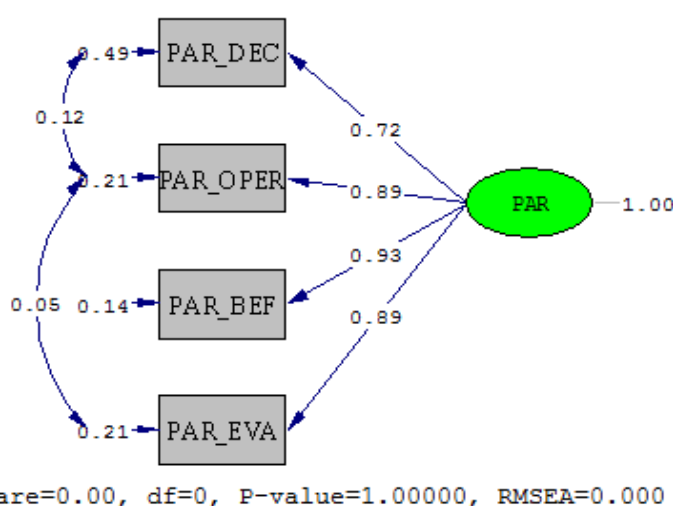
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

ค่าดัชนี	ระดับการยอมรับ	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 3 DF$	32.151	X
df		2	
χ^2/df	≤ 5	16.076	X

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ค่าดัชนี	ระดับการยอมรับ	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
RMSEA	< 0.10	0.205	X
SRMR	≤ 0.10	0.023	✓
NNFI (TFI)	≥ 0.95	0.930	X
CFI	≥ 0.95	0.977	✓

จากตารางที่ 4.10 เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นมีเพียงบางองค์ประกอบที่ถูกทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติภายใต้บริบทที่กำลังศึกษา จึงต้องผ่านการปรับปรุงเพื่อให้ได้ตัวแบบที่เหมาะสม (Model fit) ซึ่งพิจารณาจากค่า Modification Index (MI) โดยในที่นี้เลือกปรับที่ค่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PAR_DEC) สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (PAR_OPER) และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (PAR_OPER) สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (PAR_EVA) ซึ่งแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้านการตัดสินใจ กับ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้านการปฏิบัติการ เป็นไปอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง

จากภาพที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวหลังจากที่มีการปรับปรุงโมเดลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นแล้ว พบว่ามีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.93 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEF) มีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.93 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติการ (PAR_OPER) และด้านการติดตามประเมินผล (PAR_EVA) เท่ากับ 0.89 และด้านการตัดสินใจ (PAR_DEC) เท่ากับ 0.72 ตามลำดับ

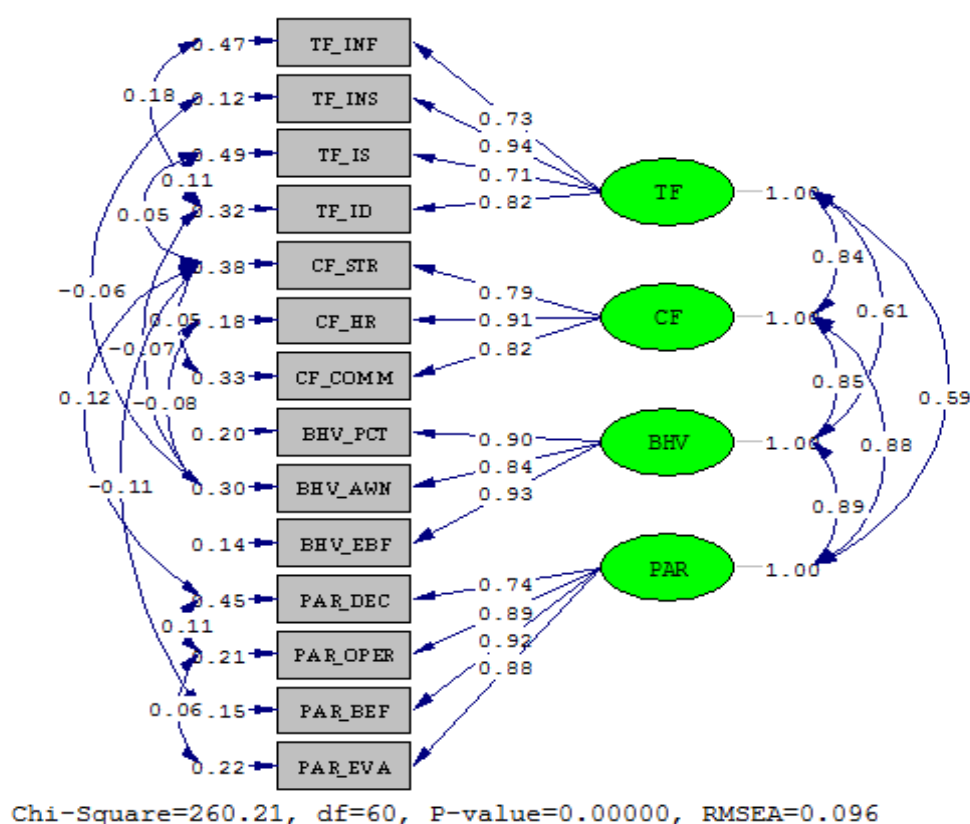
การพิจารณาดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อพิจารณาจากค่า χ^2 / df ค่า RMSEA ค่า SRMR ค่า NNFI และค่า CFI ซึ่งทุกค่าอยู่ในระดับดีเยี่ยม (Perfect Fit) สรุปได้ว่าตัวแบบนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บได้ภายใต้บริบทที่กำลังศึกษาได้ในระดับดีมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า มีทั้งความเที่ยงตรงเชิงผู้เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง และโมเดลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า วัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ การตัดสินใจ (PAR_DEC) การปฏิบัติการ (PAR_OPER) การรับผลประโยชน์ (PAR_BEF) การติดตามและประเมินผล (PAR_EVA)

ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยการวัดระดับของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีอยู่ในระดับสูง เมื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลวัดด้วยตัวแปรสังเกตโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทั้งนี้ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 4 โมเดล ได้แก่ โมเดลภาวะผู้นำการปฏิรูป โมเดลปัจจัยชุมชน โมเดลพฤติกรรมชุมชน และโมเดลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พบว่าโดยสรุปมาตรวัดของปัจจัย มีความเที่ยงตรงด้านความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างภายใต้บริบทที่กำลังถูกศึกษาและมีตัวแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ 1 คือศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการปฏิรูป และปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์เมื่อพิจารณาระดับการมีอิทธิพลพบว่า จึงต้องพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ (ρ) ดังแสดงในภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.7 โมเดลความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาพรวม

จากภาพที่ 4.7 แสดงให้เห็นถึงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดที่นำมาทดสอบ พบว่าภาวะผู้นำการปฏิรูป(TF) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับปัจจัยชุมชน(CF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\rho = 0.84$, $P < 0.01$) ภาวะผู้นำการปฏิรูป(TF) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมของ

ชุมชน (BHV) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.61, P < 0.01$) แนวคิดภาวะผู้นำผู้นำการปฏิรูป(TF) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.59, P < 0.01$) และปัจจัยชุมชน(CF) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมของชุมชน (BHV) ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.85, P < 0.01$) ปัจจัยชุมชน(CF) ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.88, P < 0.01$) และในขณะเดียวกัน พฤติกรรมของชุมชน (BHV) ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.89, P < 0.01$) ดังตารางที่ 4.11

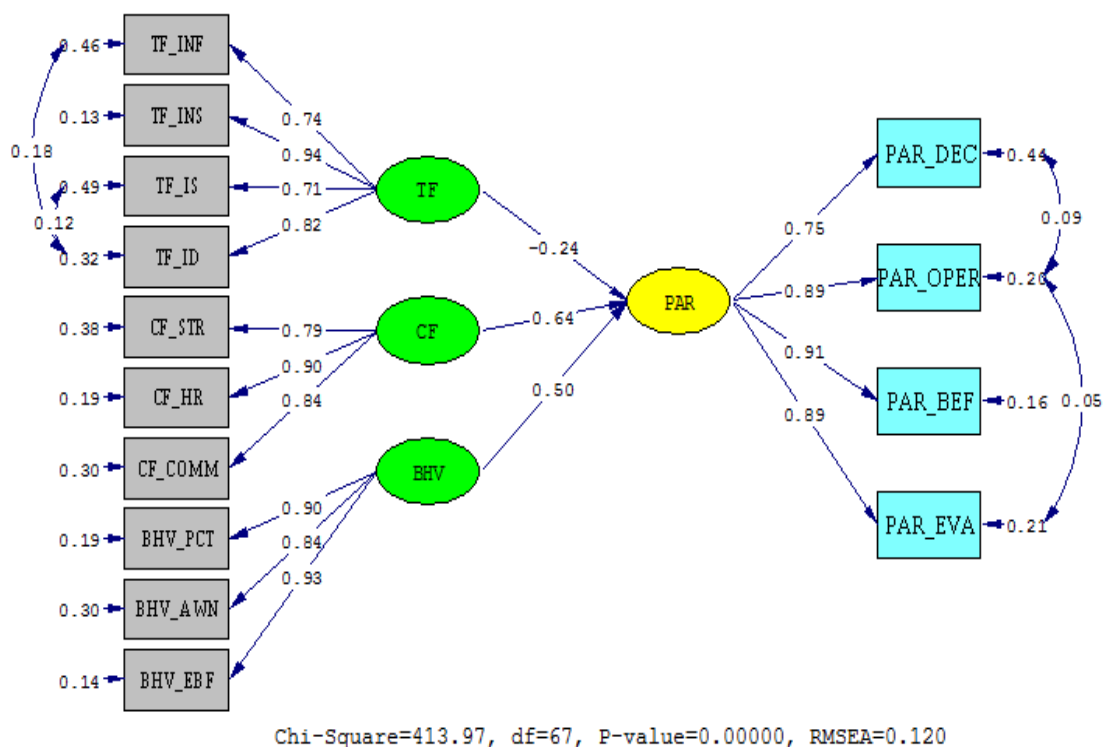
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าสหสัมพันธ์ภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

	TF	CF	BHV	PAR
TF	1.00			
CF	0.84*	1.00		
BHV	0.61*	0.85**	1.00	
PAR	0.59*	0.88**	0.89**	1.00

หมายเหตุ: * = $P < 0.05$, ** = $P < 0.01$

อิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ 2 คือ ภาวะผู้นำการปฏิรูป(TF) ปัจจัยชุมชน (CF) และพฤติกรรมของชุมชน(BHV) ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) ดังแสดงภาพที่ 4.8

ภาพที่ 4.8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาพรวม

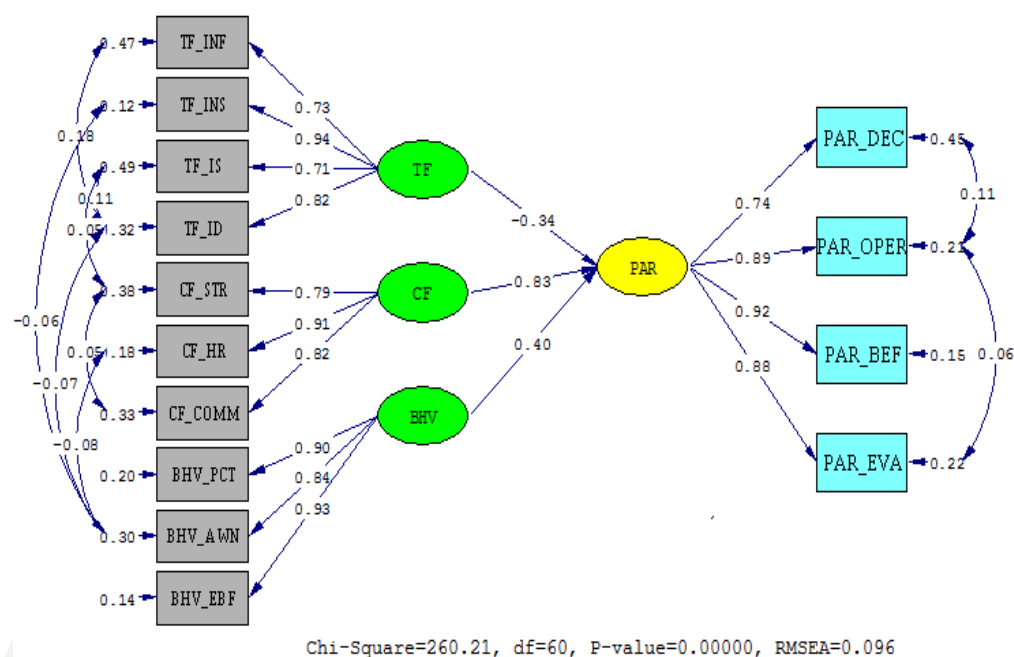
จากภาพที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.71 ถึง 0.94 โดยการสร้างแรงบันดาลใจ (TF_INS) มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 0.94 รองลงมาคือ ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (BHV_EBF) เท่ากับ 0.93 ด้านการรับผลประโยชน์ (PAR_BEf) เท่ากับ 0.91 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (CF_HR) และด้านการรับรู้ (BHV_PCT) เท่ากับ 0.90 ด้านการปฏิบัติการ (PAR_OPER) และด้านการติดตามประเมินผล (PAR_EVA) เท่ากับ 0.89 ด้านการติดต่อสื่อสาร (CF_COMM) และด้านความตระหนัก (BHV_AWN) เท่ากับ 0.84 ความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID) เท่ากับ 0.82 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) เท่ากับ 0.79 ด้านการตัดสินใจ (PAR_DEC) เท่ากับ 0.75 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF) เท่ากับ 0.74 การกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS) เท่ากับ 0.71 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้าง

ค่าดัชนี	ระดับการยอมรับ	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2	$0 \leq \chi^2 \leq 3 DF$	413.97	x
df		67	
χ^2/DF	≤ 5	6.179	x
RMSEA	< 0.10	0.120	x
90% χ^2 ON RMSEA	left boundary of CI ≤ 0.10	(0.109 : 0.131)	x
SRMR	≤ 0.10	0.051	✓
NNFI (TFI)	≥ 0.95	0.956	✓
CFI	≥ 0.95	0.968	✓

จากตารางที่ 4.12 การพิจารณาค่าดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าค่าดัชนี χ^2 / df เท่ากับ 6.179 ซึ่งมีค่ามากกว่า 5 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.120 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.10 แสดงว่าตัวแบบไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ ส่วนค่าดัชนี NNFI เท่ากับ 0.956 มีค่ามากกว่า 0.950 ค่าดัชนีอื่น CFI เท่ากับ 0.968, และ SRMR เท่ากับ 0.051 พบว่ามีค่าดัชนีอยู่ในระดับที่ดี แสดงว่าตัวแบบนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บภายใต้บริบทที่ศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้างต้น เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านภาวะผู้การปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีเพียงบางองค์ประกอบที่ถูกทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติภายใต้บริบทที่กำลังศึกษา จึงต้องผ่านการปรับปรุงเพื่อให้ได้ตัวแบบที่เหมาะสม (Model fit) ซึ่งพิจารณาจากค่า Modification Index (MI) โดยในที่นี้เลือกปรับที่ค่าโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) สัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร และโครงสร้างพื้นฐาน (CF_STR) สัมพันธ์กับการกระตุ้นทางปัญญา (TF_IS) และความตระหนัก (BHV_AWN) สัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (CF_HR) และความตระหนัก (BHV_AWN) สัมพันธ์กับความเป็นปัจเจกบุคคล (TF_ID) ความตระหนัก (BHV_AWN) สัมพันธ์กับการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (TF_INF) ดังภาพที่ 4.9

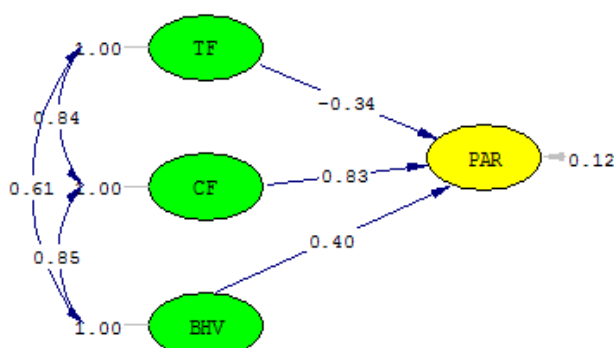
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบค่าดัชนีความเหมาะสมของตัวแบบภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง

ค่าดัชนี	Hypothesized Model (ตารางที่ 4.12)	Modified Model	ผลการพิจารณา
χ^2	413.97	260.208	✓
Df	67	60	
χ^2/df	6.179	4.337	✓
RMSEA	0.120	0.096	✓
90% χ^2 ON RMSEA	(0.109 : 0.131)	(0.085 : 0.109)	✓
SRMR	0.051	0.046	✓
NNFI (TFI)	0.956	0.971	✓
CFI	0.968	0.981	✓

จากตารางที่ 4.13 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความเหมาะสมของตัวแบบภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาพรวมกับตัวแบบ

ของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการปรับปรุง พบว่าค่าดัชนีความเหมาะสม Fit Indices ของตัวแบบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านการปรับปรุง พบว่า ค่าดัชนี χ^2 / df เท่ากับ 4.337 ซึ่งมีค่ามากกว่า 2 แต่น้อยกว่า 5 แสดงว่าตัวแบบสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ และค่า RMSEA เท่ากับ 0.096 พบว่ามีค่ามากกว่า 0.08 แต่น้อยกว่า 0.10 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี NNFI เท่ากับ 0.975 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.950 ค่าดัชนี CFI เท่ากับ 0.981 ค่าดัชนี SRMR เท่ากับ 0.046 พบว่ามีค่าดัชนีอยู่ในระดับที่ดี แสดงว่าตัวแบบนั้นยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บภายใต้บริบทที่ศึกษา

Chi-Square=260.21, df=60, P-value=0.00000, RMSEA=0.096

ภาพที่ 4.10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (แสดงเฉพาะตัวแบบโครงสร้าง)

จากภาพที่ 4.9 และ 4.10 พบว่าปัจจัยชุมชน(CF) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (CF→PAR, γ เท่ากับ 0.83, $P < 0.01$) และพฤติกรรมชุมชน (BHV) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (BHV→PAR, γ เท่ากับ 0.40, $P < 0.01$) แต่ภาวะผู้นำการปฏิรูป(TF) มีอิทธิพลในทางลบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น(PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (TF→PAR, γ เท่ากับ -0.36, $P < 0.01$) ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงชุดของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน กับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (แนวคิดภาพรวม)

Endogenous Variables: ETA	Path: (KSI→ETA)	Gamma (γ)	t values	R ²
PAR	CF→PAR	0.83*	3.70	0.877
	BHV→PAR	0.40**	4.49	
	TF→PAR	-0.34	-2.84	

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่าสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถถูกอธิบายและทำนายได้ด้วยสมการถดถอย มีค่าเท่ากับ 0.877 ซึ่งหมายความว่า 87.70 % ของค่าความแปรปรวนในแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (PAR) สามารถถูกอธิบายและทำนายได้จากแนวคิดปัจจัยชุมชน และแนวคิดพฤติกรรมของชุมชน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง

โดยสรุป หากพิจารณาจาก ตามภาพที่ 4.9 และ 4.10 พบว่าภาวะผู้นำการปฏิรูป(TF) กับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (PAR) มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (TF→PAR, $\lambda = -0.34$, $P < 0.01$) แต่หากพิจารณาด้านความสัมพันธ์ตามภาพที่ 4.7 พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.59$, $P < 0.01$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 คือ การศึกษาการมีอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมชุมชน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ที่ได้ปรับปรุงแล้วพบว่า ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมชุมชน ล้วนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ส่วนภาวะผู้นำการปฏิรูปก็มีอิทธิพลทางตรงเช่นเดียวกันแต่เป็นในทางเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสรุปว่าเมื่อพิจารณา

พร้อมกันของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมชุมชน ล้วนมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยนำเสนอข้อวิจารณ์ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อยู่ในระดับสูง จากความสอดคล้องข้างต้นสามารถวิจารณ์ได้ว่า ภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นให้ผู้ตามเห็นถึงประโยชน์ และบรรลุถึงศักยภาพสูงสุด อีกทั้งการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ความตระหนักในการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันนั้น มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ทั้งนี้การบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้นำไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติกุยบุรี หรือผู้นำชุมชน หรือผู้นำการปกครองท้องถิ่นควรมีการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน โดยเน้นให้ความสำคัญแก่ชุมชนท้องถิ่นที่จะมีบทบาทในการร่วมดูแลรักษา พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นเอง เป็นการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เป็นการนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่าให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนก่อให้เกิดความมั่นคงของประเทศชาติได้

2. ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 จากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดที่นำมาทดสอบระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในขณะเดียวกัน แนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน ยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวันรักษ์ มิ่งมณีนากิน (2531) ที่ว่าการมีส่วนร่วมจะต้องควบคู่กับที่ว่า ประชาชนจะต้องมีส่วน

ร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตลอดจนการติดตามประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าผู้มีส่วนได้เสียทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้า

3. ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 3 อิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบว่าภาวะผู้นำการปฏิรูป มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ BASS (1985 อ้างใน พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2556) ผู้นำการปฏิรูปมุ่งไปที่ผลของการปฏิบัติงานของผู้ตาม และการพัฒนาผู้ตามให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุด ผู้นำการปฏิรูปมีค่านิยมและอุดมการณ์ที่แข็งแกร่ง และมุ่งใจผู้ตามอย่างมีประสิทธิภาพให้สนับสนุนการทำความดีที่ยิ่งใหญ่มากกว่าการทำเพื่อตัวเองความรู้สึกความเป็นเจ้าของ

4. ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 3 อิทธิพลของปัจจัยชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบว่าการติดต่อสัมพันธ์กันของสมาชิกการที่บุคคลในชุมชนจะสร้างความสัมพันธ์กันได้ก็ต้องผ่านทางการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งการติดต่อสื่อสารนั้นเป็นปัจจัยชุมชนปัจจัยหนึ่งนอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบเกี่ยวกับคนความสนใจของคนที่มีต่อเรื่องเดียวกัน (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2523, เฉลียว บุรีภักดี และคณะ, 2545) องค์ประกอบต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนซึ่งปัจจัยชุมชนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆเหล่านี้ส่วนหนึ่งคือปัจจัยชุมชนด้าน โครงสร้างพื้นฐานในชุมชนด้านการติดต่อสื่อสารในชุมชนและด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนเนื่องจากปัจจัยชุมชนเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญภายในชุมชนเช่น

5. ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยประการที่ 3 อิทธิพลของพฤติกรรมชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี พบว่าเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับสัมผัสสิ่งเร้าแล้ว จะเกิดการรับรู้ เมื่อเข้าใจในสิ่งเหล่านั้น คือ เกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิด ความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างก็จะนำไปสู่การกระทำหรือการแสดง พฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ และการมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าทุกคนจะได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน และระดับพฤติกรรมของชุมชนยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Barnes and Kaase (1978) เหตุผลสำคัญที่ทำให้บางคนมีส่วนร่วมและบางคนไม่มีส่วนร่วมก็คือผู้เข้าร่วมได้พิจารณาแล้วว่าการกระทำนั้นมีแนวโน้มว่าจะนำประโยชน์มาให้มากกว่า จากข้อสังเกตดังกล่าว

พบว่า การที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าให้มีความยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่น จำเป็นต้องเข้าใจ องค์ประกอบร่วมกันที่ส่งผลต่อการรับรู้ และการสนับสนุนของชุมชน การท่องเที่ยวเป็นการมี ปฏิสัมพันธ์ของชุมชนกับนักท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าและตัวของสัตว์ป่าในหลายๆมิติ ซึ่งสามารถ นำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความยั่งยืนอย่างยาวนานของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาถึงระดับของภาวะผู้นำการปฏิรูปของชุมชน ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการปฏิรูปของชุมชน ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (3) เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ด้วยการตรวจสอบเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎี และหาข้อมูลจากเอกสารและสิ่งอ้างอิงต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และใช้วิธีเชิงพรรณนา ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กลับมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 4 ตัวแปร คือ (1) ตัวแปรแฝงภายนอก ภาวะผู้นำการปฏิรูป ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.867, 0.775, 0.786, 0.774 ปัจจัยชุมชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร โครงสร้างพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.826, 0.814, 0.885 พฤติกรรมของชุมชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัวแปร การรับรู้ ความตระหนัก ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.712, 0.737, 0.893 (2) ตัวแปรแฝงภายใน การมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.927, 0.910, 0.914, 0.939 ตามลำดับ

เครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการปฏิรูป ตอนที่ 3 ปัจจัยชุมชน ตอนที่ 4 พฤติกรรมของชุมชน ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความโค้ง ความเบ้ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างของชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 207 คนคิดเป็นร้อยละ 57.50 และมีระยะเวลาอาศัยในชุมชนระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.36 มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.56 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.44 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 65.05 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 38.06 รายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนหมู่บ้านรวมไทยจำนวน 203 คนคิดเป็นร้อยละ 53.39 รองลงมาเป็นชุมชนหมู่บ้านย่านซื่อจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 25.28 และชุมชนหมู่บ้านยางชุมจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ตามลำดับ และไม่มีตำแหน่งหรือเป็นสมาชิกหรือเป็นกรรมการของชุมชน 254 คนคิดเป็นร้อยละ 70.56 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 และที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 ทั้งนี้ชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกของมูลนิธิ องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี

2. โมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูปสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ การมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์เพียงพอสามารถนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้ ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้สำหรับพยากรณ์องค์ประกอบภาวะผู้นำการปฏิรูป (R^2) สามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบร่วมได้ระหว่างร้อยละ 53 ถึง 90 และค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝง (p_v) ได้ร้อยละ 70 ความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) ร้อยละ 90

3. โมเดลการวัดปัจจัยชุมชน สามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกต 3 ตัว คือ โครงสร้างพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์เพียงพอสามารถนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้ ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้สำหรับพยากรณ์องค์ประกอบปัจจัยชุมชน (R^2) สามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบร่วมได้ระหว่างร้อยละ 69 ถึง 75 และค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝง (p_v) ได้ร้อยละ 72 ความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) ร้อยละ 89

4. โมเดลการวัดพฤติกรรมชุมชน สามารถวัดได้ด้วยจากตัวแปรสังเกต 3 ตัว คือ การรับรู้ความตระหนัก และผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ โดยตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์เพียงพอสามารถนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้ ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้สำหรับพยากรณ์องค์ประกอบพฤติกรรมชุมชน (R^2) สามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบร่วมได้ระหว่างร้อยละ 71 ถึง 88 และค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความแปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝง (p_v) ได้ร้อยละ 79 ความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) ร้อยละ 92

5. โมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า สามารถวัดได้ด้วยจากตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์เพียงพอสามารถนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบได้ ตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้สำหรับพยากรณ์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (R^2) สามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบร่วมได้ระหว่างร้อยละ 59 ถึง 88 และค่าผิดพลาดจากการวัดจะส่งผลต่อความ

แปรปรวนของตัวชี้วัดน้อยกว่าตัวแปรแฝง(p_v) ได้ร้อยละ 77 ความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้าและความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (p_c) ร้อยละ 93

6. ค่าเฉลี่ยของตัวแปรโดยรวมค่อนข้างสูง การแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ พบว่าอยู่ในช่วง -1.17 ถึง 0.05 ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นลบ (เบ้ซ้าย) และเมื่อพิจารณาค่าความโด่งพบว่า ในภาพรวมอยู่ในช่วง -0.99 ถึง 1.59 ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นบวก (ราบกว่าปกติ) แสดงถึงการกระจายข้อมูลใกล้เคียงโค้งปกติ

7. ค่าสหสัมพันธ์ที่นำมาทดสอบพบว่า ภาวะผู้นำผู้นำการปฏิรูปมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับปัจจัยชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.84, P < 0.01$) ภาวะผู้นำผู้นำการปฏิรูปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.61, P < 0.01$) แนวคิดภาวะผู้นำผู้นำการปฏิรูปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.59, P < 0.01$) และปัจจัยชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมของชุมชนในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.85, P < 0.01$) ปัจจัยชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.88, P < 0.01$) และในขณะเดียวกัน พฤติกรรมของชุมชนความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\phi = 0.89, P < 0.01$)

8. ภาวะผู้นำการปฏิรูปเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ -0.36 ขณะเดียวกันปัจจัยชุมชนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.83 และพฤติกรรมชุมชนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.40

9. การตรวจสอบความสอดคล้องของภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า พบว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.0964 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความ

คลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.0461 ค่า NNFI เท่ากับ 0.971 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.9810 ซึ่งทุกค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า สามารถวัดด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปร คือ การตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า มีการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบพื้นที่ศึกษาอยู่ด้วย

สรุปผลการศึกษาวิจัย พบว่าภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน และพฤติกรรมของชุมชน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนภาวะผู้นำการปฏิรูปก็มีอิทธิพลทางตรงแต่ในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสามารถใช้ในการกำหนดแนวนโยบาย เช่น การพัฒนาด้านการศึกษาของชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม การพัฒนาการสื่อสาร ประสานงานเพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดจะนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าปัจจัยชุมชนและพฤติกรรมของชุมชนมีอิทธิพลทางผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่าภาวะผู้นำการปฏิรูปมีอิทธิพลในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อาจเป็นเพราะชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ยังไม่ต้องการที่จะปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงใด หรือในบางครั้งภาวะของผู้นำอาจจะมีการปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงล้ำหน้า เกินความ

ต้องการของชุมชนทำให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องและอาจเกิดแรงต้านจากชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว อีกทั้งระดับการศึกษาของชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่สูงนัก อาจเป็นอุปสรรคในการพัฒนา ดังนั้นการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถยกระดับประสิทธิภาพด้านความคิดของชุมชนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชน เยาวชนท้องถิ่นมีการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน การอบรมความรู้วิชาชีพด้านต่างๆ ภาษาต่างประเทศสามารถไปใช้ประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าได้ อีกทั้งควรพัฒนาผู้นำให้มีวิสัยทัศน์และทักษะการสื่อสารสามารถถ่ายทอดสื่อความหมายแก่สมาชิกในองค์กร ชุมชนท้องถิ่นควบคู่กัน เพื่อให้สามารถเข้าใจเห็นคล้อยและมีส่วนร่วมในการจัดการและบริการการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการค้นพบว่าภาวะผู้นำการปฏิรูปมีอิทธิพลในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี นั้น ผู้นำหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำของชุมชน และองค์กรต่างๆ ควรเพิ่มและพัฒนาช่องทางการสื่อสารให้สมาชิกในองค์กร ชุมชนท้องถิ่นสามารถเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลต่างๆ ร่วมกัน ผ่านการประชุม เวทีประชาชน และการมีกิจกรรมต่างๆ ให้บ่อยครั้งมากขึ้น

3. เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรด้านการอนุรักษ์ต่างๆ ควรสนับสนุนกลไกการประสานงานเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานของทุกภาคส่วนร่วมกันระหว่างหน่วยงาน องค์กร และชุมชนท้องถิ่น โดยจัดตั้งผู้ประสานงานระดับต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการดำเนินงาน

4. เพื่อเป็นการสร้างแนวร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเพิ่มมากขึ้น ผู้นำของชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำของหน่วยงานภาครัฐ ควรสร้างแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจ แก่ชุมชนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และเป็นการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5. เพื่อให้เกิดพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นควรมีการสร้างระบบประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ร่วมกันระหว่างภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น องค์กรด้านการอนุรักษ์ต่างๆ พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างการรับดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าที่ดีที่นำไปสู่การอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

6. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี ให้มีความหลากหลายมากขึ้นควบคู่กับการสร้างผู้นำเที่ยวชมสัตว์ป่าจากชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ การสื่อความหมายที่ดี ที่ถูกต้องถึงบทบาททางนิเวศวิทยาของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า เพื่อเป็นการสร้างคุณค่าการท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น และควรพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นให้เป็นตัวอย่างนำร่องจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ยังพื้นที่อื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับ ภาวะผู้นำการปฏิรูปของผู้นำในชุมชน ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน ที่อาศัยอยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรทำการศึกษาโดยเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรอื่นที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น เช่น เจ้าหน้าที่จากภาครัฐที่รับผิดชอบพื้นที่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยครอบคลุมกลุ่มบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

2. ขยายขอบเขตการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปยังภูมิภาคอื่นๆ โดยพิจารณาถึงความสำคัญและโอกาสที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของไทยอย่างมีรูปแบบและหลักวิชาการ

3. การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และพัฒนาเครื่องมือการวัดตามแนวคิดและหลักทฤษฎีเป็นหลัก ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพให้มากขึ้น โดยสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบด้านผู้ประกอบการ องค์กรด้านการอนุรักษ์ เป็นต้น และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สามารถครอบคลุมได้มากยิ่งขึ้น

4. ทำการศึกษาถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (carrying capacity) ของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญมากในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดในระดับที่เหมาะสม และทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกันโดยไม่เสียหลักการด้านการอนุรักษ์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานประจำปีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2540.

กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2548. แผนกลยุทธ์กรมอุทยานแห่งชาติ

สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ใสสะอาด พ.ศ. 2548-2551. กรุงเทพฯ.

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. 2549. นโยบายกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและ

พันธุ์พืช. กรุงเทพฯ.

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. 2556. รายงานประจำปี 2556 กรุงเทพฯ.

กริช แรงสูงเนิน. 2554. การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ:

ซีเอ็ดยูเคชั่น.

กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. 2552. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 17. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

โกวิท พวงงาม. 2545. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท. สถาบันพระปกเกล้า.

ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา และ วินัส อัสวสิทธิถาวร. 2550. CONSUMER BEHAVIOR:

พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: วังอักษร.

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. 2543. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.

เกลียว บุรีฤกษ์ดี และคณะ. 2545. ชุมชนและการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์

จิต นิลพานิช และกุลธร ธนาพงศธร. 2532. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท.

นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชูชัย สมิทธิไกร. 2553. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อ้างถึง.

Schiffman, L. G, and L. L. Kanuk 2007. **Consumer Behavior**. 9th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education

ฉอาน วุฒติกรรมรักษา. 2526. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อกรเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นราศรี ไวนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี. 2547. ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ พิมพ์ครั้งที่14. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นรินทร์ ชัยพัฒนพงศา. 2546. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: 598 PRINT.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา รายงานการประชุมเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน : นโยบายและกลวิธี 10-12 ก.พ. 2527. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.

เนตรรุ้ง อยู่เจริญ. 2553. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ถม ทรัพย์เจริญ. 2524. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทยศึกษาเฉพาะกรณี : อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

ทับทิม สุวรรณประภา. 2541. ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธวัช เบญจาทิกุล. 2539. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา : กรณีศึกษาหมู่บ้านชาวเขานะเลศการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2527. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธงชัย สันติวงษ์. 2546. พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด (CONSUMER BEHAVIOR IN MARKETING). อ้างถึง KATz, D. 1960. "THE FUNCTIONAL APPROACH TO THE STUDY OF ATTITUDES." PUBLIC OPINION QUARTERLY. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชุมช่าง จำกัด.

บัณฑิต จุฬาศัย. 2528. เอกสารประกอบการอบรมทางวิชาการเรื่องแนวทางและเทคนิคในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชน. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรัชญา เวสารัชช์. 2528. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเวศ วะสี. 2541. ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พงษ์ศักดิ์ ฉัตรเตชะ. 2540. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์พื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่โถ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พงษ์เทพ จันทสุวรรณ. 2554. ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร: ตัวแบบโครงสร้างสมการ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรทิพย์ ตังคณานุกุลชัย. 2541. การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านน้ำหრა อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ อังกุลดี. 2539. การมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสมัย บุญเลิศ. 2548. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. 2556. ภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติการ: LIFE MODEL. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำธุรกิจเพื่อสังคมแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุพาพร รูปงาม. 2545. การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เริงชัย คงสง. 2547. ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า) ศึกษาเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนในระบบและนอกระบบโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกรวย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วันชัย เรืองอุดม. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ชุมชนตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

วันชัย วัฒนศัพท์. 2543. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจชุมชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2531. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิมลรัตน์ ศรีสิงห์. 2538. การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มสตรีกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2556. ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริกาญจน์ ศรีเลข. 2551. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิรินภา สถาพรจนา. 2541 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี: กรณีศึกษากลุ่มคนรักเมืองเพชร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริวรรณ วัชรพงษ์. 2546. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาทำพล อำเภอโนนมะปราง จังหวัด
พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภกร เสรีรัตน์. 2544. พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เอ. อาร์. บิซิเนสเพรส.

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. 2554. โครงการจัดทำแผนการจัดการกลุ่มป่าแก่งกระจานเชิงระบบนิเวศ. กรม
อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

สถิตย์ วงษ์สุวรรณ. 2525. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์.

สมพร คงชนกฤตกร. 2552. ประสิทธิภาพของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการอุทยาน
แห่งชาติอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2523. ทฤษฎีสังคมวิทยา : เนื้อหาและแนวการใช้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สถาบันพระปกเกล้า. 2545. การกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส

สานิตย์ บุญชู. 2527. การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพล พยอมแย้ม. 2545. ปฏิบัติการทางจิตวิทยาในงานชุมชน. กรุงเทพฯ : สหภาพพัฒนาการพิมพ์

สุกมาศ อังคุโชติ และคณะ. 2551. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรม
ศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพฯ: มิชชั่น มีเดีย.

- สุรินทร์ ค้ายจินดา. 2539. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา : จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรินทร์ สุริยวงศ์. 2538. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งยาวอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุวรรณี คงทอง. 2536. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในท้องที่อำเภอเลิเกา จังหวัดตรัง. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวี ศิวะแพทย์. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์. อ้างถึง Baron, R. A. 1989. PSYCHOLOGY: THE ESSENTIAL SCIENCE. BOSTON: Allyn and Bacon.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน), 2555. รายงานการประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า 2555, กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและทบทวนมหาวิทยาลัย. 2546. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้ง
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยแห่งชาติ. 2551. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยแห่งชาติ
- อकिन รพีพัฒน์. 2537. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.

อकिन รพีพัฒน์ และคณะ. 2537. **คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อโนทัย เพียรคงชล. 2541. **ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการเกษตรและป่าไม้, มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อนุภาพ ธีรลาภ. 2528. **การวิเคราะห์เชิงสมมุติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี**. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรอุษา จันทรวีรุจ. 2554. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

Ap, J. and J. L. Crompton 1998. **Developing and testing a tourism impact scale**. Journal of Travel Research, USA.

Barnes and Kaase. 1995. **Political action**. Mass Participation in five Western Democracies. Beverly Hill.

Bass, B, M. 1985. **Leadership and performance beyond expectations**. New York: The Free Press.

Bloom. B. S. 1971. **Aggression: A social learning analysis**. New York: Holt, Rinehart & Winston.

Bollen, K. A. 1989. **Structural equations with latent variables**. NY: Wiley. A leading, readable text on structural modeling.

Burns, J. 1978. **Leadership**. New York: Harper Torchbooks.

Cohen, J.M. and N.t. Uphoff. 1977. **Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**. London : Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University.

Cronbach, Lee J. 1990. **Essentials of Psychological Testing**. New York: Haper & Collins.

Creighton, J. L. 2005. **The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement**. San Francisco: Jossey Bass.

Curran, P. J., S. G. West, and J. F. Finch. 1996. "The robustness of test statistics to nonnormality and specification error in confirmatory factory analysis." **Psychological Methods** 1 (1): 16.

Defleur, M. L. 1978. **Theories of Mass Communication**. New York: David Mckey Co.

Diamantopoulos, A. and J. A. Siguaw. 2000. **Introducing lisrel: A guide for the uninitiated (introducing statistical methods series)**. London: SAGE Publication, Inc.

Erwin, W. 1976. **Participation Management : Concept, Theory and Implementtation**. Atlanta, Ga: Georgia State University Press.

Good, C. V. 1973. **Dictionary of Education**. New York: Mc Graw-Hill Book Company.

Higginbottom, K. ed. 2004. **Wildlife Tourism: Impact, Management and Planning**. Cooperative Research Centre for Sustainable Tourism. Australia.

Hoyle, R. H. *et al.* 1995. **Structural equation modeling: Concepts issue and applications**. Thousand Oaks. CA: Sage Publications.

- Hu, L. T. and P. M. Bentler. 1999. "Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives." **Structural Equation Modeling** 6 (1): 1-5.
- Kline, R B. 2011. **Principles and Practice of Structural Equation Modeling**. 3rd ed. NY: The Guilford Press.
- Loehlin, J. C. 1987. **Latent variable models: An introduction to factor, path, and structure analysis**. 4th ed. NJ: Lawrence Erlbaum.
- Porter, L. W. , and F. J. Smith 1970. **The Etiology of Organizational Commitment**. University of California, unpublished paper.
- Rankin, R.L., and J.A. Sinden. 1971. **Causal Factors in the Demand for Outdoor Recreation**. Economic Record.
- Tisdell, C. and C. Willson 2002. **Economic, Educational and Conservation Benefits of Sea Turtle-Based Ecotourism: a study focused on Mon Repos**. Gold Coast, Queensland, Australia.
- Tisdell, C. and C. Willson 2003. **Economics of Wildlife Tourism**. Australia: The University of Queensland, Australia.
- United Nations. 1981. **Department of International Economic and Social Affairs. Popular participation as a strategy for promoting community level action and national development report of the meeting or the adhoc group of experts, Held at UN. Meadquarter from May 22–26, 1978**. New York: United Nations.

Verba, S, N. Nie, and J. On Kim 1978. **Participation and Political Equality : A Seven – Nation Comparison.** London, New York, Melbourne : Cambridge University Press.

Wilkie, D. S., and J. F Carpenter 1999. **Bushmeat hunting in the Congo Basin:** An assessment of impacts and options for mitigation. Biodiversity and Conservation. World Resources Institute. Washington DC, USA.

Willson, C. and C. Tisdell 2001. **Why farmers continue to use pesticides despite environmental, health and sustainability costs.** , Australia: The University of Queensland, Australia.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

พล.อ.ท.สุรเชษฐ ทองสลาวย	อาจารย์พิเศษ โครงการบัณฑิตศึกษาด้านบริหารธุรกิจ (สปท) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นายกสมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย
รศ.ดร.รองลาภ สุขมาสรวง	รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยป่าไม้ และ อาจารย์ประจำ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.ชวาล ทัพพิกรณ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรชีวภาพ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจาก ฐานชีวภาพ(องค์การมหาชน)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำการปฏิรูปของผู้นำชุมชนในความรู้สึของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ปัจจัยชุมชนที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า

ส่วนที่ 6 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทุกคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ถือว่ามีความลับ ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านถือเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบใดๆเกิดขึ้นแก่ผู้ตอบแบบสอบถามนอกจากจะนำเสนอข้อมูลโดยรวมที่ได้จากการวิเคราะห์แล้วไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังหรือลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย [✓] ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่า ถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ท่านอาศัยอยู่หมู่บ้าน..... อำเภอ

2. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ที่ชุมชนแห่งนี้

[] 1-10 ปี

[] 11-20 ปี

[] 21-30 ปี

[] 31-40 ปี

[] มากกว่า 40 ปี

3. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

4. อายุในปัจจุบันของท่าน

[] ต่ำกว่า 20 ปี

[] 21-30 ปี

[] 31-40 ปี

[] 41-50 ปี

[] 51-60 ปี

[] มากกว่า 60 ปี

5. การศึกษาสูงสุดของท่านคือ

[] ประถมศึกษา

[] มัธยมศึกษาตอนต้น

[] มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า

[] อนุปริญญา/เทียบเท่า

[] ปริญญาตรี

[] สูงกว่าปริญญาตรี

[] อื่นๆ (ระบุ).....

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตัวท่านด้วย).....คน

7. อาชีพของท่านในปัจจุบัน

☐ ข้าราชการพลเรือน	☐ เกษตรกร (ทำนา/ทำไร่/ทำสวน)
☐ ข้าราชการเกษียณ	☐ เลี้ยงสัตว์
☐ ลูกจ้างประจำ (ภาครัฐ)	☐ กิจการส่วนตัว (เจ้าของ)
☐ ลูกจ้างประจำ (ภาคเอกชน)	☐ ธุรกิจครอบครัว (ไม่ใช่เจ้าของ)
☐ ลูกจ้างชั่วคราว (ภาคเอกชน)	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ ลูกจ้างชั่วคราว (ภาครัฐ)	☐ แม่บ้าน/พ่อบ้าน
☐ นักเรียน/นักศึกษา	☐ ไม่มีงานประจำ
☐ อื่นๆ ระบุ	

8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,001- 15,000บาท
☐ 15,001- 20,000บาท	☐ 20,001-25,000บาท
☐ 25,001-30,000บาท	☐ มากกว่า 30,001 บาท

9. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม/กรรมการ/ผู้นำของชุมชนหรือไม่ เช่น ผู้ใหญ่บ้านกรรมการสภาตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

☐ ไม่เป็น	☐ เป็น (ระบุ).....

10. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์หรือไม่?

☐ มีส่วนเกี่ยวข้อง	☐ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

11. ท่านเกี่ยวข้องอย่างไรกับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างไร? (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
☐ ให้บริการเช่ารถยนต์นำเที่ยวชมสัตว์ป่า
☐ ให้บริการเช่าที่พัก-ค้างแรม

- [] จำหน่ายอาหาร-เครื่องดื่ม
 - [] เป็นผู้ผลิตอาหาร-เครื่องดื่ม จำหน่ายแก่ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม
 - [] จำหน่ายของฝาก ของที่ระลึก
 - [] เป็นผู้ผลิตของฝาก ของที่ระลึก
 - [] เป็นผู้ให้บริการถ่ายภาพนักท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวดูสัตว์ป่า
 - [] เป็นอาสาสมัครชุมชนให้ข้อมูล ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวดูสัตว์ป่า
 - [] เป็นอาสาสมัครชุมชนให้ความช่วยเหลือด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ
 - [] เป็นสมาชิกมูลนิธิ องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า
- ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
- [] อื่นๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำชุมชนของชุมชนในความรู้สึกรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วย

ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ภาวะผู้นำการปฏิรูป	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์					
1) ผู้นำชุมชนของท่านมีความต้องการที่ชัดเจนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
2) ผู้นำชุมชนของท่านมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาต่างๆในชุมชนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
3) ผู้นำชุมชนของท่านมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของชุมชนท่าน					
4) ผู้นำชุมชนของท่านมีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าของชุมชนไว้อย่างชัดเจน					
5) ผู้นำชุมชนของท่านได้รับความเชื่อถือจากคนในชุมชนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
การสร้างแรงบันดาลใจ					
6) ผู้นำชุมชนของท่านมีความสามารถในการจูงใจผู้ตามให้ปฏิบัติตาม					
7) ผู้นำชุมชนของท่านชี้ให้เห็นถึงประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
8) ผู้นำชุมชนของท่านมีการระบุเป้าหมายงานอย่างชัดเจน และมีการตอบแทนเมื่อบรรลุเป้าหมายนั้น					
9) ผู้นำชุมชนของท่านได้อธิบายถึงประโยชน์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าให้ท่านเข้าใจได้อย่างชัดเจน					
10) ผู้นำชุมชนของท่านทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชนได้ดี					
การกระตุ้นทางปัญญา					
11) ผู้นำชุมชนของท่านถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าให้คนในชุมชนได้เข้าใจ					
12) ผู้นำชุมชนของท่านส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภายในชุมชน					
13) ผู้นำชุมชนของท่านมีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรม ทักษะต่างๆที่จำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
14) ผู้นำชุมชนของท่านคอยแนะนำให้คำปรึกษากับคนในชุมชน					
15) ผู้นำชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่เสมอ					

ภาวะผู้นำการปฏิรูป	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ความเป็นปัจเจกบุคคล					
16) ผู้นำชุมชนของท่านสามารถเข้าใจปัญหาของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี					
17) ผู้นำชุมชนของท่านรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน					
18) ผู้นำชุมชนของท่านให้ความสำคัญกับทุกคนในชุมชน					
19) ผู้นำชุมชนของท่านส่งเสริม สนับสนุนในการแสดงออกในทางที่ดีแก่ทุกคนในชุมชน					
20) ผู้นำชุมชนของท่านคำนึงถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ปัจจัยชุมชนที่อาศัยโดยรอบอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

ปัจจัยชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน					
1) ในชุมชนของท่านมีอุปกรณ์การติดต่อสื่อสารภายในชุมชน เช่น โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์บ้าน อินเทอร์เน็ตชุมชน หอวิทยุกระจายข่าว และเอกสารประชาสัมพันธ์เพียงพอ					
2) ในชุมชนของท่านมีการรวมกลุ่ม หรือมีการจัดตั้งกลุ่มภายในชุมชนทางสังคม เช่น มูลนิธิ ชมรมด้านการอนุรักษ์ ชมรมด้านการพัฒนาชุมชน					
3) ในชุมชนของท่านมีการรวมกลุ่ม หรือมีการจัดตั้งกลุ่มภายในชุมชนทางเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์การเกษตรต่างๆ					
4) ในชุมชนของท่านมีประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นภายในชุมชน					
ด้านการติดต่อสื่อสาร					
5) ท่านและคนในชุมชนของท่านมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ					
6) ท่านและคนในชุมชนของท่านสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้หลากหลายวิธี เช่น หอกระจายข่าวชุมชน เสียงตามสายชุมชน ป้ายประกาศ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น					
7) ท่านและคนในชุมชนของท่านได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว และส่วนใหญ่เป็น ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ทันต่อสถานการณ์					
8) ท่านและคนในชุมชนของท่านมีวิธีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย					
9) ท่านและคนในชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องด้านการอนุรักษ์ และด้านท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					

ปัจจัยชุมชน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในชุมชน					
10) ท่านหรือคนในชุมชนได้มีโอกาสรับการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านอาชีพ					
11) ท่านหรือคนในชุมชนได้มีโอกาสรับการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ					
12) ท่านหรือคนในชุมชนได้มีโอกาสรับการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว					
13) ท่านหรือคนในชุมชนได้มีโอกาสรับการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่าจากหน่วยงานของรัฐหรือจากองค์กรด้านการอนุรักษ์					
14) ท่านหรือคนในชุมชนได้มีโอกาสในการทัศนศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกจังหวัด เพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชน					
15) ท่านหรือคนในชุมชนได้มีโอกาสรับการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มความชำนาญในการประกอบอาชีพ					

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

พฤติกรรมชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การรับรู้					
1) ท่านรับรู้ข่าวสารข้อมูลและความคืบหน้าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าในชุมชนท่านอยู่เสมอ					
2) ท่านรับรู้และเข้าใจถึงประโยชน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
3) ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเป็นการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า					
4) ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับระบบนิเวศทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า					
5) ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดเพราะจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวไม่สนุก					
6) ท่านคิดว่าการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่หรูหรา สะดวกสบายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					

พฤติกรรมชุมชน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7) การท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าจำเป็นต้องมีผู้นำทางที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศและสัตว์ป่า สามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง					
8) ท่านคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างมีคุณภาพ					
9) ท่านคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวจะประสบผลสำเร็จได้ถ้าผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่นมีการรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมคิดร่วมจัดการ					
10) การส่งเสริมการขาย การทิ้งขยะที่ย่อยสลายยาก และการเก็บพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบนิเวศของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
ทัศนคติ					
11) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าทำให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชนของท่าน					
12) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าจะนำไปสู่การลักลอบนำของป่าเพื่อมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น กล้วยไม้ป่า ต้นไม้ป่า สัตว์ป่า เป็นต้น					
13) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน					
14) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มมากขึ้น					
15) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าทำให้คนในชุมชนของท่านมีความสามัคคีเพิ่มมากขึ้น					
ความตระหนัก					
16) ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
17) ท่านตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าที่ไม่ถูกวิธีและไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการ					
18) ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือกันระหว่างชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีให้ประสบผลสำเร็จ					

พฤติกรรมชุมชน	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
19) ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
20) ท่านตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้านมลภาวะต่างๆ จากการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าเมื่อนักท่องเที่ยวขึ้นจำนวนมาก					
ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ					
21) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่คนในชุมชนของท่านเพิ่มขึ้น					
22) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น					
23) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีทำให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริมจากเดิมไปสู่อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น					
24) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีก่อให้เกิดการสร้างงาน และการพัฒนาอาชีพให้แก่คนในชุมชน					
25) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีก่อให้เกิดการพัฒนาสินค้า บริการ ตลอดจนธุรกิจใหม่ๆ ในชุมชน					

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี

การมีส่วนร่วมในการพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการระบุสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
2) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรีร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ					
3) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการนำเสนอแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ					

การมีส่วนร่วมในการพัฒนา		(4)	(3)	(2)	(1)	(5)
4)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของการดำเนินงานการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ป่า ฅ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
5)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำหนดหลักเกณฑ์ กติกา และบทลงโทษสำหรับนักท่องเที่ยวที่ฝ่าฝืนกฎ กติกา ต่างๆ					
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ						
6)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
7)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการติดตามดูแลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่สร้างปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว					
8)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
9)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้านการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว					
10)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้านการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อรับทราบแผนงานและ โครงการด้านการท่องเที่ยว อื่นๆในท้องถิ่นของท่าน ฅ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
การมีส่วนร่วมในการพัฒนา						
11)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการการจัดตั้งหรือรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน เช่น มูลนิธิ ชมรม เพื่อเข้าร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
12)	ท่านต้องการโน้มน้าวให้คนในชุมชนของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ฅ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
13)	ท่านเคยเข้าร่วมกับองค์กรชุมชน หรือองค์กรด้านการอนุรักษ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ฅ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
14)	ท่านต้องการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลงทุนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
15)	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นภาคีผู้ถือหุ้นเพื่อให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวสัตว์ป่า ฅ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					

การมีส่วนร่วมในการพัฒนา	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)
16) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการเช่ารถ เพื่อนำนักท่องเที่ยวดูสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
17) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการเช่าที่พัก-ค้างแรมแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
18) ท่านต้องการมีส่วนร่วม มีร้านจำหน่ายหรือผลิตอาหาร-เครื่องดื่ม เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
19) ท่านต้องการมีส่วนร่วม มีร้านจำหน่ายหรือผลิตของฝาก ของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
20) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านการถ่ายภาพแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวดูสัตว์ ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
21) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่าทำให้ท่านหรือคนในครอบครัวมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น					
22) ท่านมีความภาคภูมิใจต่อการเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
23) ท่านต้องการมีส่วนร่วมติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
24) ท่านต้องการมีส่วนร่วมรับทราบและแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
25) ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
26) ท่านต้องการมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ณ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี					
27) ท่านต้องการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า					
28) ท่านได้มีการสื่อสาร หรือบอกเล่าข้อมูลที่ท่านได้มีส่วนร่วมประชุมหารือกับเจ้าหน้าที่รัฐให้กับคนในชุมชนได้รับทราบ					

ตารางผนวกที่ ค 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่น
1 ภาวะผู้นำการปฏิรูปของผู้นำชุมชน	
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	0.867
การสร้างแรงบันดาลใจ	0.775
การกระตุ้นทางปัญญา	0.786
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	0.774
2 ปัจจัยชุมชน	
โครงสร้างพื้นฐาน	0.826
การติดต่อสื่อสารในชุมชน	0.814
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน	0.885
3 พฤติกรรมของสมาชิกในชุมชน	
ด้านการรับรู้	0.712
ด้านความตระหนัก	0.737
ด้านผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ	0.893
4 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว	
ด้านการตัดสินใจ	0.927
ด้านการปฏิบัติการ	0.910
ด้านการรับผลประโยชน์	0.914
ด้านการติดตามและประเมินผล	0.939

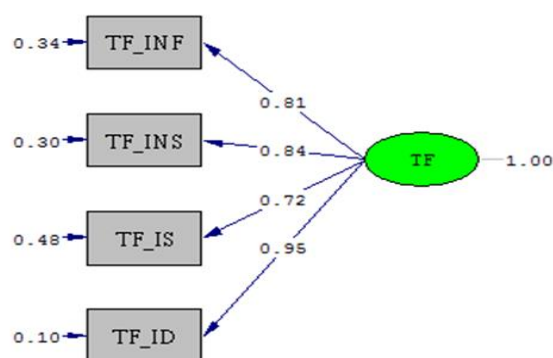
ตารางผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย *M*, *SD*, SKEWNESS, KURTOSIS, MINIMUM และ MAXIMUM

DESCRIPTIVE STATISTICS									
	N	Minimum	Maximum	MEAN	STD. Deviation	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	STD. Error	Statistic	STD. Error
TF_INF	360	3.00	5.00	4.5328	.48422	-1.040	.129	.383	.256
TF_INS	360	3.00	5.00	4.3956	.45054	-.856	.129	.523	.256
TF_IS	360	3.00	5.00	4.3411	.42470	-.811	.129	.905	.256
TF_ID	360	3.00	5.00	4.4572	.43336	-1.170	.129	1.086	.256
CF_STR	360	2.75	5.00	4.3375	.52379	-.911	.129	1.134	.256
CF_COMM	360	3.20	5.00	4.3161	.43106	-.030	.129	-.989	.256
CF_HR	360	2.67	5.00	4.1653	.50354	-.483	.129	-.048	.256
BHV_PCT	360	3.00	5.00	4.2008	.35100	-.145	.129	-.273	.256
BHV_AWN	360	3.00	5.00	4.3078	.43129	.052	.129	-.791	.256
BHV_EBF	360	2.60	5.00	4.3183	.48475	-.125	.129	-.093	.256
PAR_DEC	360	2.00	5.00	4.3250	.54303	-.815	.129	1.585	.256
PAR_OPER	360	3.00	5.00	4.2267	.50702	-.312	.129	-.488	.256
PAR_BEH	360	2.90	5.00	4.2458	.48686	-.211	.129	-.288	.256
PAR_EVA	360	2.67	5.00	4.2815	.54545	-.455	.129	-.076	.256

ตารางภาคผนวกที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

	TF_INF	TF_INS	TF_IS	TF_ID	CF_STR	CF_COM	CF_HR	BHV_PCT	BHV_AWN	BHV_EBF	PAR_DEC	PAR_OPER	PAR_BEH	PAR_EVA
TF_INF	1													
TF_INS	.704**	1												
TF_IS	.504**	.646**	1											
TF_ID	.777**	.781**	.696**	1										
CF_STR	.463**	.613**	.628**	.556**	1									
CF_COMM	.489**	.627**	.569**	.541**	.721**	1								
CF_HR	.514**	.707**	.615**	.590**	.703**	.736**	1							
BHV_PCT	.312**	.505**	.500**	.392**	.552**	.650**	.704**	1						
BHV_AWN	.299**	.403**	.481**	.312**	.546**	.579**	.565**	.743**	1					
BHV_EBF	.349**	.539**	.544**	.433**	.614**	.670**	.712**	.828**	.792**	1				
PAR_DEC	.452**	.413**	.441**	.343**	.647**	.582**	.607**	.624**	.639**	.659**	1			
PAR_OPER	.413**	.475**	.480**	.440**	.589**	.674**	.745**	.719**	.613**	.726**	.758**	1		
PAR_BEH	.377**	.506**	.487**	.428**	.494**	.629**	.737**	.754**	.704**	.753**	.663**	.824**	1	
PAR_EVA	.379**	.445**	.503**	.430**	.578**	.681**	.660**	.744**	.638**	.720**	.635**	.835**	.823**	1

Chi-Square=25.06, df=2, P-value=0.00000, RMSEA=0.179

ภาพผนวกที่ จ 1 ผลการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูป

RAW DATA FROM FILE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

$$TF_INF = 0.394*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0794, R^2 = 0.662$$

(0.0215) (0.00714)

18.311 11.119

$$TF_INS = 0.378*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0603, R^2 = 0.703$$

(0.0197) (0.00573)

19.153 10.522

$$TF_IS = 0.308*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0857, R^2 = 0.525$$

(0.0198) (0.00701)

15.532 12.217

$$TF_ID = 0.410*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0197, R^2 = 0.895$$

(0.0177) (0.00418)

23.226 4.712

GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 2

MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 27.898 (P = 0.000)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 25.062 (P = 0.000)

ESTIMATED NON-CENTRALITY PARAMETER (NCP) = 23.062

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR NCP = (10.478 ; 43.081)

MINIMUM FIT FUNCTION VALUE = 0.0777

POPULATION DISCREPANCY FUNCTION VALUE (F0) = 0.0642

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR F0 = (0.0292 ; 0.120)

ROOT MEAN SQUARE ERROR OF APPROXIMATION (RMSEA) = 0.179

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR RMSEA = (0.121 ; 0.245)

P-VALUE FOR TEST OF CLOSE FIT (RMSEA < 0.05) = 0.000248

EXPECTED CROSS-VALIDATION INDEX (ECVI) = 0.114

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR ECVI = (0.0793 ; 0.170)

ECVI FOR SATURATED MODEL = 0.0557

ECVI FOR INDEPENDENCE MODEL = 2.887

CHI-SQUARE FOR INDEPENDENCE MODEL WITH 6 DEGREES OF FREEDOM = 1028.348

INDEPENDENCE AIC = 1036.348

MODEL AIC = 41.062

SATURATED AIC = 20.000

INDEPENDENCE CAIC = 1055.892

MODEL CAIC = 80.151

SATURATED CAIC = 68.861

NORMED FIT INDEX (NFI) = 0.973

NON-NORMED FIT INDEX (NNFI) = 0.924

PARSIMONY NORMED FIT INDEX (PNFI) = 0.324

COMPARATIVE FIT INDEX (CFI) = 0.975

INCREMENTAL FIT INDEX (IFI) = 0.975

RELATIVE FIT INDEX (RFI) = 0.919

CRITICAL N (CN) = 119.531

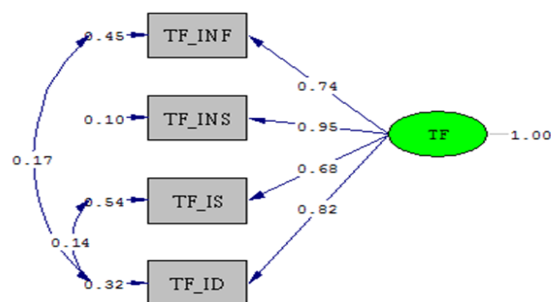
ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL (RMR) = 0.00632

STANDARDIZED RMR = 0.0310

GOODNESS OF FIT INDEX (GFI) = 0.966

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX (AGFI) = 0.831

PARSIMONY GOODNESS OF FIT INDEX (PGFI) = 0.193

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพผนวกที่ ๒ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดภาวะผู้นำการปฏิรูปที่ผ่านการปรับปรุง

RAW DATA FROM FIIE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

$$TF_INF = 0.359*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.106, R^2 = 0.549$$

(0.0241) (0.0108)

14.913 9.801

$$TF_INS = 0.428*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0198, R^2 = 0.902$$

(0.0214) (0.0106)

19.961 1.873

$$TF_IS = 0.289*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0971, R^2 = 0.462$$

(0.0213) (0.00867)

13.539 11.199

$$TF_ID = 0.356*TF, \text{ ERRORVAR.} = 0.0609, R^2 = 0.676$$

(0.0212) (0.00776)

16.822 7.854

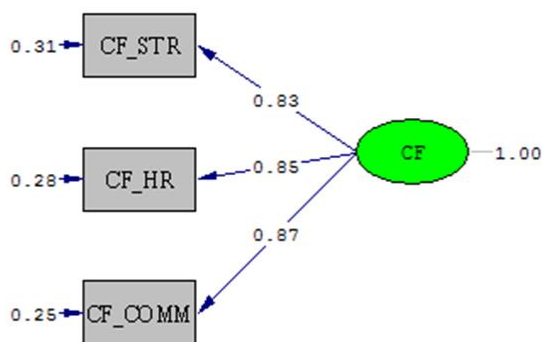
GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 0

MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 0.00 (P = 1.000)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 0.00 (P = 1.000)

THE MODEL IS SATURATED, THE FIT IS PERFECT

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพผนวกที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยชุมชน

RAW DATA FROM FILE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

CF_STR = 0.435*CF, ERRORVAR.= 0.0853 , R2= 0.689

(0.0237) (0.00925)

18.368 9.216

CF_HR = 0.427*CF, ERRORVAR.= 0.0716 , R2= 0.717

(0.0226) (0.00839)

18.882 8.542

CF_COMM = 0.374*CF, ERRORVAR.= 0.0457 , R2= 0.754

(0.0191) (0.00603)

19.553 7.570

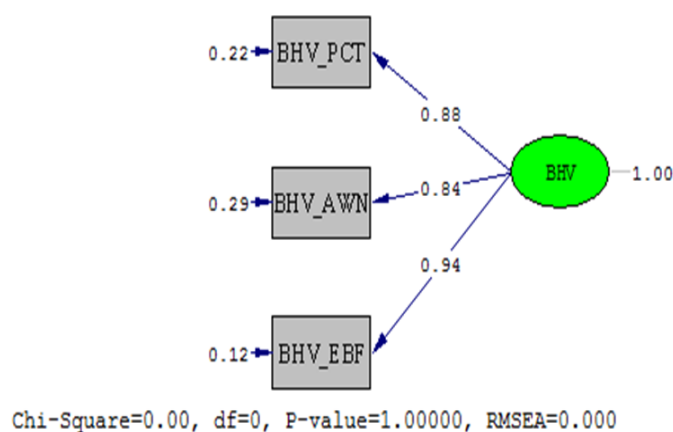
GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 0

MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 0.0 (P = 1.000)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 0.00 (P = 1.000)

THE MODEL IS SATURATED, THE FIT IS PERFECT

ภาพผนวกที่ จ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดพฤติกรรมของชุมชน

RAW DATA FROM FILE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

BHV_PCT = 0.309*BHV, ERRORVAR.= 0.0275 , R2= 0.777

(0.0150) (0.00309)

20.682 8.895

BHV_AWN = 0.364*BHV, ERRORVAR.= 0.0538 , R2= 0.711

(0.0188) (0.00513)

19.346 10.489

BHV_EBF = 0.455*BHV, ERRORVAR.= 0.0276 , R2= 0.883

(0.0199) (0.00541)

22.889 5.096

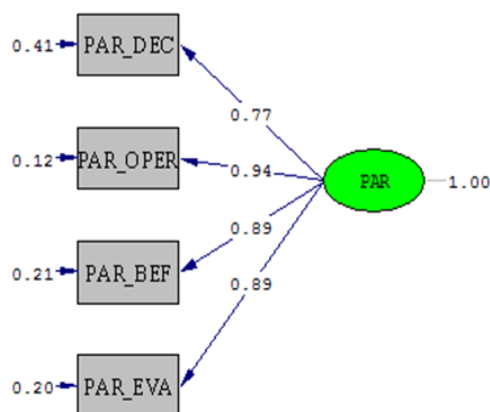
GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 0

MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 0.0 (P = 1.000)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 0.00 (P = 1.000)

THE MODEL IS SATURATED, THE FIT IS PERFECT !

Chi-Square=32.15, df=2, P-value=0.00000, RMSEA=0.205

ภาพผนวกที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นของชุมชน

RAW DATA FROM FIIE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

PAR_DEC = 0.417*PAR, ERRORVAR.= 0.121 , R2= 0.588

(0.0246) (0.00994)

16.953 12.216

PAR_OPER = 0.477*PAR, ERRORVAR.= 0.0298 , R2= 0.884

(0.0204) (0.00435)

23.405 6.850

PAR_BEf = 0.433*PAR, ERRORVAR.= 0.0496 , R2= 0.791

(0.0203) (0.00493)

21.292 10.060

PAR_EVA = 0.487*PAR, ERRORVAR.= 0.0605 , R2= 0.797

(0.0227) (0.00610)

21.422 9.922

GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 2

MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 30.906 (P = 0.000)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 32.146 (P = 0.000)

ESTIMATED NON-CENTRALITY PARAMETER (NCP) = 30.146

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR NCP = (15.355 ; 52.365)

MINIMUM FIT FUNCTION VALUE = 0.0861

POPULATION DISCREPANCY FUNCTION VALUE (F0) = 0.0840

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR F0 = (0.0428 ; 0.146)

ROOT MEAN SQUARE ERROR OF APPROXIMATION (RMSEA) = 0.205

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR RMSEA = (0.146 ; 0.270)

P-VALUE FOR TEST OF CLOSE FIT (RMSEA < 0.05) = 0.000

EXPECTED CROSS-VALIDATION INDEX (ECVI) = 0.134

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR ECVI = (0.0929 ; 0.196)

ECVI FOR SATURATED MODEL = 0.0557

ECVI FOR INDEPENDENCE MODEL = 3.494

CHI-SQUARE FOR INDEPENDENCE MODEL WITH 6 DEGREES OF FREEDOM =
1246.504

INDEPENDENCE AIC = 1254.504

MODEL AIC = 48.146

SATURATED AIC = 20.000

INDEPENDENCE CAIC = 1274.048

MODEL CAIC = 87.234

SATURATED CAIC = 68.861

NORMED FIT INDEX (NFI) = 0.975

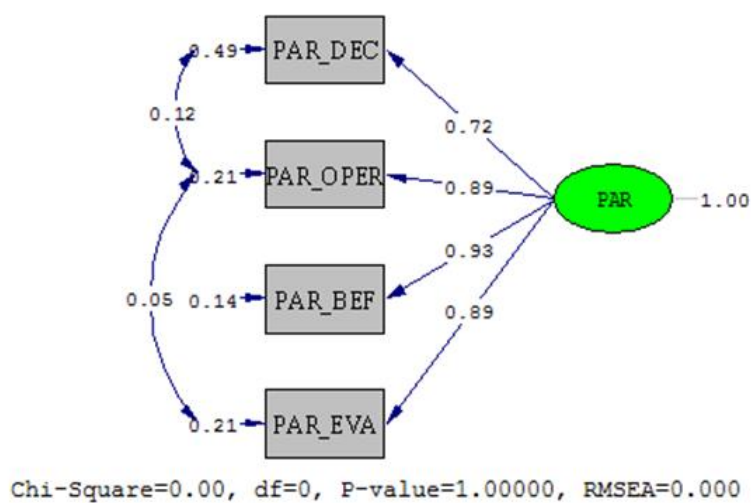
NON-NORMED FIT INDEX (NNFI) = 0.930

PARSIMONY NORMED FIT INDEX (PNFI) = 0.325

COMPARATIVE FIT INDEX (CFI) = 0.977

INCREMENTAL FIT INDEX (IFI) = 0.977

RELATIVE FIT INDEX (RFI) = 0.926

ภาพผนวกที่ จ 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการมีส่วนร่วมของชุมชน
ท้องถิ่นของชุมชนที่ผ่านการปรับปรุง

RAW DATA FROM FILE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

PAR_DEC = 0.388*PAR, ERRORVAR.= 0.144 , R2= 0.511

(0.0257) (0.0120)

15.122 11.986

PAR_OPER = 0.451*PAR, ERRORVAR.= 0.0540 , R2= 0.790

(0.0223) (0.00804)

20.172 6.719

PAR_BEF = 0.452*PAR, ERRORVAR.= 0.0332 , R2= 0.860

(0.0210) (0.00767)

21.500 4.322

PAR_EVA = 0.484*PAR, ERRORVAR.= 0.0630 , R2= 0.788

(0.0240) (0.00959)

20.172 6.566

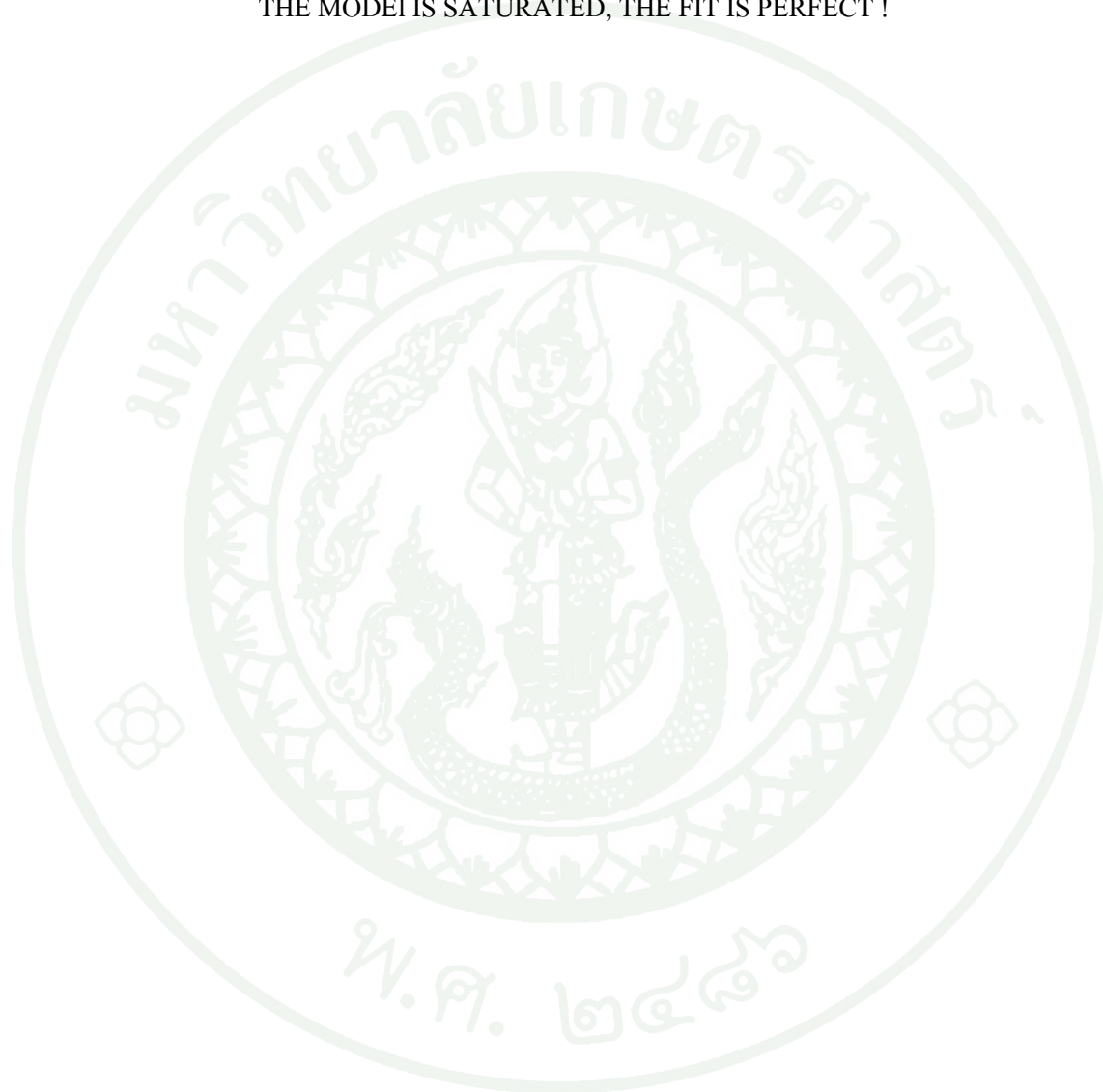
GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 0

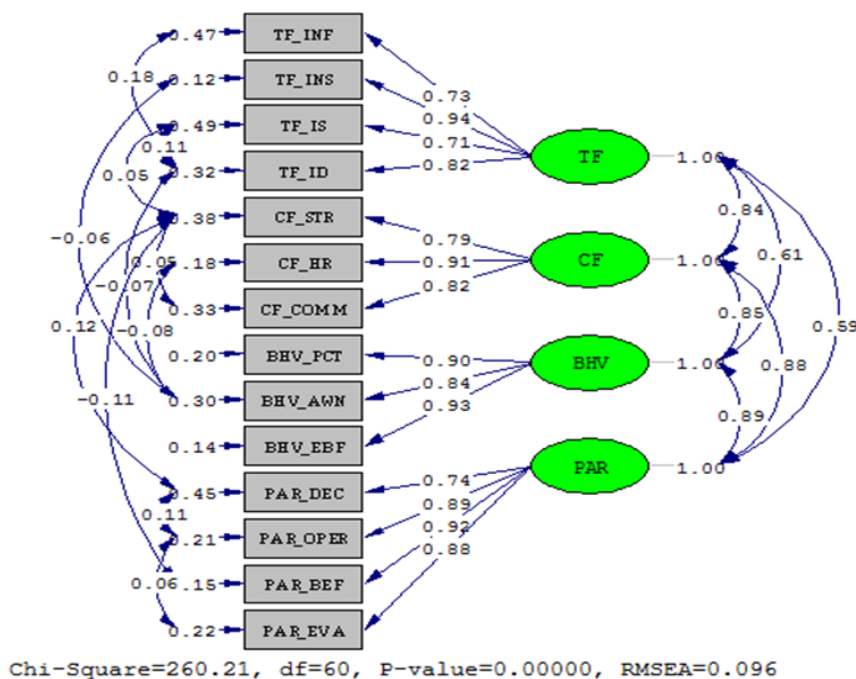
MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 0.00 (P = 1.000)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 0.00 (P = 1.000)

THE MODEL IS SATURATED, THE FIT IS PERFECT !

ภาพผนวกที่ ๑ ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

RAW DATA FROM FILE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

$$\text{PAR_DEC} = 0.142 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.135, R^2 = 0.550$$

(0.0165) (0.0107)

8.649 12.574

$$\text{PAR_OPER} = 0.158 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.0543, R^2 = 0.789$$

(0.0173) (0.00529)

9.128 10.282

$$\text{PAR_BEF} = 0.156 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.0349, R^2 = 0.851$$

(0.0170) (0.00423)

9.212 8.242

$$\text{PAR_EVA} = 0.169 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.0665, R^2 = 0.777$$

(0.0185) (0.00652)

9.101	10.190
TF_INF = 0.353*TF, ERRORVAR.= 0.110 , R2= 0.533	
(0.0227)	(0.00923)
15.564	11.865
TF_INS = 0.423*TF, ERRORVAR.= 0.0235 , R2= 0.884	
(0.0187)	(0.00539)
22.655	4.362
TF_IS = 0.301*TF, ERRORVAR.= 0.0879 , R2= 0.507	
(0.0199)	(0.00726)
15.073	12.093
TF_ID = 0.356*TF, ERRORVAR.= 0.0608 , R2= 0.675	
(0.0192)	(0.00566)
18.482	10.735
CF_STR = 0.404*CF, ERRORVAR.= 0.100 , R2= 0.619	
(0.0228)	(0.00832)
17.742	12.070
CF_HR = 0.455*CF, ERRORVAR.= 0.0453 , R2= 0.821	
(0.0207)	(0.00507)
21.951	8.919
CF_COMM = 0.352*CF, ERRORVAR.= 0.0621 , R2= 0.666	
(0.0190)	(0.00537)
18.534	11.582
BHV_PCT = 0.315*BHV, ERRORVAR.= 0.0242 , R2= 0.804	
(0.0146)	(0.00244)
21.608	9.926
BHV_AWN = 0.357*BHV, ERRORVAR.= 0.0550 , R2= 0.698	
(0.0183)	(0.00482)
19.447	11.402
BHV_EBF = 0.450*BHV, ERRORVAR.= 0.0324 , R2= 0.862	
(0.0196)	(0.00400)

22.938

8.095

GOODNESS OF FIT STATISTICS

DEGREES OF FREEDOM = 60

MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE = 289.498 (P = 0.0)

NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE = 260.208 (P = 0.0)

ESTIMATED NON-CENTRALITY PARAMETER (NCP) = 200.208

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR NCP = (154.018 ; 253.950)

MINIMUM FIT FUNCTION VALUE = 0.806

POPULATION DISCREPANCY FUNCTION VALUE (F0) = 0.558

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR F0 = (0.429 ; 0.707)

ROOT MEAN SQUARE ERROR OF APPROXIMATION (RMSEA) = 0.0964

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR RMSEA = (0.0846 ; 0.109)

P-VALUE FOR TEST OF CLOSE FIT (RMSEA < 0.05) = 0.000

EXPECTED CROSS-VALIDATION INDEX (ECVI) = 0.976

90 PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR ECVI = (0.847 ; 1.125)

ECVI FOR SATURATED MODEL = 0.585

ECVI FOR INDEPENDENCE MODEL = 33.372

CHI-SQUARE FOR INDEPENDENCE MODEL WITH 91 DEGREES OF FREEDOM =
11952.613

INDEPENDENCE AIC = 11980.613

MODEL AIC = 350.208

SATURATED AIC = 210.000

INDEPENDENCE CAIC = 12049.019

MODEL CAIC = 570.083

SATURATED CAIC = 723.041

NORMED FIT INDEX (NFI) = 0.976

NON-NORMED FIT INDEX (NNFI) = 0.971

PARSIMONY NORMED FIT INDEX (PNFI) = 0.643

COMPARATIVE FIT INDEX (CFI) = 0.981

INCREMENTAL FIT INDEX (IFI) = 0.981

RELATIVE FIT INDEX (RFI) = 0.963

CRITICAL N (CN) = 110.599

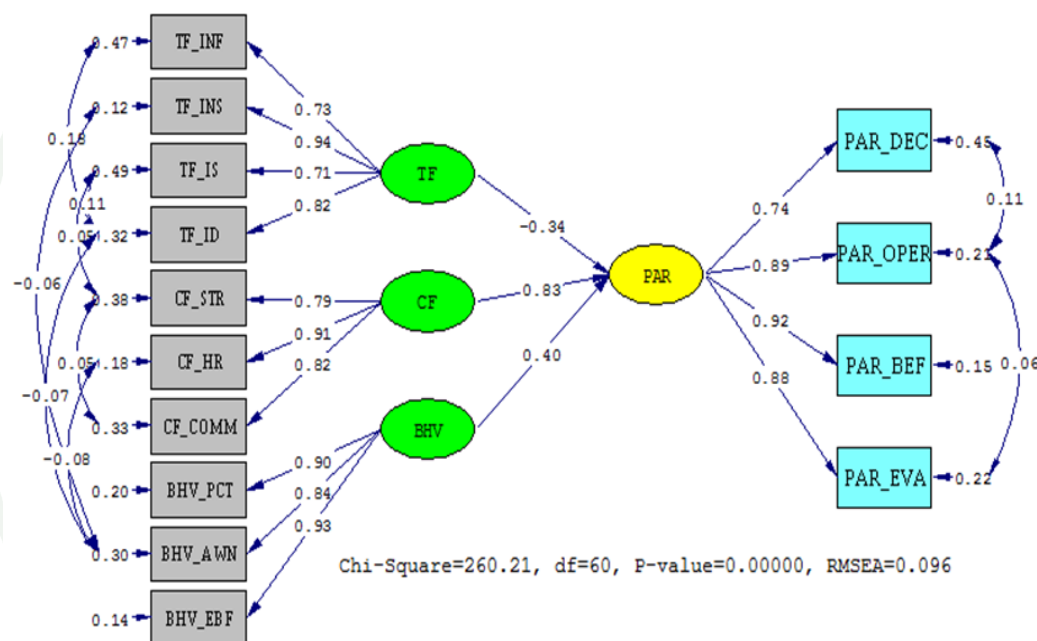
ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL (RMR) = 0.00992

STANDARDIZED RMR = 0.0461

GOODNESS OF FIT INDEX (GFI) = 0.906

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX (AGFI) = 0.836

PARSIMONY GOODNESS OF FIT INDEX (PGFI) = 0.518

ภาพผนวกที่ ๒ แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป
ปัจจัยชุมชน พฤติกรรมของชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

RAW DATA FROM FILE ORIGINAL_LISREL_1.PSF

SAMPLE SIZE: 360

MEASUREMENT EQUATIONS

PAR_DEC = 0.142*PAR, ERRORVAR.= 0.135 , $R^2 = 0.550$

(0.0165) (0.0107)

8.649 12.574

$$\text{PAR_OPER} = 0.158 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.0543, R^2 = 0.789$$

(0.0173) (0.00529)

9.128 10.282

$$\text{PAR_BEF} = 0.156 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.0349, R^2 = 0.851$$

(0.0170) (0.00423)

9.212 8.242

$$\text{PAR_EVA} = 0.169 * \text{PAR}, \text{ERRORVAR.} = 0.0665, R^2 = 0.777$$

(0.0185) (0.00652)

9.101 10.190

$$\text{TF_INF} = 0.353 * \text{TF}, \text{ERRORVAR.} = 0.110, R^2 = 0.533$$

(0.0227) (0.00923)

15.564 11.865

$$\text{TF_INS} = 0.423 * \text{TF}, \text{ERRORVAR.} = 0.0235, R^2 = 0.884$$

(0.0187) (0.00539)

22.655 4.362

$$\text{TF_IS} = 0.301 * \text{TF}, \text{ERRORVAR.} = 0.0879, R^2 = 0.507$$

(0.0199) (0.00726)

15.073 12.093

$$\text{TF_ID} = 0.356 * \text{TF}, \text{ERRORVAR.} = 0.0608, R^2 = 0.675$$

(0.0192) (0.00566)

18.482 10.735

$$\text{CF_STR} = 0.404 * \text{CF}, \text{ERRORVAR.} = 0.100, R^2 = 0.619$$

(0.0228) (0.00832)

17.742 12.070

$$\text{CF_HR} = 0.455 * \text{CF}, \text{ERRORVAR.} = 0.0453, R^2 = 0.821$$

(0.0207) (0.00507)

21.951 8.919

$$\text{CF_COMM} = 0.352 * \text{CF}, \text{ERRORVAR.} = 0.0621, R^2 = 0.666$$

(0.0190) (0.00537)

18.534 11.582

$$\text{BHV_PCT} = 0.315 * \text{BHV}, \text{ERRORVAR.} = 0.0242, R^2 = 0.804$$

$$(0.0146) \quad (0.00244)$$

$$21.608 \quad 9.926$$

$$\text{BHV_AWN} = 0.357 * \text{BHV}, \text{ERRORVAR.} = 0.0550, R^2 = 0.698$$

$$(0.0183) \quad (0.00482)$$

$$19.447 \quad 11.402$$

$$\text{BHV_EBF} = 0.450 * \text{BHV}, \text{ERRORVAR.} = 0.0324, R^2 = 0.862$$

$$(0.0196) \quad (0.00400)$$

$$22.938 \quad 8.095$$

STRuCTuRAI EquATIOnS

$$\text{PAR} = -0.982 * \text{TF} + 2.361 * \text{CF} + 1.135 * \text{BHV}, \text{ERRORVAR.} = 1.000, R^2 = 0.877$$

$$(0.346) \quad (0.637) \quad (0.253)$$

$$-2.838 \quad 3.703 \quad 4.486$$

GOODNESS OF FIT STATISTICS

$$\text{DEGREES OF FREEDOM} = 60$$

$$\text{MINIMUM FIT FUNCTION CHI-SQUARE} = 289.498 \quad (P = 0.0)$$

$$\text{NORMAL THEORY WEIGHTED LEAST SQUARES CHI-SQUARE} = 260.208 \quad (P = 0.0)$$

$$\text{ESTIMATED NON-CENTRALITY PARAMETER (NCP)} = 200.208$$

$$90 \text{ PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR NCP} = (154.018 ; 253.950)$$

$$\text{MINIMUM FIT FUNCTION VALUE} = 0.806$$

$$\text{POPULATION DISCREPANCY FUNCTION VALUE (F0)} = 0.558$$

$$90 \text{ PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR F0} = (0.429 ; 0.707)$$

$$\text{ROOT MEAN SQUARE ERROR OF APPROXIMATION (RMSEA)} = 0.0964$$

$$90 \text{ PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR RMSEA} = (0.0846 ; 0.109)$$

$$\text{P-VALUE FOR TEST OF CLOSE FIT (RMSEA} < 0.05) = 0.000$$

$$\text{EXPECTED CROSS-VALIDATION INDEX (ECVI)} = 0.976$$

$$90 \text{ PERCENT CONFIDENCE INTERVAL FOR ECVI} = (0.847 ; 1.125)$$

ECVI FOR SATURATED MODEL = 0.585

ECVI FOR INDEPENDENCE MODEL = 33.372

CHI-SQUARE FOR INDEPENDENCE MODEL WITH 91 DEGREES OF FREEDOM =
11952.613

INDEPENDENCE AIC = 11980.613

MODEL AIC = 350.208

SATURATED AIC = 210.000

INDEPENDENCE CAIC = 12049.019

MODEL CAIC = 570.083

SATURATED CAIC = 723.041

NORMED FIT INDEX (NFI) = 0.976

NON-NORMED FIT INDEX (NNFI) = 0.971

PARSIMONY NORMED FIT INDEX (PNFI) = 0.643

COMPARATIVE FIT INDEX (CFI) = 0.981

INCREMENTAL FIT INDEX (IFI) = 0.981

RELATIVE FIT INDEX (RFI) = 0.963

CRITICAL N (CN) = 110.599

ROOT MEAN SQUARE RESIDUAL (RMR) = 0.00992

STANDARDIZED RMR = 0.0461

GOODNESS OF FIT INDEX (GFI) = 0.906

ADJUSTED GOODNESS OF FIT INDEX (AGFI) = 0.836

PARSIMONY GOODNESS OF FIT INDEX (PGFI) = 0.518

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวศรีสุดา เพ็งสมบัติ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 4 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดอ่างทอง
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่พัฒนาธุรกิจปฏิบัติการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)